

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**CADRUL DE MANAGEMENT DE MEDIU
ȘI SOCIAL (CMMS)**

PENTRU

**PROIECTUL ÎMBUNĂTĂȚIREA
CALITĂȚII EDUCAȚIEI
(P179363)**

Mai 2023

Conținut

Conținut	2
Abrevieri și acronime	4
Rezumat executiv	6
1. Introducere	7
1.1. Scopul prezentului CMMS	7
1.2. Obiectivele de bază ale CMMS	7
1.3. Descrierea proiectului și aranjamentele propuse	9
2. Cadrul normativ și de politici	17
2.1. Cadrul național legal și normativ	17
2.1.1. Prezentarea generală a principalelor dispoziții juridice naționale în materie de mediu	17
2.1.2. Prezentare generală a principalelor dispoziții juridice naționale în domeniul social	21
2.1.3. Autorizații necesare	22
2.1.4. Proceduri de evaluare a impactului asupra mediului și relevanța pentru Proiectul „Îmbunătățirea Calității Educației”	23
2.2. Cerințele de mediu și sociale ale Băncii Mondiale	26
2.2.1. Cadrul de Mediu și Social al Băncii Mondiale	26
2.2.2. Orientările privind mediul, sănătatea și siguranța ale Grupului Banca Mondială (GBM)	27
2.2.3. Clasificarea BM a riscurilor SMS	28
2.2.4. Standardele de Mediu și Sociale relevante ale Băncii Mondiale (SMS)	30
2.3. Analiza decalajelor dintre cerințele Băncii Mondiale și legislația Republicii Moldova privind EIM	36
3. Riscuri și impact preliminar de mediu și social	43
3.1. Impacturi pozitive	43
3.2. Riscuri și impacturi negative de mediu și sociale și măsuri de atenuare a acestora	44
3.2.1. Componenta 1 - Riscuri și impacturi adverse de mediu și sociale și măsuri de atenuare	44
3.2.2. Componenta 2 - Riscuri și impacturi adverse de mediu și sociale și măsuri de atenuare a acestora	46
3.2.3. Componenta 3 - Riscuri și impacturi adverse de mediu și sociale și măsuri de atenuare a acestora	52
3.2.4. Componenta 4 - Riscuri și impacturi adverse de mediu și sociale și măsuri de atenuare a acestora	53
4. Managementul riscului de mediu și social	54
5. Implementarea CMMS	55
5.1. Responsabilități generale de implementare	55
5.2. Principalele responsabilități ale Ministerului Educației și Cercetării	55
5.3. Specialiști de mediu și sociali în cadrul EMP	55
6. Examinarea, monitorizarea, supravegherea și raportarea în domeniul mediului și social (M&S)	56
6.1. Examinarea M&S a subproiectelor	56
6.1.1. Criterii de excludere	56
6.1.2. Clasificarea riscurilor și eligibilitatea	57

6.2.	Elaborarea unei liste de verificare PMMS și/sau a unui PMMS specific pentru fiecare locație în parte _____	58
6.3.	Revizuirea, aprobarea și dezvăluirea documentelor M&S _____	59
6.4.	Monitorizarea M&S, supravegherea și raportarea monitorizării și evaluării _____	60
7.	Implicarea părților interesate _____	62
7.1.	Părțile interesate cheie _____	62
7.2.	Implicarea în timpul proiectului și al pregătirii instrumentelor SMS _____	64
8.	MSR la nivel de Proiect _____	65
8.1.	Definiția MSR _____	65
8.2.	Principiile MSR _____	65
8.3.	Domeniul de cuprindere și utilizarea MSR _____	66
8.4.	Proceduri _____	66
8.4.1.	Utilizarea/canalele de depunere a plângerilor _____	66
8.4.2.	Primirea și înregistrarea plângerilor _____	67
8.4.3.	Recunoaștere și urmărire _____	67
8.4.4.	Verificare, investigare și acțiune _____	67
8.4.5.	Monitorizare și evaluare. _____	68
8.4.6.	Oferirea de feedback. _____	68
8.5.	Perioada de timp recomandată pentru soluționarea reclamațiilor _____	68
8.6.	Sistemul BM de soluționare a reclamațiilor _____	69
9.	MSR în domeniul muncii _____	69
10.	MSR VBG _____	70
1.1.1.	Depunerea de plângeri: Proceduri de depunere a plângerilor privind VBG și VÎC _____	70
1.1.2.	Procesul de soluționare a plângerilor legate de VBG sau VÎC _____	70
11.	Planul de Acțiuni VBG - EAS/HS _____	71
ANEXE	_____	83

Anexa 1:	Lista de verificare a Screening-ului de Mediu.....	83
Anexa 2 :	Lista de verificare a Planului de Management de Mediu și Social (PMMS) specific pentru activitățile de construcție și reabilitare.....	89
Anexa 3 :	Conținutul și formatul Evaluării Impactului de Mediu și Social (EIMS) și al Planului de Management de Mediu și Social (PMMS).....	95
Anexa 4 :	Orientări de mediu pentru contractele de lucrări civile.....	102
Anexa 5 :	Cerințe și măsuri pentru manipularea azbestului	103
Anexa 6 :	Procedura de descoperire întâmplătoare	104
Anexa 7:	Exemple de Coduri de Conduită	108
Anexa 8 :	Orientări privind Planul de management al sănătății și securității.....	115
Anexa 9:	Proces-verbal privind consultările publice din 02.02.2023.....	126
Anexa 10 :	Lista participanților la consultări publice, 02.02.2023.....	131
Anexa 11 :	Date de referință și informații de bază.....	133
Anexa 12 :	Activarea componentei de intervenție în caz de urgență în situații neprevăzute	138

Abrevieri și acronime

MCA	Materiale care conțin azbest
CERC	Componenta de răspuns la situații de urgență
EÎTC	Educația și îngrijirea timpurie a copilului
M&S	Mediu și Social
EIM	Evaluarea impactului asupra mediului
SIME	Sistem Informațional de Management în Educație
CMS	Cadrul de Mediu și Social
CMMS	Cadrul de Management de Mediu și Social
PMMS	Planul de Management de Mediu și Social
PMMS-LV	Planul de Management de Mediu și Social – Lista de verificare
SMS	Standarde de mediu și sociale
UE	Uniunea Europeană
HG	Hotărâre de Guvern
ÎÎG	Instituții de învățământ general
CSR	Comitetul de soluționare a reclamațiilor
MSR	Mecanismul de soluționare a reclamațiilor
IDA	Asociația Internațională pentru Dezvoltare
ILO	Organizația Internațională a Muncii
FPI	Finanțarea proiectelor de investiții
PGFM	Proceduri de gestionare a forței de muncă
APL	Autorități publice locale
CMA	Concentrația maximă admisibilă

MMPS	Ministerul Muncii și Protecției Sociale
MEC	Ministerul Educației și Cercetării
ONDRL	Oficiul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală
VÎC	Violența împotriva copiilor
BM	Banca Mondială
GBM	Grupul Banca Mondială
STAR	Stații de tratare a apelor reziduale

Rezumat executiv

Pentru a aborda impactul potențial al Proiectului "Îmbunătățirea Calității Educației", a fost elaborat un Cadru de Management de Mediu și Social (CMMS), care conține cerințele naționale și cele ale Băncii Mondiale (BM) privind Evaluarea Impactului de Mediu și Social pentru activitățile și subproiectele ce urmează a fi finanțate. Proiectul implică lucrări civile pentru reabilitarea și construirea de noi clădiri de liceu, achiziția de echipamente și consumabile, contribuții programatice pentru îmbunătățirea eficacității profesorilor și îmbunătățirea procesului de învățare pentru elevii vulnerabili, precum și materiale, sprijin pentru formare și alte contribuții programatice pentru centrele de dezvoltare timpurie a copilului. Locațiile proiectului urmează să fie selectate.

Acest CMMS descrie proiectul propus și prezintă principalele constatări ale evaluării preliminare a riscurilor de mediu și sociale asociate cu Proiectul propus "Îmbunătățirea Calității Educației".

Documentul oferă un rezumat al condițiilor de mediu și socio-economice și al modului în care subproiectele propuse ar putea afecta mediul și populația. CMMS descrie cerințele procedurale pentru examinarea, evaluarea și atenuarea ulterioară a riscurilor și impacturilor sociale și de mediu pentru activitățile programului și ale subproiectului ale căror detalii urmează să fie stabilite. Cadrul oferă standardele, procedurile și orientările relevante care trebuie respectate pe parcursul implementării proiectului pentru a asigura alinierea la Cadrul de Mediu și Social al BM (CMS) și la legile și regulamentele de mediu și sociale ale Republicii Moldova pentru atenuarea adecvată a oricăror impacturi reziduale și/sau inevitabile. Toate contribuțiile programatice și activitățile subproiectului care urmează a fi sprijinite în cadrul proiectului vor fi supuse examinării de mediu și sociale conform criteriilor stabilite în documentul CMMS al proiectului. Examinarea va determina dacă activitățile necesită o evaluare suplimentară a impactului de mediu și social (EIMS) și/sau un Plan de Management de Mediu și Social. Cadrul servește drept îndrumare pentru identificarea și evaluarea impactului potențial al subproiectelor asupra mediului și social, pentru pregătirea planurilor și documentelor care vor rezuma măsurile de atenuare necesare pentru a le minimiza sau preveni, precum și pentru a oferi îndrumări privind monitorizarea și raportarea în domeniul mediului și social. În plus, CMMS descrie responsabilitățile instituționale, cerințele de capacitate și estimarea bugetului pentru desfășurarea acestei activități.

Acest CMMS urmărește să asigure că implementarea subproiectelor individuale va fi realizată într-un mod durabil din punct de vedere ecologic și social.

În general, se preconizează că riscurile și impacturile pentru activitățile selectate în cadrul proiectului vor fi specifice fiecărui amplasament și în mare parte temporare și pot fi ușor atenuate prin bune practici de proiectare și implementare a proiectului. Activitățile de construcție implică anumite riscuri profesionale și de sănătate și siguranță a comunității, iar unele activități care implică participarea grupurilor vulnerabile pot necesita, de asemenea, măsuri preventive pentru a asigura absența abuzurilor, a neglijării sau a altor forme de daune. De asemenea, se preconizează că multe activități vor avea un impact social și de mediu neglijabil și vor necesita doar o procedură de verificare a diligenței necesare în domeniul social și de mediu.

CMMS trebuie să fie pus în aplicare împreună cu Planul de Implicare a Părților Interesate (PIP) al proiectului, care descrie, de asemenea, un Mecanism de Soluționare a Reclamațiilor (MSR) la nivel de proiect, conceput pentru a facilita primirea și răspunsul la feedback-ul și preocupările asociate cu proiectul. De asemenea, CMMS urmează să fie pus în aplicare împreună cu Procedurile de Gestionare a Forței de Muncă (PGFM) din cadrul proiectului, care sunt elaborate în conformitate cu cerințele ESS2. CMMS poate fi actualizat în timpul implementării proiectului în conformitate cu Planul de Angajament de Mediu și Social (PAMS) al proiectului.

1. Introducere

1.1. Scopul prezentului CMMS

Bazat pe metodologia Băncii Mondiale, prezentul document intitulat Cadrul de Management de Mediu și Social (CMMS) a fost conceput special pentru Proiectul „Îmbunătățirea Calității Educației”.

CMMS este un document metodologic, iar conținutul său este esențial pentru a se asigura că consecințele de mediu și sociale potențial negative sunt identificate, minimizate și atenuate în mod corespunzător în cadrul intervențiilor ulterioare programate în cadrul componentelor/subcomponentelor proiectului, descrise în continuare în documente. În afară de aceasta, CMMS stabilește procedurile și mecanismele, precum și abordările practice care urmează a fi utilizate pentru a asigura conformitatea activităților proiectului cu legile Republicii Moldova și cerințele Băncii Mondiale.

Prezentul proiect își propune drept scop (i) să îmbunătățească mediul de învățare în instituțiile participante, cu accent pe susținerea elevilor defavorizați; (ii) să consolideze capacitățile Ministerului Educației și Cercetării de gestionare a sectorului educației și de răspuns la nevoile refugiaților.

Părțile interesate cheie joacă un rol important în cadrul metodologiei propuse, spectrul acestora fiind format din diverse instituții de stat, autorități publice locale (APL) de nivelul I și II, autorități la nivel central. Părțile interesate sunt enumerate mai detaliat în capitolul 9 din prezentul document.

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova (MEC) este autoritatea centrală cheie care stabilește prioritățile sistemului educațional în ansamblu, precum și obiectivele educației pe niveluri și profiluri de învățământ.

1.2. Obiectivele de bază ale CMMS

CMMS al proiectului include analize ale datelor colectate, informații și materiale privind aspectele de mediu și sociale relevante pentru componentele proiectului, menționate mai jos.

De rând cu instrucțiunile de screening, CMMS conține îndrumări detaliate (și un model) pentru elaborarea CMMS-uri specifice fiecărui amplasament în parte.

În procesul de elaborare a CMMS al proiectului s-a ținut cont de ceea ce s-a făcut și de lecțiile învățate în cadrul proiectelor anterioare finanțate de Bancă (de exemplu, Proiectul de Reformă a Educației din Moldova, Proiectul de Reformă a Învățământului Superior din Moldova) pentru a formula o bază solidă pentru actualul CMMS. Au fost identificate și analizate potențialele riscuri de mediu și preocupări sociale relevante care pot apărea ca urmare a implementării proiectului și activităților propuse. Riscurile și preocupările sociale identificate au fost evaluate în conformitate cu toate cele 10 standarde de mediu și sociale (SMS), aprobate de Banca Mondială. În timpul evaluării, au fost identificate principalele părți interesate și au fost specificate rolurile și responsabilitățile corespunzătoare ale actorilor și părților implicate în funcție de proiectul și activitățile propuse.

Pentru evaluarea impactului potențial al activităților, a fost elaborată metodologia de screening și evaluare care va permite în continuare o clasificare a riscurilor de mediu/sociale și identificarea instrumentelor adecvate ale Cadrului de Mediu și Social.

Pe baza evaluării inițiale, au fost elaborate și propuse spre aplicare pe parcursul implementării proiectului, liniile directoare ale procedurilor necesare pentru gestionarea și monitorizarea riscurilor de mediu și a problemelor sociale legate de proiect.

Un alt obiectiv principal al evaluării a fost acela de a determina nevoile de formare, de consolidare a capacităților și de asistență tehnică necesare pentru a dezvolta și implementa cu succes și în mod eficient acțiunile propuse în cadrul proiectului.

Se preconizează că, în conformitate cu cadrul actual, MEC și echipa sa de management al proiectului (EMP), precum și Oficiul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (ONDRL) vor cunoaște aspectele cheie ale diligenței necesare care trebuie să fie anticipate în cadrul activităților din cadrul proiectului și vor avea capacitățile și abilitățile de a le gestiona în conformitate cu cele mai bune coduri internaționale de practică disponibile.

1.3. Descrierea proiectului și aranjamentele propuse

Următorii indicatori la nivel de ODP vor fi utilizați pentru a măsura rezultatele specificate în declarația ODP:

- Cadre didactice participante care și-au îmbunătățit practicile de predare
- Rezultate ale învățării îmbunătățite în rândul elevilor care au beneficiat de programul de meditații sprijinit de proiect (dezagregate pe gen, urban/rural, statut de refugiat/vulnerabilitate)
- Rapoarte anuale privind statisticile din domeniul educației elaborate și publicate, utilizând datele generate de SIME integrat, pentru gestionarea sectorului educației și răspunsul la nevoile refugiaților.

Componenta 1: Îmbunătățirea calității predării (8,6 milioane dolari SUA - BIRD; 2,7 milioane dolari SUA - ELP; 4,8 milioane dolari SUA - PGE)

Obiectivul acestei componente este de a îmbunătăți practicile de predare în clasă, ca element esențial care determină învățarea elevilor. Proiectul va contribui la pregătirea cadrelor didactice cu abilitățile necesare pentru lecții reușite, inclusiv creșterea gradului de conștientizare și cunoaștere a standardelor de competență profesională ale cadrelor didactice, precum și îmbunătățirea competențelor digitale și abilităților cadrelor didactice de gestionare a clasei. Subcomponenta 1.1 va finanța: (a) dezvoltarea și implementarea: (i) formărilor continue a cadrelor didactice și a managerilor selectați cu privire la standardele de competență profesională ale cadrelor didactice și managerilor școlari; și (ii) extinderii evaluării calității practicilor de predare; și (b) dezvoltarea și implementarea formării continue a cadrelor didactice și a educatorilor din ETC selectați cu privire la curriculum ETC, inclusiv predarea și învățarea în interior, în exterior și bazată pe joc, și furnizarea de materiale conexe; și realizarea de evaluări ale calității furnizorilor de servicii de EITC selectați. Subcomponenta 1.2 va sprijini dezvoltarea, pilotarea și implementarea: (i) unei evaluări formative rapide în domenii cheie pentru identificarea elevilor și a dificultăților de învățare ale elevilor; (ii) unui program de recuperare a învățării; și (iv) meditațiilor suplimentare pentru elevii defavorizați care au performanțe de până la 20 la sută. Subcomponenta 1.3 va finanța dezvoltarea subproiectelor școlare prin acordarea de granturi școlare pentru a sprijini oportunitățile de dezvoltare profesională continuă a cadrelor didactice, inclusiv crearea unei rețele de învățare profesională a cadrelor didactice din Republica Moldova, precum și din alte țări; și proiecte școlare care promovează practici pedagogice inovatoare. AT în cadrul proiectului va sprijini dezvoltarea programului de meditații.

Activitățile din cadrul acestei componente vor sprijini Pilonul 4 al GCRF prin consolidarea sectorului educației din Republica Moldova pentru a deveni mai rezilient la viitoarele crize. Acest obiectiv va fi realizat prin formarea cadrelor didactice și a managerilor cu privire la standardele de competență profesională revizuite, care vor include standarde legate de competențele digitale în școli pentru a-i ajuta pe elevi să continue să învețe fără întrerupere. Componenta prevede consolidarea capacităților personalului din instituțiile de învățământ prioritare pentru a pune în aplicare noile standarde de competență profesională, va sprijini eficiența energetică în școli, se va concentra pe accesul echitabil la educație de calitate și va spori competențele digitale și utilizarea tehnologiei digitale în școli. Profesorii și managerii din școlile cu cea mai mare pondere a elevilor defavorizați vor avea prioritate în formarea continuă cu privire la standardele de competență profesională revizuite ale cadrelor didactice și strategiile eficiente de gestionare a clasei. Această strategie de prioritizare va asigura convergența între activitățile proiectului prevăzute în cadrul Componentelor 1 și 2.

Subcomponenta 1.1: Îmbunătățirea practicilor de predare ale cadrelor didactice participante. (4,4 milioane dolari SUA - BIRD; 2,7 milioane dolari SUA - ELP). Această subcomponentă (partea A: 4,4 dolari SUA - BIRD) valorifică realizările PRIM (P127388), finanțat de Banca Mondială, în materie de formare a cadrelor didactice și a managerilor în domeniul standardelor de competență profesională și aplicarea instrumentului de observare la clasă și va fi implementată în sinergie cu proiectele UE și UNICEF. Subcomponenta va sprijini desfășurarea unor programe moderne de formare continuă care să promoveze o

mai bună cunoaștere și înțelegere a standardelor de competență profesională revizuite ale cadrelor didactice, precum și strategii mai eficiente de gestionare a clasei în rândul cadrelor didactice de la nivelul învățământului primar și secundar. Va fi finanțată dezvoltarea și implementarea formărilor continue a cadrelor didactice cu privire la standardele de competență profesională revizuite, care vor include pedagogia digitală. Prin această subcomponentă se va finanța, de asemenea, extinderea evaluării calității predării în clasă realizată de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC), pentru a înțelege mai bine în ce măsură cadrele didactice din Republica Moldova: (a) promovează o cultură favorabilă învățării, (b) predau în așa fel încât să aprofundeze înțelegerea elevilor și să încurajeze gândirea critică, (c) stimulează abilitățile socio-emoționale care încurajează elevii să reușească atât în sală, cât și în afară, și (d) aplică practici de predare incluzive care îi ajută pe toți elevii să învețe. ANACEC va derula o campanie de comunicare pentru informarea și consultarea cadrelor didactice și a managerilor cu privire la desfășurarea procesului de evaluare a calității predării în clasă.

Subcomponenta (partea B: 2,7 milioane dolari SUA - ELP) va mai finanța elaborarea și implementarea formării continue a cadrelor didactice în capacitatea pedagogică adresată cadrelor didactice și educatorilor din ETC, în conformitate cu Standardele de învățare și dezvoltare timpurie pentru copii (0-7 ani), cu accent pe personalul didactic, educatorii și asistenții de educator noi în vederea extinderii ofertei de EÎTC. Formarea se va axa pe curriculumul ETC și va sprijini predarea și învățarea bazată pe joc. Această subcomponentă va sprijini o evaluare periodică aprofundată a calității în cadrul unui eșantion reprezentativ național de furnizori de servicii de EÎTC pentru o mai bună înțelegere a calității furnizării serviciilor de EÎTC în țară. Pachetul standard de sprijin pentru EÎTC va include dotarea cu materiale de predare și învățare și de joacă în interior și în exterior. În cadrul sondajului de evaluare a calității se vor colecta, de asemenea, informații despre calitatea instituțiilor de EÎTC în ceea ce privește rezistența la schimbările climatice și la riscurile de dezastru asociate, în special perioade caniculare, secete și inundații. Datele colectate prin intermediul proiectului vor oferi MEC informații importante care pot fi utilizate în scopul planificării și sporirii rezistenței la schimbările climatice a infrastructurii EÎTC prin intermediul măsurilor de reabilitare și extindere prevăzute în Componenta 2.

Subcomponenta 1.2. Elaborarea, pilotarea, implementarea și evaluarea unui program de recuperare a învățării pentru elevii defavorizați (4,2 milioane dolari SUA - BIRD). Prin această subcomponentă se va finanța elaborarea, implementarea și evaluarea unor noi evaluări formative rapide ale învățării la disciplinele principale (de exemplu, citire și matematică) pentru cel puțin un nivel selectat. Această activitate va fi realizată de Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare subordonată MEC. După identificarea elevilor și a dificultăților de învățare, va fi angajată o companie de consultanță care va elabora, în strânsă colaborare cu MEC, opțiuni fezabile de programe de meditații, acordând în acest sens AT relevantă. Concepția/ prototipurile programului vor fi elaborate pe baza dovezilor internaționale și vor viza identificarea elevilor pentru programul pilot, disciplinele, selectarea personalului care va preda în cadrul programului (identificarea și criteriile de selecție pentru personalul care va preda în cadrul programului), modalitatea de predare (online/ mixtă, durata, calendarul, frecvența și altele), implicațiile financiare și materialele și/sau echipamentele necesare. De regulă, programele de meditații intensive, în cadrul cărora elevii lucrează în grupuri mici, cu o frecvență de trei ori pe săptămână și o durată de până la o oră per sesiune, pe parcursul a unei perioade de 10 săptămâni, au cel mai puternic impact. Programul de meditații va fi mai întâi pilotat în școlile selectate aleatoriu (cu o selecție adecvată a grupurilor participante la program și de control). După participarea unei cohorte inițiale de elevi la evaluarea de impact și după ajustarea conceptului programului în conformitate cu concluziile și recomandările evaluării, elevii defavorizați, care se regăsesc în cele 20 procente inferioare din punct de vedere al reușitei, vor beneficia de un program suplimentar de meditații (program de învățare remedială/accelerată) dezvoltat în cadrul proiectului. Procesul de identificare și vizare a elevilor defavorizați va fi realizat de către MEC și va fi facilitat pe baza datelor din SIME la nivel de elev și altor surse de date privind vulnerabilitatea, statutul socio-economic și performanța academică a elevilor, în deplină conformitate cu legislația națională privind protecția datelor cu caracter personal.

Subcomponenta 1.3. Abordarea descentralizată a dezvoltării profesionale a cadrelor didactice și a practicilor educaționale inovatoare (4,8 milioane dolari SUA - PGE). Această subcomponentă va finanța: (a) înființarea unei rețele de formare profesională și schimb de experiență între cadrele didactice din Republica Moldova, precum și o potențială colaborare cu profesori din România, Estonia și alte țări care se confruntă cu provocări similare; (b) proiecte mici susținute prin granturi, elaborate de școli, aliniat la SND (categoriile eligibile pentru cererile de granturi mici vor fi descrise în Manualul Operațional al Proiectului (MOP)¹; (c) doi ofițeri de granturi școlare angajați de Echipa de Management al Proiectului (EMP) care vor colabora strâns cu MEC la elaborarea unui manual operațional pentru granturile școlare, precum și a ghidurilor programului și a pachetului de aplicații care să cuprindă documentația pentru cererea de propuneri (modelul de cerere) și grila de evaluare a propunerilor depuse (elaborarea manualului operațional pentru granturile școlare va servi drept condiție de plată pentru categoria de cheltuieli relevante din cadrul proiectului); și (d) elaborarea și implementarea unei campanii de comunicare de amploare și a unui program de consolidare a capacităților pentru a se asigura că școlile cu un număr mare de elevi defavorizați, dar cu capacități reduse, ar putea participa cu succes la programul de granturi școlare. Comisia de selecție a granturilor școlare, formată din reprezentanții MEC, va fi creată în primul an de implementare a proiectului. Achizițiile în cadrul programului de granturi școlare vor fi efectuate de către școlile selectate cu asistența a doi ofițeri de granturi școlare cu experiență relevantă în domeniul achizițiilor. Granturile vor fi direcționate școlilor de către MEC, prin intermediul trezoreriei naționale, prin includerea alocărilor relevante de către MEC și MF în Legea bugetului anual, iar punerea în aplicare va fi verificată în cadrul auditurilor financiare anuale regulate.

Componenta 2: Îmbunătățirea calității mediului de învățare în instituțiile participante (24,7 milioane dolari SUA - BIRD; 2,3 milioane dolari SUA - ELP)

Obiectivul acestei componente este de a îmbunătăți calitatea în mediile fizice și digitale de învățare în școlile (clasele I-XII) și grădinițele vizate în conformitate cu standardele de calitate pentru infrastructură și echipamente. În cadrul acestei componente vor fi finanțate activitățile de îmbunătățire a mediului de învățare al instituțiilor participante prin, inter alia: (i) dotarea instituțiilor participante cu mobilier, echipamente TI și STIM, precum și cu materiale de predare și învățare pentru elevii cu dizabilități; (ii) furnizarea de cursuri de formare pentru cadrele didactice și managerii instituțiilor participante, inclusiv prin ghiduri de utilizare și videoclipuri demonstrative privind exploatarea și întreținerea echipamentelor TI și STIM, precum și utilizarea acestor echipamente în combinație cu metodologii moderne de predare și materiale digitale de învățare în sălile de clasă; (iii) dotarea liceelor nou construite cu mobilier și echipamente pentru sălile de clasă, cantine și unități sportive, precum și orice alte prevederi necesare pentru a asigura funcționalitatea deplină a acestor licee; (iv) realizarea de lucrări civile pentru reabilitarea: (a) instituțiilor participante; și (b) unităților de EÎTC selectate; (v) construcția de noi licee în zonele prioritare aflate pe teritoriul Debitorului; și (vi) pregătirea și desfășurarea modulelor de instruire și adoptarea manualelor privind întreținerea școlilor, inclusiv exploatarea și întreținerea tehnologiilor curate, în liceele nou construite. Proiectul propus va aborda în mod cuprinzător provocările de dezvoltare legate de siguranță, rezistență, incluziune și sustenabilitate a infrastructurii, asigurând o infrastructură educațională favorabilă egalității de gen (Anexa 5). Îmbunătățirea mediului de învățare în unitățile de învățământ va fi aliniată cu schimbările în domeniul pedagogiei.

Îmbunătățirea rezistenței pe termen scurt

¹ Concret, va sprijini: (a) oportunitățile de dezvoltare profesională continuă a cadrelor didactice și (b) proiectele care promovează practici pedagogice inovatoare în mai multe domenii prioritare. Printre priorități se numără: (a) aplicarea instrumentelor digitale și experiențe de învățare active și atractive pentru elevi; (b) practici eficiente de evaluare a învățării elevilor și de feedback utilizate de profesori; (c) învățarea activă, învățarea prin colaborare, crearea unui sentiment de comunitate, de apartenență și de bunăstare a elevilor; (d) programe inovatoare de remediere pentru elevii care rămân în urmă din punct de vedere academic și pentru elevii defavorizați, inclusiv copiii de etnie romă, elevii refugiați din Ucraina și copiii cu dizabilități; (e) participarea fetelor în domeniile STIM; și (f) schimb de experiențe și programe de mobilitate, crearea și dezvoltarea unei comunități de practică în materie de inovații pedagogice. Propunerile vor fi evaluate, printre altele, în funcție de următoarele criterii: gestionarea și fiabilitatea tehnică a propunerii; impactul potențial asupra grupului-țintă; axarea pe rezultate; strategia de comunicare și diseminare pentru a informa cu privire la rezultatele inițiativei; și integrarea temelor transversale privind egalitatea de gen și sustenabilitatea mediului. Selectarea propunerilor pentru granturile școlare va fi asigurată de o comisie instituită de MEC în cadrul proiectului, iar după încheierea procesului de selectare, rezultatele vor fi publicate pe site-ul web al MEC.

Subcomponenta 2.1. Dotarea școlilor selectate (3,9 milioane dolari SUA - BIRD). Obiectivul acestei subcomponente este de a îmbunătăți mediul de învățare în școlile selectate. Selectarea școlilor se va baza pe criterii predefinite care vor aprecia sustenabilitatea investițiilor în contextul scăderii populației școlare. Subcomponenta va sprijini: (a) dotarea școlilor cu mobilier, echipamente TI și echipamente STIM, inclusiv materiale de predare și învățare pentru elevii cu dizabilități; (b) formarea cadrelor didactice și a managerilor, însoțită de asigurarea cu ghiduri de utilizare și videoclipuri demonstrative privind exploatarea și întreținerea echipamentelor TI și STIM, precum și utilizarea acestor echipamente concomitent cu metodologii moderne de predare și materiale digitale de învățare în clasă; și (c) dotarea cu mobilier și echipamente pentru sălile de clasă, cantinele și unitățile sportive din liceele noi. Pentru a reduce consumul de energie și emisiile de gaze cu efect de seră, cu cel puțin un nivel peste standardele naționale obligatorii, se va acorda prioritate echipamentelor eficiente din punct de vedere energetic sau considerate cele mai bune tehnologii disponibile în țară/regiune pentru categoria respectivă.

Cadrele didactice vor beneficia de formare privind utilizarea eficientă a echipamentelor în procesul educațional pentru a sprijini elevii în achiziționarea de competențe moderne esențiale în secolul XXI (valorificând experiența și realizările PRIM). În rezultatul dotării cu echipamente, profesorii vor dispune de: (a) componenta practică pentru predare și (b) resurse pentru învățarea bazată pe proiect în domeniul STIM, pentru o mai bună integrare a schimbărilor climatice, științei mediului și reducerii riscului de dezastre în învățământul general. În cadrul acestor activități se va asigura, de asemenea, că echipamentele, mobilierul și materialele răspund nevoilor elevilor cu dizabilități, precum și ale elevilor refugiați din Ucraina. Aceste activități vor sprijini consolidarea capacităților de rezistență ale instituțiilor de învățământ și continuitatea procesului de învățământ prin asigurarea conexiunii la internet în instituțiile de învățământ vizate, precum și a aplicațiilor mobile, disponibile și în regim offline. Digitalizarea sporită a sălilor de clasă va îmbunătăți continuitatea procesului de învățământ în condiții meteorologice nefavorabile, care se așteaptă să se intensifice în rezultatul schimbărilor climatice. Cadrele didactice vor beneficia de cursuri de formare cu privire la modul de adaptare a lecțiilor pentru instruirea la distanță și utilizarea instrumentelor de predare online.

Subcomponenta 2.2. Reabilitarea instituțiilor de învățământ selectate (8,1 milioane dolari SUA - BIRD; 2,3 milioane dolari SUA - ELP). Această subcomponentă (partea A: 8,1 milioane dolari SUA - BIRD) va finanța proiectarea, lucrările de construcții civile și supravegherea lucrărilor de construcții civile în școli. Vor fi vizate clădirile școlare care prezintă cel mai mare risc de prăbușire sau de avariere gravă în caz de cutremur, ceea ce ar putea pune în pericol sănătatea și siguranța elevilor, a cadrelor didactice și a altor utilizatori ai clădirii. Vor fi vizate școlile mai mari, cu un număr mai mare de elevi defavorizați. Criteriile de selecție vor acorda prioritate școlilor din zonele cu un indice de deprivare mai mare, cu o utilizare suficientă a capacității școlii, dar care nu îndeplinesc cerințele de bază în materie de WASH și alte cerințe de infrastructură. Școlile incluse în lista prioritară vor fi verificate la fața locului pentru a se asigura că acestea nu sunt incluse în listele de finanțare actuală sau viitoare ale autorităților locale sau ale altor parteneri de dezvoltare și că nu au fost supuse recent unor lucrări de renovare complexe.

Subcomponenta (partea B: 2,3 milioane de dolari SUA - ELP) va viza instituțiile de EÎTC prin care ar putea fi extins accesul la servicii de calitate de îngrijire a copiilor vulnerabili din Republica Moldova și a copiilor refugiați din Ucraina. Vor fi sprijinite lucrări de reabilitare minore, inclusiv instalații WASH, în centrele care nu au acces la apă. Reabilitarea va urma o prioritizare similară cu cea a școlilor, dar se va concentra doar pe acele unități de EÎTC care se angajează să extindă accesul pentru copiii vulnerabili din Republica Moldova și copiii refugiați din Ucraina, care nu sunt încă acoperiți de serviciile de EÎTC. Rezultatele scontate ale extinderii serviciilor de EÎTC susținute de proiect includ o mai bună pregătire pentru școală a copiilor și creșterea oportunităților de angajare și productivitate a părinților. Coordonarea dintre MEC și Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS) va fi asigurată prin intermediul grupului de lucru interministerial care se ocupă de extinderea serviciilor de EÎTC, inclusiv îngrijirea copiilor cu orar complet.

Abordare pe termen lung

Subcomponenta 2.3. Construirea unor licee moderne (12,7 milioane dolari SUA - BIRD).

Această subcomponentă va sprijini reforma învățământului liceal, care presupune introducerea de licee separate pentru a standardiza accesul la învățământ liceal de înaltă calitate în toată țară. Mai exact, subcomponenta va finanța: (a) construcția primelor trei licee în cadrul acestei reforme, pe baza experienței relevante și (b) module de formare și manuale privind întreținerea liceelor (inclusiv exploatarea și întreținerea [E&Î] tehnologiilor nepoluante), contribuind astfel la rezistența pe termen lung la schimbările climatice, atenuarea schimbărilor climatice și sustenabilitatea investițiilor în infrastructură. Procedurile și protocoalele pentru liceele noi vor prevedea ieșiri de siguranță pentru elevii vulnerabili și pentru alte persoane care ar putea avea nevoie de asistență suplimentară. Lucrările de construcții civile care ar putea implica achiziția de terenuri sau strămutarea involuntară nu vor fi eligibile pentru finanțare în cadrul proiectului.

Pentru dezvoltarea infrastructurii se va pune accentul pe proiectarea unor structuri sigure, incluzive, sustenabile și rezistente, adaptate la procesul de învățare și concepute pe baza celor mai bune practici aplicabile, acordând o atenție sporită eficienței energetice și a apei, utilizării energiei regenerabile, reciclării și colectării apei, reducerii la minimum a deșeurilor, sustenabilității și rezistenței la pericolele cauzate de schimbările climatice și respectării circumstanțelor naționale și regionale și a obiectivelor privind schimbările climatice comunicate prin intermediul CSN ale Republicii Moldova. Activitățile din cadrul acestei subcomponente vor sprijini Pilonul 3 al GCRF (Consolidarea rezilienței) prin încorporarea unei infrastructuri fizice și digitale reziliente și inteligente din punct de vedere climatic și prin furnizarea de sprijin pentru consolidarea rezilienței sectorului pentru a rezista la șocuri de tip pandemic. De asemenea, va finanța activități aliniate la Pilonul 4, cu accent pe consolidarea politicilor, instituțiilor și investițiilor pentru a reconstrui mai bine.

Componenta 3: Consolidarea capacității de gestionare a sectorului educației și de răspuns la nevoile refugiaților (6,7 milioane dolari SUA echivalent)

Această componentă va finanța activități menite să consolideze capacitatea MEC de a gestiona sectorul educației și de a reacționa la nevoile refugiaților în Republica Moldova. Această componentă va sprijini îmbunătățirea planificării, gestionării și evaluării reformelor în domeniul educației prin, inter alia: (i) modernizarea și extinderea SIME existent pentru o mai bună utilizare a datelor pentru a sprijini deciziile de management la toate nivelurile; (ii) consolidarea capacității naționale de administrare, analiză și diseminare a datelor, a evaluărilor naționale și internaționale ale elevilor; (iii) modernizarea standardelor de competență profesională a cadrelor didactice și a managerilor; (iv) revizuirea planificării investițiilor în infrastructura educațională la nivel național, inclusiv adaptarea sectorului educațional la schimbările climatice; (v) sprijinirea consolidării capacităților naționale și subnaționale de realizare a reformelor în sectorul liceal și extindere a serviciilor de EÎTC; (vi) realizarea unei evaluări a impactului programului de recuperare a învățării și extindere a serviciilor de EÎTC; (vii) sprijinirea EMP din cadrul MEC și a echipei ONDRL în activitățile de gestionare, monitorizare și evaluare, inclusiv, *inter alia*, supravegherea și implementarea proiectului; respectarea cerințelor proiectului, cum ar fi gestionarea financiară, achizițiile publice, aspectele sociale și de mediu, precum și alte domenii tehnice necesare; și implementarea activităților de informare legate de proiect.

Subcomponenta 3.1: Consolidarea gestionării sectorului educației și a răspunsului la nevoile refugiaților (3,5 milioane dolari SUA - BIRD).

Această subcomponentă va sprijini îmbunătățirea planificării, gestionării și evaluării reformelor în domeniul educației în următoarele domenii: (a) îmbunătățirea SIME existent și optimizarea utilizării datelor pentru a sprijini deciziile de administrare la toate nivelurile; (b) evaluări naționale și internaționale ale elevilor; și (c) AT pentru a sprijini implementarea Componentelor 1 și 2 ale proiectului.

Perfecționarea SIME existent include următoarele activități: (a) îmbunătățiri tehnice aduse SIME pentru a permite utilizarea integrată a datelor BNS și ale MF; (b) consolidarea unui sistem pentru generarea de date

agregate și rapoarte bazate pe date primare și integrarea datelor privind copiii refugiați din Ucraina; (c) formarea experților SIME în materie de colectare și gestionare a datelor; (d) consolidarea capacității analitice a MEC în ceea ce privește utilizarea datelor; și (e) consolidarea sistemelor de protecție a datelor din SIME, precum și a asigurării calității datelor. Mai exact, va finanța: (a) dezvoltarea și integrarea în SIME a catalogului/ registrului electronic și a altor module care ar permite trecerea de la un format pe suport de hârtie la un format electronic mai ecologic și mai eficient de raportare a datelor către diverse părți interesate, precum și interoperabilitatea sistemului BNS și SIME; (b) crearea unui modul și a unei interfețe dedicate în SIME care ar permite MEC să identifice elevii care au nevoie de sprijin, cu asigurarea respectării legislației privind protecția datelor cu caracter personal; și (c) dezvoltarea și integrarea în SIME a unui modul pentru ANACEC privind evaluarea externă a instituțiilor de învățământ.

În contextul realizării evaluărilor naționale și internaționale ale elevilor vor fi sprijinite următoarele activități: (a) analiza rezultatelor PISA 2022 privind învățarea elevilor și participarea Republicii Moldova la PISA 2025 și 2028; (b) activități de pregătire desfășurate de ANACEC, inclusiv elaborarea, traducerea și redactarea materialelor de testare; ateliere de instruire, formare și pregătire; și pilotarea evaluărilor; (c) implementarea testelor, inclusiv tipărirea, distribuirea și supravegherea evaluărilor; procesarea și analiza datelor; și diseminarea rezultatelor; și (d) consolidarea capacității agenției naționale de implementare responsabilă de realizarea evaluărilor naționale și internaționale ale elevilor, inclusiv pentru copiii refugiați din Ucraina. Anii de administrare a PISA sunt indicativi, pe baza frecvenței ciclurilor anterioare (în așteptarea unei decizii privind frecvența ciclurilor viitoare).

Subcomponenta va sprijini, de asemenea, AT pentru: (a) revizuirea standardelor de competență profesională ale cadrelor didactice și managerilor, (b) planificarea la nivel național a investițiilor în infrastructura educațională pentru o infrastructură școlară modernă, și (c) consolidarea capacităților naționale și subnaționale de realizare a reformelor învățământului liceal și extinderea serviciilor de EÎTC. Aceasta din urmă va include activități de consolidare a capacităților pentru elaborarea de politici care să valorifice potențialul sectorului privat în vederea reducerii decalajului în furnizarea de servicii de EÎTC în Republica Moldova într-o manieră incluzivă. Extinderea serviciilor de EÎTC va spori accesul copiilor defavorizați, inclusiv al copiilor refugiați din Ucraina, la servicii de EÎTC de calitate și al mamelor pe piața muncii, reducând astfel vulnerabilitatea economică și socială a acestora. Subcomponenta va finanța, de asemenea, o evaluare a impactului extinderii EÎTC (în special a celor care îndeplinesc funcția de îngrijire a copiilor) asupra dezvoltării copilului și a rezultatelor pe piața muncii (în special pentru femei). Activitățile vor sprijini Pilonul 2 al GCRF (Protejarea oamenilor și păstrarea locurilor de muncă) prin intermediul rețelei actuale de grădinițe de stat și prin pilotarea unui model de furnizare a serviciilor de către sectorul privat, cu o evaluare de impact pentru a măsura rezultatele pe piața muncii ale părinților. Activitățile prevăzute în cadrul acestei subcomponente vor include, de asemenea, dezvoltarea și implementarea unei evaluări de impact a programului de meditații.

Subcomponenta 3.2: Managementul proiectului (3,1 milioane dolari SUA - BIRD).

Această subcomponentă va oferi sprijin pentru activitățile de gestionare a proiectului, inclusiv de supraveghere, achiziții, management financiar, management social și de mediu, monitorizare și evaluare, verificări și strategii de comunicare esențială. Pentru activitățile (acoperite de partea A: 1,7 milioane dolari SUA - BIRD), echipa MEC/EMP va fi sprijinită cu personal responsabil pentru responsabilitățile fiduciare, respectarea standardelor sociale și de mediu, supravegherea tehnică, M&E, auditurile anuale, implicarea și consultarea părților interesate și serviciile agenției de verificare. Pentru activitățile (acoperite de partea B: 1,4 milioane dolari SUA - BIRD), se va acorda sprijin echipei Oficiului Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (ONDRL). Sprijinul se va axa, de asemenea, pe consolidarea capacității instituționale a MEC și ONDRL de implementare a proiectului.

Componenta 4: Componenta de răspuns la situații de urgență (0 dolari SUA)

Această componentă este inclusă pentru a sprijini viitoarele intervenții ale țării în cazul producerii unor dezastruri naturale sau provocate de om sau a unor situații de urgență, în conformitate cu procedurile reglementate în punctul 12, Secțiunea III din Politica Băncii Mondiale, Finanțarea Proiectelor de Investiții (IPF) privind Proiectele în situații de nevoie urgentă de asistență sau de constrângeri de capacitate. Activitățile finanțate în cadrul CERC vor fi determinate de cerere și de evenimente și vor fi detaliate într-un plan de acțiune al Guvernului RM, care, împreună cu declarația oficială a unei urgențe specifice de către Guvernul RM, reprezintă cele două condiții obligatorii pentru declanșarea componentei. Definiția unei urgențe eligibile și o listă pozitivă de activități vor fi incluse în documentele juridice ale proiectului, iar mecanismul procesului decizional și implementarea CERC vor fi reflectate în Manualul Operațional al CERC.

1.4 Locațiile proiectului

Locația, domeniul de cuprindere și amploarea activităților din cadrul componentelor proiectului variază. Unele dintre ele sunt specifice fiecărui loc și implică activități fizice de construcție. Altele implică distribuirea de bunuri și echipamente în mai multe locații instituționale. Altele sunt contribuții sistemice la calitatea predării și învățării și vor implica activități în sălile de clasă din întreaga țară.

Activitățile proiectului vor fi implementate pe o perioadă de 06 ani.

Componenta	Suma	Locația, domeniul de aplicare, amploarea activităților
Componenta 1 – Îmbunătățirea calității predării		
Subcomponenta 1.1 – Îmbunătățirea practicilor de predare ale cadrelor didactice participante	8,6 milioane dolari SUA – BIRD; 2,7 milioane dolari SUA - ELP;	Standarde profesionale la nivel de sistem, instrumente de observare, tehnici, contribuții la formarea cadrelor didactice și a celor care se ocupă de DTC
Subcomponenta 1.2 – Elaborarea, pilotarea, implementarea și evaluarea unui program de recuperare a învățării pentru elevii defavorizați	4,8 milioane dolari SUA - PGE	Intervenții specifice pentru elevii defavorizați, inclusiv meditații suplimentare și învățare accelerată. Participarea pe baza datelor privind vulnerabilitatea, statutul socio-economic și performanța academică
Subcomponenta 1.3 – Abordarea descentralizată a dezvoltării profesionale a cadrelor didactice și a practicilor educaționale inovatoare		Granturi mici direcționate pentru proiecte care implică instrumente digitale, învățare activă, sprijin de recuperare pentru elevii defavorizați, inclusiv pentru copiii romi, elevii refugiați din Ucraina și copiii cu nevoi educaționale speciale (NES) și dizabilități, participarea fetelor la STEM, schimburi și mobilitate
Componenta 2 – Îmbunătățirea calității mediului de învățare în instituțiile participante		
Subcomponenta 2.1 – Dotarea școlilor selectate	24,7 milioane dolari SUA BIRD; 2,3 milioane dolari SUA ELP	Furnizarea de echipamente, consumabile și contribuții pentru modernizarea mediului de învățare în până la 200 de școli existente, care vor fi selectate în funcție de necesități.
Subcomponenta 2.2 – Reabilitarea instituțiilor de învățământ selectate		Reabilitarea a 15 școli și 15 grădinițe
Subcomponenta 2.2 – Construirea unor licee moderne		Construcția a 3 licee ca parte a reformei învățământului secundar superior, locațiile urmând a fi selectate în funcție de necesități
Componenta 3 – Consolidarea capacității de gestionare a sectorului educației și de răspuns la nevoile refugiaților		
Subcomponenta 3.1: Consolidarea gestionării sectorului educației la nivel național și a răspunsului la nevoile refugiaților	6,7 milioane dolari SUA BIRD	Îmbunătățirea SIME existent și o mai bună utilizare a datelor pentru a sprijini deciziile de gestionare la toate nivelurile; evaluări naționale și internaționale ale elevilor; îmbunătățirea planificării investițiilor în educație la nivel național; sprijinirea capacității naționale și subnaționale

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

		de a conduce reformele în domeniul EÎTC și al învățământului secundar superior;
Subcomponenta 3.2: Managementul proiectului		Sprijină activitățile necesare pentru ca MEC și ONDRL să își asume responsabilitățile fiduciare
Componenta 4 – Componenta de răspuns la situații de urgență		
	0 dolari SUA	GM și BM pot conveni să declanșeze această componentă ca răspuns la o situație de urgență neprevăzută, permițând retragerea fondurilor rămase de la alte componente ale proiectului pentru a finanța activitățile de intervenție în caz de urgență

2. Cadrul normativ și de politici

2.1. Cadrul național legal și normativ

Acordul de asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora și Republica Moldova a fost semnat la 27 iunie 2014. Acordul a fost ratificat de Parlamentul Republicii Moldova la 2 iulie 2014 și de Parlamentul European la 13 noiembrie 2014.

Drept urmare a semnării *Acordului*, țara s-a angajat să implementeze legislația relevantă a Uniunii Europene în domeniul mediului în sistemul său juridic național prin adoptarea sau modificarea legislației, reglementărilor și procedurilor naționale care vizează asocierea politică și integrarea economică cu UE.

Acordul de asociere include dispoziții obligatorii, norme de reglementare și acorduri de cooperare mai ample în toate sectoarele de interes. Prin urmare, directivele UE au devenit direct relevante pentru toate aspectele dezvoltării orașelor ecologice și sunt discutate separat pentru fiecare sector și problemă-cheie.

Realizarea angajamentelor a început odată cu adoptarea *Planului național de punere în aplicare a Acordului de asociere UE-Moldova pentru perioada 2014-2016 prin Hotărârea de Guvern 808/2014*.

2.1.1. Prezentarea generală a principalelor dispoziții juridice naționale în materie de mediu

Republica Moldova se caracterizează printr-o bază legislativă nouă, care în cea mai mare parte a fost armonizată cu *aquis-ul comunitar* al UE în conformitate cu Acordul de Asociere. Unele dintre legile principale legate de propunerea de proiect și de activitățile care vor fi implementate sunt indicate mai jos:

- Constituția Republicii Moldova (1994);
- Legea privind protecția mediului înconjurător nr.1515-XII din 16 iunie 1993;
- Legea privind expertiza ecologică nr. 851-XIII din 29 mai 1996;
- Legea privind evaluarea impactului asupra mediului nr.86 din 29 mai 2014;
- Legea apelor nr. 272 din 23 decembrie 2012;
- Codul funciar (1991) 828-XII din 25 decembrie 1991;
- Legea cu privire la apa potabilă nr. 272-XIV din 01 februarie 1999;
- Legea cu privire la supravegherea de stat a sănătății publice, nr.10-XVI din 03 februarie 2009;
- Legea cu privire la fondul ariilor naturale protejate de stat, nr. 1538-XIII din 25 februarie 1998;

Alte legi relevante pentru acest proiect sunt:

- Legea privind activitățile de acreditare și evaluare a conformității nr. 235 din 01 decembrie 2011;
- Legea privind calitatea în construcții (nr. 721 din 02 februarie 1996);
- Legea privind autorizarea lucrărilor de construcții, nr. 163 din 09 iulie 2010;
- Legea privind accesul la informație (982-XIV din 11 mai 2000);
- Legea cu privire la urbanism și amenajarea teritoriului, nr. 835, 1996;
- Legea privind deșeurile nr. 209 din 29 iulie 2016;
- Legea privind substanțele chimice nr. 277 din 29 noiembrie 2018

- Legea privind protecția aerului (1422- XIII din 17 decembrie 1997).

Hotărâri și Instrucțiuni ale Guvernului:

- Norme și reglementări în construcții (SNiP 2.04.01-04-85) ;
- Hotărârea Guvernului cu privire la prevederile standard privind utilizarea sistemelor comunale de alimentare cu apă și canalizare (2002);
- Hotărârea Guvernului cu privire la Concepția dezvoltării durabile a orașelor și localităților din Republica Moldova (2002);
- Norme sanitare privind prevenirea aerului atmosferic în localități (1998);
- Hotărârea Guvernului cu privire la sporirea securității exploatarei clădirilor și construcțiilor, instalațiilor și conductelor care constituie surse de risc sporit (1996);

Evaluarea generală a actelor juridice și relevanța acestora pentru Proiectul „Îmbunătățirea Calității Educației” sunt prezentate în tabelul de mai jos:

<i>Titlu</i>	<i>Prezentare generală</i>	<i>Relevanța pentru proiect</i>
Legea cu privire la protecția mediului nr.1515- XII din 16 iunie 1993;	stabilește cadrul legal de bază pentru elaborarea actelor normative speciale și a instrucțiunilor privind problemele de protecție a mediului.	norme de bază privind condițiile de calitate a aerului, drepturile și obligațiile fiecărui actor cu activități cu impact potențial asupra mediului;
Legea privind expertiza ecologică nr. 851- XIII din 29 mai 1996;	stabilește scopurile, obiectivele și principiile expertizei ecologice de stat (EES), precum și elementele de bază ale procedurii.	lista și procedura pentru activitățile economice mici care fac obiectul expertizei ecologice;
Legea privind evaluarea impactului asupra mediului nr. 86 din 29 mai 2014;	stabilește scopul elaborării documentației privind evaluarea impactului asupra mediului (EIM), procedura, coordonarea și aprobarea acesteia și include Lista obiectelor și a tipurilor de activități pentru care este obligatorie o EIM înainte de proiectarea acestora.	relevantă, deoarece proiectul va susține măsuri mari de infrastructură;
Legea nr. 591 privind spațiile verzi ale localităților urbane și rurale (1999)	reglementează relațiile în domeniul dezvoltării și protecției spațiilor verzi din localitățile urbane și rurale în vederea asigurării dreptului fiecărei persoane la un mediu sănătos și estetic.	identificarea și delimitarea spațiilor verzi din apropierea instituțiilor de învățământ;
Legea apelor nr. 272 din 23 decembrie 2012;	parțial armonizată cu directivele UE în domeniul politicii apelor, stabilește cadrul legal necesar pentru gestionarea, protecția și utilizarea apelor.	ar putea fi relevantă dacă va fi necesar ca laboratoarele să solicite autorizații de apă, în alte cazuri nu este relevantă;

<p>Codul funciar (1991) 828-XII din 25 decembrie 1991;</p>	<p>stabilește relațiile și drepturile de proprietate asupra terenurilor și cadrul de bază al utilizării terenurilor.</p>	<p>pentru stabilirea procedurilor, îndatoririlor și obligațiilor care decurg din administrarea terenurilor;</p>
<p>Legea cu privire la supravegherea de stat a sănătății publice, nr.10-XVI din 03 februarie 2009;</p>	<p>Scopul acestei legi este asigurarea condițiilor optime pentru realizarea maximă a potențialului de sănătate al fiecăruia pe parcursul întregii vieți prin intermediul eforturilor organizate ale societății privind prevenirea bolilor, protecția și promovarea sănătății populației, îmbunătățirea calității vieții.</p>	<p>relevantă pentru calitatea aerului din interior și calitatea apei potabile, precum și calitatea produselor utilizate în instituțiile de învățământ;</p>
<p>Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat, nr. 1538- XIII din 25 februarie 1998;</p>	<p>stabilește bazele legale pentru crearea și funcționarea fondului ariilor naturale protejate de stat.</p>	<p>va fi relevantă dacă pe teritoriul instituției de învățământ există vreo arie protejată;</p>
<p>Legea privind activitățile de acreditare și evaluare a conformității nr. 235 din 01 decembrie 2011;</p>	<p>Prezenta lege stabilește cadrul legal pentru activitatea de acreditare a organismelor de evaluare a conformității, realizată cu titlu obligatoriu sau voluntar, pentru introducerea pe piață a produselor și pentru activitățile de evaluare a conformității, indiferent dacă această evaluare este obligatorie sau nu pentru produsele comercializate și/sau utilizate în Republica Moldova.</p>	<p>va fi relevantă dacă instituțiile vor implementa activități de îmbunătățire a părții tehnice, metodologice și materiale a activităților de laborator, procesul de acreditare trebuie să se realizeze</p>
<p>Legea privind calitatea în construcții (nr. 721 din 02 februarie 1996);</p>	<p>Prevederile prezentei legi se aplică construcțiilor și instalațiilor aferente, denumite în continuare construcții, la proiectarea, construcția și edificarea construcțiilor, precum și în etapele de exploatare și intervenții la construcțiile existente și post-utilizare a acestora, indiferent de forma de proprietate, destinația, categoria și clasa sau sursa de finanțare a acestora, în scopul protejării vieții oamenilor, a bunurilor lor, a societății și a mediului înconjurător.</p>	<p>va fi relevantă pentru lucrările civile și de construcții</p>

<p>Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, nr.163 din 09 iulie 2010;</p>	<p>Prevederile legii sunt obligatorii pentru autorizarea executării construcțiilor de orice fel, categorie, destinație și tip de imobil, cu excepția obiectelor cu caracter militar sau secret, care sunt autorizate în mod special.</p>	<p>vor fi relevante pentru lucrările civile și de construcții dacă vor fi în conformitate cu criteriile prevăzute de lege;</p>
<p>Legea cu privire la accesul la informație (nr. 982-XIV din 11 mai 2000);</p>	<p>Prezenta lege reglementează drepturile de acces la informațiile de importanță publică deținute de autoritățile publice, în vederea exercitării și protejării interesului public de a cunoaște și a realizării unei ordini democratice libere și a unei societăți deschise</p>	<p>relevantă pentru asigurarea unei modalități active și pasive de diseminare a informației privind implementarea proiectului și a lucrărilor civile executate în cadrul proiectului;</p>
<p>Legea privind deșeurile nr. 209 din 29 iulie 2016;</p>	<p>Legea are în vedere ca metodele de gestionare a deșeurilor să nu pună în pericol mediul înconjurător, sănătatea oamenilor și a altor organisme vii. Autoritățile responsabile autorizează activitățile de colectare, transport, exploatare și eliminare a deșeurilor, evitând poluarea apei, solului, florei, faunei, fonice și a aerului. Noile metode nu trebuie să pună în pericol peisajele sau ariile protejate.</p>	<p>relevantă pentru asigurarea gestionării deșeurilor la nivelul fiecărei instituții pentru deșeurile toxice, echipamente electrice și electronice pentru deșeurile solide;</p>
<p>Legea privind protecția aerului (nr. 1422- XIII din 17 decembrie 1997).</p>	<p>Legea are ca obiectiv menținerea calității aerului și îmbunătățirea calității aerului - componentă a mediului, prevenirea și reducerea efectelor negative ale factorilor fizici, chimici, biologici, radioactivi și de altă natură asupra atmosferei, cu consecințe negative asupra populației și/sau mediului, și reglementează activitatea persoanelor fizice și juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, atunci când afectează sau poate afecta direct sau indirect calitatea aerului.</p>	<p>relevantă pentru asigurarea calității aerului pentru activitățile legate de lucrările de construcții civile și edilitare și, de asemenea, pentru asigurarea cerințelor legale privind zgomotul în timpul lucrărilor de construcții civile și edilitare și de exploatare a echipamentelor din laborator.</p>

2.1.2. Prezentare generală a principalelor dispoziții juridice naționale în domeniul social

În conformitate cu prevederile Constituției și pentru o mai bună punere în aplicare, Parlamentul a adoptat câteva legi relevante pentru componenta socială, cum ar fi:

Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, nr. 60 din 30 martie 2012 - reglementează drepturile persoanelor cu dizabilități în vederea incluziunii sociale a acestora, garantând posibilitatea participării lor în toate domeniile vieții, fără discriminare, la un nivel identic cu cel al celorlalți membri ai societății, având la bază respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Legea privind promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj, nr. 105 din 14 iunie 2018 - scopul acestei legi este de a preveni și reduce șomajul și efectele sociale ale acestuia, de a reduce riscul de șomaj și de a asigura un nivel ridicat de ocupare a forței de muncă și de adaptare la cerințele pieței muncii.

Legea cu privire la serviciile sociale, nr. 123 din 18 iunie 2010 - stabilește cadrul general de creare și funcționare a sistemului integrat de servicii sociale, cu determinarea atribuțiilor și responsabilităților autorităților administrației publice centrale și locale, ale altor persoane juridice și fizice abilitate să presteze și să furnizeze servicii sociale, precum și protecția drepturilor beneficiarilor de servicii sociale.

Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați nr. 5-XVI din 09 februarie 2006 - scopul acestei legi este de a asigura exercitarea de către femei și bărbați a drepturilor lor egale în domeniul politic, economic, social, cultural, în alte sfere ale vieții, drepturi garantate de Constituția Republicii Moldova, în scopul prevenirii și eliminării tuturor formelor de discriminare după criteriul de gen. Legea introduce, de asemenea, noțiunea de acțiuni afirmative.

2.1.3. Autorizații necesare

Tabelul de mai jos oferă informații despre actele și regulamentele care formează sistemul de autorizare a construcțiilor care ar putea fi relevante pentru Proiectul „Îmbunătățirea Calității Educației”.

Tabel: Permisele și/sau autorizațiile de mediu potențiale care trebuie aplicate pentru implementarea Proiectului.

Lege / Regulament	Permis / Autorizație	Agent de implementare	Relevanța pentru proiect
<p>Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții</p> <p>Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător</p>	<p>Autorizație de construcție</p> <p>Acte necesare:</p> <p>Certificat de urbanism pentru proiectare sau certificat de constatare, în cazul aplicării principiului aprobării tacite. Extras din documentația de proiectare în volum de: Memoriu explicativ, Plan general (plan de situație, plan de schiță), Fațade, Soluții cromatice, Proiect de organizare a executării lucrărilor de construcții; Avize de verificare a documentației de proiectare.</p> <p>Contract de supervizare a autorului, semnat de către solicitant (beneficiar) și proiectant.</p> <p>Extras din procesul-verbal al ședinței Consiliului Național al Monumentelor Istorice al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării.</p> <p>Certificat de descărcare de sarcină arheologică, în cazurile prevăzute la art. 6 alin. (2) și (3) din Legea nr. 218/2010 privind protecția patrimoniului arheologic.</p>	<p>Agenția pentru Servicii Publice (servicii de cadastru) - schema de localizare care include date privind terenurile și obiectele existente pe acestea.</p> <p>Agenția de Supraveghere Tehnică a Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale a gradului de deteriorare a clădirilor.</p> <p>Organismele locale de arhitectură și urbanism din cadrul administrației publice locale - Certificat de urbanism pentru proiectare sau certificat de constatare.</p> <p>Agenția Națională de Arheologie prezintă emitentului certificatului de urbanism pentru proiectare avizul de expertiză arheologică.</p> <p>Agenția de Mediu, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Agenția pentru Supraveghere Tehnică și Inspectoratul de Stat pentru Situații de Urgență INCP "Urbanproiect" (pentru toate localitățile, cu excepția municipiului Chișinău), IMP "Chișinău proiect" (pentru municipiul Chișinău) - avize de verificare a documentației de proiect</p> <p>Agenția de Mediu - acord de mediu.</p> <p>Primarii municipiilor, orașelor, comunelor și satelor pentru construcții (lucrări de construcție/desființare) de orice destinație și tip de proprietate.</p>	<p>Autorizarea executării construcțiilor de orice fel, categorie, destinație și tip de proprietate, cu excepția obiectelor cu caracter militar sau secret, care sunt autorizate în mod special.</p>
<p>Legea nr. 509/1995 privind drumurile</p>	<p>Autorizarea obiectelor din zona drumului public și/sau a zonelor de protecție a acestuia.</p>	<p>Administrator de drumuri - Secția infrastructură rutieră a Ministerului Economiei și Infrastructurii.</p>	<p>În cazul solicitării autorizării obiectelor în zona drumului public și/sau a zonelor de protecție a acestuia, emitentul este obligat să obțină avizul necesar (autorizația de amplasare) în conformitate cu</p>

Lege / Regulament	Permis / Autorizație	Agent de implementare	Relevanța pentru proiect
			Legea nr. 509/1995 privind drumurile, care se emite în termen de 20 de zile lucrătoare. Autorizația de construire emisă în lipsa avizului (autorizație de amplasare) este nulă.
Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului	Evaluarea impactului asupra mediului (acord de mediu)	Agenția de Mediu	În conformitate cu articolul 4 din Legea privind evaluarea impactului asupra mediului, o dezvoltare cu activități enumerate în anexa 1 sau anexa 2 necesită efectuarea unei EIM sau a unei expertize ecologice de stat.
Legea nr.209 /2016 privind deșeurile (art.25); Legea nr. 160 /2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. HG nr. 682 din 11.07.2018 cu privire la aprobarea conceptului Sistemului informațional automatizat "Managementul deșeurilor".	Evaluarea impactului asupra mediului (acord de mediu)	Agenția de Mediu	Contractantul poate solicita o licență pentru depozitarea și manipularea transportului deșeurilor periculoase.
Legea nr. 1530/1993 privind protecția monumentelor. Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Național al Monumentelor Istorice.	Consimțământ/aviz privind proiectele de intervenții în clădirile cu statut de monument protejat și proiectele de intervenții în zonele construite protejate.	Consiliul Național al Monumentelor Istorice al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării.	Aprobarea documentațiilor de proiect privind intervenții în clădiri cu statut de monument protejat și proiecte de intervenții în zone construite protejate.
Legea apelor nr. 272 /2011. Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Hotărârea Guvernului nr. 894 /2013 privind organizarea și funcționarea ghișeului unic în domeniul autorizației de mediu pentru utilizarea specială a apei; Hotărârea de Guvern nr. 977/2016 privind aprobarea Regulamentului-tip de exploatare a lacurilor / iazurilor de acumulare. Hotărârea Guvernului nr. 950/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele pentru colectarea, epurarea și evacuarea apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisari de apă pentru localitățile urbane și rurale	Autorizația de mediu pentru utilizarea specială a apei	Agenția de Mediu	Este documentul care atestă dreptul de utilizare a apelor pentru următoarea activitate: a) captarea apei din sursele de apă de suprafață și subterane pentru alimentarea cu apă pentru consumul uman.

2.1.4. Proceduri de evaluare a impactului asupra mediului și relevanța pentru Proiectul „Îmbunătățirea Calității Educației”

În Moldova, procedura de *evaluare a impactului asupra mediului* (EIM) a fost stabilită prin Legea privind evaluarea impactului asupra mediului nr. 86/2014 și Legea privind expertiza ecologică de stat

nr. 851/1996. Procedurile EIM se aplică proiectelor complexe și potențial periculoase (pentru mediu) care ar putea duce la impacturi semnificative și au ca scop prevenirea și atenuarea impactului încă din etapa de proiectare a proiectelor. EIM ar trebui să fie efectuată într-o etapă timpurie a activităților de proiect în cazul în care se preconizează construirea de noi construcții, îmbunătățirea, reconstrucția, modernizarea, modificarea profilului de producție, conservarea sau lichidarea întreprinderilor existente sau punerea în aplicare a unei noi planificări de dezvoltare. Un rezumat al aspectelor cheie ale cadrului juridic din Moldova care sunt relevante pentru operațiune este inclus în anexă.

Screening-ul de mediu al proiectului

În conformitate cu practicile naționale de aprobare de mediu, toate proiectele pot fi împărțite în mod convențional în trei categorii principale:

Prima categorie (A) – proiecte care pot avea un impact semnificativ asupra mediului. Acestea sunt specificate într-o anexă specială la Legea privind EIM (nr. 86/2014) și necesită o evaluare completă a impactului asupra mediului înainte de proiectare și pot fi dezvoltate în continuare (proiectare tehnică detaliată) cu o aprobare pozitivă a concluziilor EIM de către Agenția de Mediu - această categorie convențională corespunde în principal categoriei de proiecte WB cu *risc ridicat*, precum și, parțial, categoriei cu *risc substanțial*, de ex, transportul de energie electrică, proiecte de protecție a naturii, unele proiecte de bazine hidrografice (de exemplu, benzi de protecție de-a lungul râurilor și corpurilor de apă), unele proiecte de alimentare cu apă în mediul rural (pentru prize de apă grupate cu 1 mie m³/zi și mai mult pentru prize de apă subterane și 10 mii m³ pe zi pentru prize de apă de suprafață) etc. După cum s-a menționat mai sus, astfel de proiecte nu sunt prevăzute în cadrul asistenței proiectului.

A doua categorie (B) – proiecte care nu sunt enumerate în anexa 1 la Legea privind EIM, care pot avea un impact mai puțin semnificativ asupra mediului. Acestea necesită o fundamentare ecologică a activităților proiectului. Aceasta ar putea fi prezentată într-un capitol special de mediu, care trebuie să conțină informații despre mediul potențial afectat, precum și o prezentare generală a principalelor efecte potențiale asupra mediului și a măsurilor de atenuare. Acest capitol trebuie să fie inclus în documentația de proiectare a proiectului și, respectiv, să fie trecut prin expertiza ecologică de stat înainte de implementarea proiectului - această categorie convențională corespunde în principal categoriilor de proiecte BM cu riscuri substanțiale sau moderate. Capitolul de mediu din documentația pentru acest tip de proiecte corespunde, în mare măsură, "unei anumite evaluări de mediu/analize de mediu" presupuse pentru această categorie de proiecte.

A treia categorie (C) – restul proiectelor care se preconizează că vor avea un impact minor asupra mediului și, prin urmare, nu este necesar să fie trecute prin procedurile formale de EIM și EES. Această categorie convențională corespunde în principal categoriei de proiecte BM cu risc redus.

Proiecte care necesită EES a documentației de proiect

Toate proiectele care pot avea un impact negativ asupra mediului, dar care nu sunt enumerate în anexele la Legea privind evaluarea impactului asupra mediului, vor necesita aplicarea procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului înainte de implementare. Procedurile EES se aplică, de obicei, după etapele de fezabilitate și de proiectare tehnică. Documentația de proiectare pentru aceste proiecte, de obicei legate de construcție, reconstrucție și extindere, este elaborată în conformitate cu o documentație tehnică.

Secțiunile "Protecția mediului" și "Protecția mediului în timpul construcției" din documentația de proiect ar trebui să fie elaborate numai de către specialiști în aceste domenii. Soluțiile tehnice, reflectate în

documentația tehnică prezentată pentru EES, trebuie să fie suficient de bine fundamentate în ceea ce privește atenuarea impactului asupra mediului.

Proiecte care nu necesită EIM și EES a documentației de proiectare detaliată

Proiectele care nu îndeplinesc criteriile pentru studiul EIM complet și/sau EES a documentației de proiectare se referă, în mod normal, la activități în care nu are loc nicio (re)construcție, de exemplu, achiziționarea de echipamente de producție la scară mică sau de utilaje agricole pentru cultivarea culturilor, horticultură și viticultură la scară mică, apicultură, servicii de agromecanizare, prelucrarea lemnului, producție la scară mică, proiecte de întreținere a infrastructurii, etc.

Cerințele EIM în conformitate cu cadrul național de reglementare aplicabile pentru activitățile potențiale ale Proiectului „Îmbunătățirea Calității Educației”

În conformitate cu prevederile art. 22 din Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, toate activitățile care au în vedere construirea de obiective și/sau instalații noi, extinderea sau modificarea/modernizarea celor existente cu potențial impact asupra mediului, inclusiv proiectele de desființare, se clasifică în funcție de gradul de impact asupra mediului, după cum urmează:

1. *Activități cu impact redus*, Activități cu impact redus, care nu necesită *Certificat de Urbanism* (CU) pentru *Proiectul Detaliat* (PD) și *Autorizație de Construire* (AC) în conformitate cu Legea nr. 163/2010 pentru autorizarea lucrărilor de construcții;
2. *Activități cu impact moderat* – sunt considerate activități descrise în anexa nr. 1 la Legea nr. 851/1996 privind expertiza ecologică, care implică utilizarea resurselor naturale, modificarea peisajului, generarea de deșeuri, emiterea și evacuarea de poluanți și care pot determina modificarea mediului și a componentelor naturii și conform legislației în vigoare este necesară Expertiza Ecologică a PD și AC;
3. *Activități cu impact semnificativ la nivel național* – activitățile prevăzute în anexa nr. 2 la Legea nr. 86/2014 pentru care este necesară determinarea evaluării impactului asupra mediului, precum și cele menționate la sbp. (2) pentru care, în urma efectuării etapei de evaluare preliminară, se stabilește necesitatea efectuării procedurii de EIM și se emite sau se refuză *Acordul de mediu*;
4. *Activități cu impact semnificativ la nivel național și în context transfrontalier* – activitățile indicate în anexa nr. 1 la Legea nr. 86/2014 pentru care evaluarea impactului asupra mediului este obligatorie, precum și cele menționate la sbp. (2) care, după efectuarea etapei de evaluare preliminară, se stabilește necesitatea efectuării procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, iar *Acordul de mediu* se emite sau se refuză. Documentația depusă pentru obținerea *Acordului de mediu* va sta la baza emiterii actului permisiv pentru realizarea și desfășurarea activității de proiect, înainte de începerea lucrărilor de construcție și punerea în funcțiune a obiectivului.

Având în vedere prevederile specificate, investițiile propuse în cadrul proiectului vizat în cadrul componentei trei a Proiectului „Îmbunătățirea Calității Educației” **fac obiectul** Expertizei Ecologice de Stat și al Autorizației de Construire.

2.2. Cerințele de mediu și sociale ale Băncii Mondiale

2.2.1. Cadrul de Mediu și Social al Băncii Mondiale

Cadrul de Mediu și Social al BM2 a intrat în vigoare în octombrie 2018. Cadrul stabilește angajamentul Băncii față de dezvoltarea durabilă, prin intermediul unei politici a Băncii și a unui set de standarde de mediu și sociale (SMS) care sunt concepute pentru a sprijini proiectele Împrumutătorilor, cu scopul de a pune capăt sărăciei extreme și de a promova prosperitatea comună. Cadrul Băncii este format din trei părți, după cum se arată în diagrama 10 de mai jos:

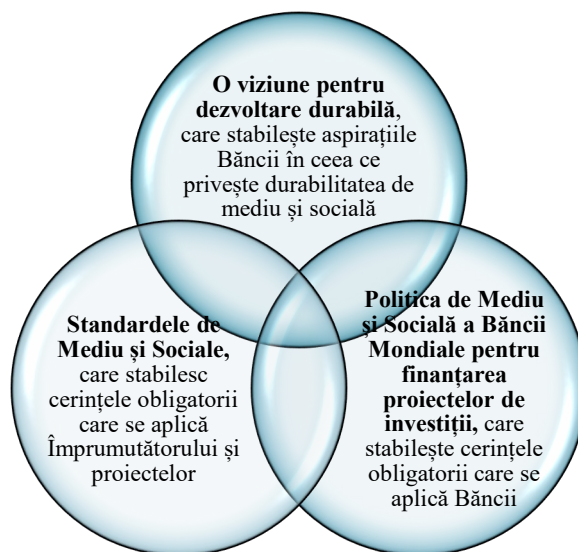

Figura 1: Cadrul Băncii Mondiale

Cadrul de Mediu și Social al Băncii Mondiale stabilește angajamentul Băncii Mondiale față de dezvoltarea durabilă, prin intermediul unei Politici a Băncii și a unui set de Standarde de Mediu și Sociale care sunt concepute pentru a sprijini proiectele Împrumutătorilor, cu scopul de a pune capăt sărăciei extreme și de a promova prosperitatea comună.

Zece Standarde de Mediu și Sociale³ (SMS) stabilesc cerințele pentru Împrumutători în ceea ce privește identificarea și evaluarea riscurilor și impacturilor sociale și de mediu asociate cu proiectele sprijinite de Bancă prin intermediul finanțării proiectelor de investiții. Banca consideră că aplicarea acestor standarde, prin concentrarea asupra identificării și gestionării riscurilor sociale și de mediu, va sprijini împrumutătorii în obiectivul lor de a reduce sărăcia și de a crește prosperitatea într-un mod durabil, în beneficiul mediului și al cetățenilor lor.

Standardele vor:

- (a) susține Împrumutătorii/Clienții în realizarea de bune practici internaționale în ceea ce privește durabilitatea socială și de mediu;
- (b) ajută Împrumutătorii/Clienții să își îndeplinească obligațiile naționale și internaționale în materie de

² Disponibil în engleză: <http://pubdocs.worldbank.org/en/837721522762050108/Environmental-and-Social-Framework.pdf>

mediu și sociale;

(c) consolida nediscriminarea, transparența, participarea, responsabilitatea și guvernanta;

(d) spori rezultatele proiectelor în materie de dezvoltare durabilă prin implicarea continuă a părților interesate

Dintre cele zece SMS, următoarele cinci se aplică Proiectului „Îmbunătățirea Calității Educației” și stabilesc standardele pe care Împrumutătorul și proiectul le vor respecta pe parcursul ciclului de viață al proiectului, după cum urmează:

2.2.2. Orientările privind mediul, sănătatea și siguranța ale Grupului Banca Mondială (GBM)

Orientările MSS ale Grupului Banca Mondială reprezintă o bună practică internațională pentru gestionarea riscurilor de mediu, sociale și de sănătate și siguranță a comunității/sănătății și securității la locul de muncă în proiectarea și implementarea proiectelor. De asemenea, Orientările MSS prezintă nivelurile și măsurile de performanță pentru dezvoltarea, construcția și desființarea instalațiilor și utilizarea celor mai recente tehnologii la costuri rezonabile.

A. Orientări generale privind MSS

1. Mediu

Ghidul general MSS de mediu oferă metode și abordări pentru gestionarea apelor uzate, a zgomotului și a prafului în timpul construcției, pentru conservarea apei și pentru gestionarea deșeurilor solide.

2.0 Sănătate și securitate ocupațională

Premisa fundamentală pentru SSO în cadrul Orientărilor MSS este că *"Angajatorii și supraveghetorii sunt obligați să pună în aplicare toate măsurile de precauție rezonabile pentru a proteja sănătatea și siguranța lucrătorilor"* și că *"Comaniile ar trebui să angajeze contractori care au capacitatea tehnică de a gestiona problemele de sănătate și siguranță la locul de muncă ale angajaților lor"*.

De asemenea, Orientările MSS prevăd că măsurile de prevenire și control pentru a reduce la minimum riscurile profesionale trebuie să se bazeze pe analize cuprinzătoare ale siguranței la locul de muncă (SLM). Anexa 2 conține un Ghid privind planul de management al sănătății și securității care încorporează o metodologie de bază a SLM. Consilierul în domeniul garanțiilor din cadrul UIC va asista contractantul în realizarea SLM și în pregătirea planului său de management al sănătății și securității. Principiile sunt următoarele:

- Eliminarea pericolului prin eliminarea activității din procesul de lucru. Exemplele includ înlocuirea cu substanțe chimice mai puțin periculoase, utilizarea unor procese de fabricație diferite, etc.;
- Controlul pericolului la sursă prin utilizarea de controale tehnice. Printre exemple se numără ventilația locală prin evacuare, camerele de izolare, protecția mașinilor, izolarea acustică, etc.;
- Minimizarea pericolului prin proiectarea unor sisteme de lucru sigure și măsuri de control administrativ sau instituțional. Printre exemple se numără rotația posturilor, instruirea privind procedurile de lucru în condiții de siguranță, blocarea și etichetarea, monitorizarea locului de muncă, limitarea expunerii sau a duratei de lucru, etc.;
- Furnizarea de echipamente de protecție personală (EPP) adecvate, împreună cu instruirea, utilizarea și întreținerea acestora.

3.0 Sănătate și siguranță comunitară

Această orientare oferă abordări și metode privind calitatea apei potabile, siguranța vieții și siguranța în caz de incendiu pentru proiectarea clădirilor și proiectarea structurală a clădirilor. Unele îndrumări pot fi utile pentru construcția și renovarea clădirilor noi, referitoare la siguranța traficului (transportul de materiale) și controlul bolilor transmisibile provenite de la forța de muncă importată.

4.0 Construcția și scoaterea din funcțiune

Orientările MSS pentru construcții și desființare oferă îndrumări pentru aspecte specifice de sănătate și securitate a comunității și a muncii și de mediu legate de construcțiile noi sau de renovarea clădirilor.

B. Orientări de Mediu, Sănătate și Securitate pentru apă și salubritate

Acest ghid oferă îndrumări pentru aprovizionarea cu apă și canalizare nouă și modernizată la diferite scări și este relevant pentru modernizarea clădirilor școlare și pentru construirea de noi clădiri școlare.

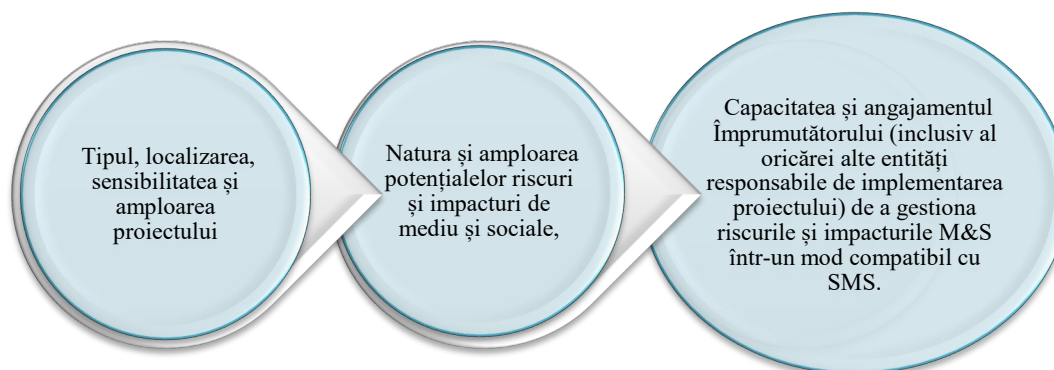
2.2.3. Clasificarea BM a riscurilor SMS

Banca clasifică toate proiectele în una dintre cele patru clasificări; ratingul de risc al operațiunii privind mediul este descris în tabelul 11.

Tabelul 1: Ratingul de risc al operațiunii privind componentele de mediu

Ratingul de risc	Descrierea riscului
Risc înalt	Riscurile au o amprentă geografică mare; au efecte sinergice sau cumulative puternice cu alte inițiative și implică măsuri de atenuare sau de gestionare care sunt complexe sau nedovedite; acestea se află în afara controlului direct al operațiunii. Este probabil ca operațiunea să aibă un impact negativ asupra mediului care este sensibil, divers și/sau fără precedent.
Risc substanțial	Aceste riscuri vor fi mai puțin diverse sau complexe și, deși pot fi mai previzibile, multe dintre ele se află în continuare în afara controlului direct al operațiunii. Operațiunea poate avea potențiale efecte negative asupra mediului, dar acestea sunt mai puțin grave. Astfel de impacturi ar putea avea loc în zone sensibile din punct de vedere ecologic sau social, dar este mai puțin probabil ca operațiunea să aibă o amprentă mare, iar impactul va fi specific locației, mai puțin divers și mai puțin complex și va avea un potențial mai mic de efecte sinergice sau cumulative puternice.
Risc moderat	Aceste riscuri sunt bine înțelese și se așteaptă ca impactul lor să fie limitat. Operațiunea poate avea unele efecte negative asupra mediului și a societății. Astfel de impacturi ar avea tendința de a fi departe de zonele sensibile din punct de vedere ecologic sau social. Operațiunea poate avea, de asemenea, unele efecte negative asupra genului, grupurilor vulnerabile, sărăciei și echității.
Risc redus	Există puține sau niciun risc de impact negativ, amprenta proiectului este mică, iar activitățile prezintă un impact direct redus sau inexistent.

Pentru a determina clasificarea adecvată a riscurilor, Banca ia în considerare aspecte relevante, cum ar fi:

Alte domenii de risc pot fi, de asemenea, relevante pentru realizarea măsurilor de atenuare a M&S și a rezultatelor, în funcție de proiectul specific și de contextul în care acesta este dezvoltat. Acestea ar putea include considerații juridice și instituționale; natura măsurilor de atenuare și a tehnologiei propuse; structurile de guvernare și legislația; și considerații legate de stabilitate, conflict sau securitate.

Proiecte care implică mai multe subproiecte mici

În cazul proiectelor care implică mai multe subproiecte de mici dimensiuni, care sunt identificate, pregătite și implementate pe parcursul proiectului, Banca va examina dacă cerințele naționale în materie de M&S relevante pentru subproiecte sunt adecvate și va evalua capacitatea Împrumutătorului de a gestiona riscurile și impactul M&S ale subproiectelor. Dacă este necesar, proiectul va include măsuri de consolidare a capacității Împrumutătorului.

Împrumutătorul trebuie să efectueze o evaluare M&S adecvată a subproiectelor, să pregătească și să implementeze astfel de subproiecte, după cum urmează:

- ⇒ Subproiecte cu risc ridicat, în conformitate cu SMS-urile
- ⇒ Subproiecte cu risc substanțial, moderat și redus, în conformitate cu legislația națională și cu orice cerință din SMS pe care Banca o consideră relevantă pentru astfel de subproiecte.

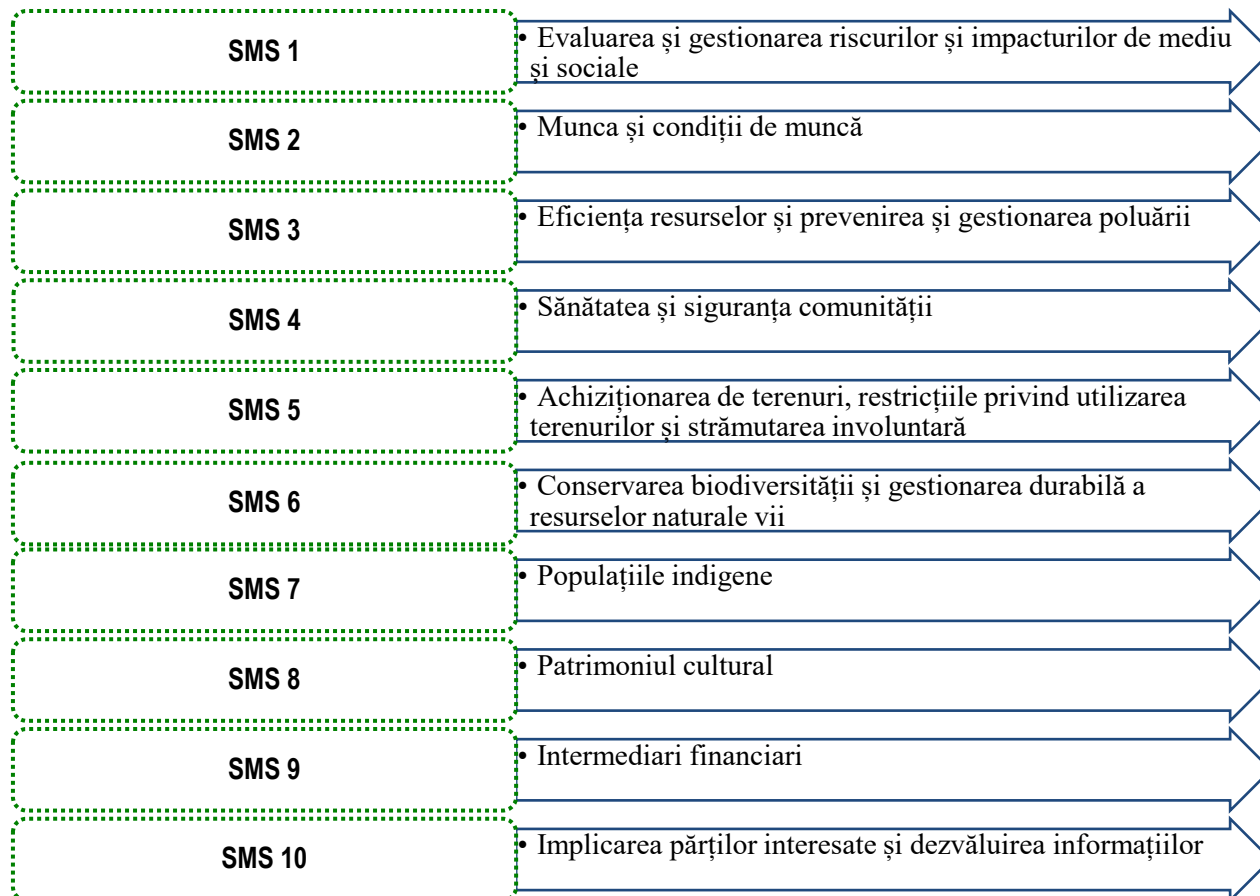
În cazul în care este probabil ca subproiectele să aibă riscuri și impacturi de mediu sau sociale negative minime sau inexistente, astfel de subproiecte nu necesită o evaluare de mediu și socială suplimentară în urma examinării inițiale a Standardelor de Mediu și Sociale (SMS).

Zece SMS stabilesc cerințele pentru Împrumutători în ceea ce privește identificarea și evaluarea riscurilor și impacturilor sociale și de mediu asociate cu proiectele sprijinite de Bancă prin intermediul finanțării proiectelor de investiții. Banca consideră că aplicarea acestor standarde, prin concentrarea asupra identificării și gestionării riscurilor sociale și de mediu, va sprijini Împrumutătorii în obiectivul lor de a reduce sărăcia și de a crește prosperitatea într-un mod durabil, în beneficiul mediului și al cetățenilor lor.

Standardele vor:

- ⇒ susține Împrumutătorii/Clienții în realizarea de bune practici internaționale în ceea ce privește durabilitatea socială și de mediu;

- ⇒ ajuta Împrumutătorii/Clienții să își îndeplinească obligațiile naționale și internaționale în materie de mediu și sociale;
- ⇒ consolida nediscriminarea, transparența, participarea, responsabilitatea și guvernanta;
- ⇒ spori rezultatele proiectelor în materie de dezvoltare durabilă prin implicarea continuă a părților interesate

Dintre cele zece SMS, doar cinci se aplică Proiectului „Îmbunătățirea Calității Educației” (SMS1, SMS2, SMS3, SMS4 și SMS10) ca fiind relevante în prezent și stabilesc condițiile pe care Împrumutătorul și proiectul le vor respecta pe tot parcursul ciclului de viață al proiectului (a se vedea capitolul de mai jos).

2.2.4. Standardele de Mediu și Sociale relevante ale Băncii Mondiale (SMS)

Tabelul 2 : Standardele de Mediu și Sociale ale Băncii Mondiale relevante pentru Proiectul „Îmbunătățirea Calității Educației”

SMS	Obiectivele SMS-ului	RELEVANT
SMS 1 Evaluarea și gestionarea riscurilor și impacturilor de mediu și sociale	<ul style="list-style-type: none"> - Să identifice, să evalueze și să gestioneze riscurile și impactul social și de mediu al proiectului, în conformitate cu SMS-urile. - Să adopte o abordare ierarhică de atenuare pentru: - Anticiparea și evitarea riscurilor și impacturilor; 	Echipa EMP a Proiectului „Îmbunătățirea Calității Educației” este responsabilă de evaluarea, gestionarea și monitorizarea riscurilor și impactului social și de mediu asociate fiecărei etape a unui

SMS	Obiectivele SMS-ului	RELEVANT
	<ul style="list-style-type: none"> - În cazul în care evitarea nu este posibilă, să minimizeze sau să reducă riscurile și impacturile la niveluri acceptabile; - Odată ce riscurile și impacturile au fost minimizezate sau reduse, să atenueze; - În cazul în care rămân impacturi reziduale semnificative, să compenseze sau să le contrabalanseze, în cazul în care acest lucru este fezabil din punct de vedere tehnic și financiar. - Să adopte măsuri diferențiate, astfel încât impactul negativ să nu se răsfrângă în mod disproporționat asupra persoanelor defavorizate sau vulnerabile, iar acestea să nu fie dezavantajate în ceea ce privește împărțirea beneficiilor și oportunităților de dezvoltare rezultate din proiect. - Să utilizeze instituțiile, sistemele, legile, reglementările și procedurile naționale în materie de mediu și sociale, precum și sistemele, legile, reglementările și procedurile naționale în evaluarea, dezvoltarea și implementarea proiectelor, ori de câte ori este cazul. - Să promoveze îmbunătățirea performanțelor sociale și de mediu, în moduri care să recunoască și să consolideze capacitatea Împrumutătorului. 	<p>proiect sprijinit de Bancă, prin finanțarea proiectelor de investiții, pentru a aduce rezultatele sociale și de mediu în conformitate cu standardele de mediu și sociale.</p> <p>În conformitate cu SMS1, Clientul va gestiona riscurile și impactul social și de mediu al proiectului pe parcursul ciclului de viață al proiectului într-o manieră sistematică, proporțională cu natura și amploarea proiectului și cu riscurile și impactul potențial, prin aplicarea procedurii de screening, evaluare și gestionare a activităților subproiectului prevăzute în prezentul CMMS și prin adoptarea EIMS/PMMS relevante (vă rugăm să consultați Anexa 2 și Anexa 7 pentru evaluarea riscurilor sociale și de mediu).</p>
<p>SMS 2: Munca și condițiile de muncă</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Să promoveze siguranța și sănătatea la locul de muncă - Să promoveze tratamentul echitabil, nediscriminarea și egalitatea de șanse pentru lucrătorii din cadrul proiectului. - Să protejeze lucrătorii din cadrul proiectului, inclusiv lucrătorii vulnerabili, cum ar fi femeile, persoanele cu dizabilități, copiii (în vârstă de muncă, în conformitate cu prezentul SMS) și lucrătorii migranți, lucrătorii cu contract de muncă, lucrătorii comunitari și lucrătorii din sectorul de aprovizionare primară, după caz. - Să prevină utilizarea tuturor formelor de muncă forțată și a muncii copiilor. - Să sprijine principiile libertății de asociere și de negociere colectivă a lucrătorilor din cadrul proiectului, în conformitate cu legislația națională. 	<p>RELEVANT</p> <p>MEC a pregătit, la nivelul proiectului, procedurile de gestionare a forței de muncă (PGFM) aplicabile proiectului. Acestea identifică principalele cerințe și riscuri legate de forța de muncă asociată proiectului și vor ajuta ministerul să determine resursele necesare pentru a rezolva problemele de muncă din cadrul proiectului.</p> <p>PGFM-urile descriu (i) procedurile relevante pentru fiecare categorie de lucrători implicați; (ii) oferă o imagine de ansamblu clară și generală asupra potențialelor riscuri</p>

SMS	Obiectivele SMS-ului	RELEVANT
	<ul style="list-style-type: none"> - Să ofere lucrătorilor din cadrul proiectului mijloace accesibile pentru a-și exprima preocupările la locul de muncă. 	<p>cheie legate de muncă (dacă există); (iii) revizuiesc legislația muncii din Moldova; (iv) oferă o descriere a mecanismelor sau mecanismelor de soluționare a plângerilor disponibile pentru toți lucrătorii direcți și lucrătorii contractați (dacă este cazul, pentru organizațiile lor). PML-urile pot fi modificate în orice moment pe parcursul ciclului de proiect, în funcție de necesitățile și evoluția în pregătirea și/sau implementarea proiectului.</p>
<p>SMS 3: Eficiența resurselor și prevenirea și gestionarea poluării</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Să promoveze utilizarea durabilă a resurselor, inclusiv a energiei, a apei și a materiilor prime. - Să evite sau să reducă la minimum impactul negativ asupra sănătății umane și a mediului prin evitarea sau reducerea la minimum a poluării cauzate de activitățile proiectului - Să evite sau să reducă la minimum emisiile legate de proiect de poluanți climatici cu durată scurtă și lungă de viață - Să evite sau să reducă la minimum generarea de deșeuri periculoase și nepericuloase. - Să reducă la minimum și să gestioneze riscurile și impactul asociate cu utilizarea pesticidelor 	<p>RELEVANT</p> <p>CMMS a inclus secțiuni privind eficiența resurselor și prevenirea și gestionarea poluării. Evaluarea riscurilor și a impactului și măsurile de atenuare propuse în legătură cu cerințele relevante ale SMS3, inclusiv materiile prime, utilizarea apei, poluarea aerului, materialele periculoase și deșeurile periculoase, sunt incluse în domeniul de aplicare al CMMS și al PMMS, după caz. A se vedea secțiunea privind riscurile și măsurile de atenuare a MSS.</p> <p>Ar trebui să fie o obligație contractuală pentru antreprenor să gestioneze în mod corespunzător deșeurile de construcție la orice clădire. Deșeurile nu trebuie să fie aruncate în împrejurimi sau deșeurile periculoase (echipamente vechi) trebuie depozitate în așa fel încât să creeze oportunități de reutilizare de către populația locală. Depozitarea deșeurilor ar trebui să se facă într-un loc desemnat, așa cum recomandă reglementările locale de mediu.</p>

SMS	Obiectivele SMS-ului	RELEVANT
<p>SMS 4: Sănătatea și siguranța comunității</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Să anticipeze și să evite impactul negativ asupra sănătății și siguranței comunităților afectate de proiect pe parcursul ciclului de viață al proiectului, atât în circumstanțe de rutină, cât și în circumstanțe excepționale. - Să promoveze calitatea și siguranța, precum și considerentele legate de schimbările climatice, în proiectarea și construcția infrastructurii, inclusiv a barajelor. - Să evite sau să reducă la minimum expunerea comunității la riscurile de trafic și de siguranță rutieră, la dezastre și la materiale periculoase legate de proiect - Să dispună de măsuri eficiente pentru a face față situațiilor de urgență. - Să se asigure că siguranța personalului și a bunurilor se realizează într-un mod care să evite sau să reducă la minimum riscurile pentru comunitățile afectate de proiect - Să se asigure că sunt atenuate riscurile potențiale de violență de gen pentru comunități și pentru locuitorii din taberele de muncă 	<p>RELEVANT</p> <p>Riscurile pentru sănătatea și siguranța comunității sunt luate în considerare în acest CMMS. În secțiunea privind riscurile și măsurile de atenuare a riscurilor din cadrul SMS sunt furnizate îndrumări privind măsurile pentru PMMS, CdeC etc., care includ, dar nu se limitează la: riscurile de interacțiune a comunității cu vehiculele, echipamentele și utilajele din cadrul proiectului, lipsa unei separări sigure a șantiierelor de lucru, principiile accesului universal în proiectarea fizică, șanse egale pentru copiii cu dizabilități și alți copii vulnerabili de a participa la învățare, potențialul de abuz sau neglijare în cadrul educației și alte riscuri legate de protecția copiilor.</p>
<p>SMS 5: Achiziționarea de terenuri, restricțiile privind utilizarea terenurilor și strămutarea involuntară</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Să evite strămutarea involuntară sau, atunci când este inevitabilă, să reducă la minimum strămutarea involuntară prin explorarea unor alternative de proiectare a proiectului. - Să evite evacuarea forțată - Să atenueze impactul social și economic negativ inevitabil al achiziției de terenuri sau al restricțiilor privind utilizarea terenurilor prin: (a) acordarea de compensații în timp util pentru pierderea activelor la costul de înlocuire și (b) sprijinirea persoanelor strămutate în eforturile lor de a-și îmbunătăți sau cel puțin de a-și restabili mijloacele de trai și standardele de viață, în termeni reali, la nivelurile anterioare strămutării sau la nivelurile existente înainte de începerea implementării proiectului, oricare dintre acestea este mai mare. - Să îmbunătățească condițiile de trai ale persoanelor sărace sau vulnerabile care sunt strămutate fizic, prin asigurarea unei locuințe adecvate, a accesului la servicii și facilități, precum și a securității proprietății. 	<p>NU ESTE RELEVANT</p> <p>CMMS are o listă de verificare socială care, printre altele, va asigura faptul că proiectul nu finanțează nicio activitate care ar putea duce la achiziționarea de terenuri, la strămutarea fizică sau economică sau ar restricționa accesul la terenuri. Deoarece proiectul nu va avea niciun impact SMS5, nu este necesară pregătirea cadrului de politici de strămutare (sau a planurilor de acțiune specifice fiecărui loc) în cadrul proiectului. În cazul în care lista de verificare a evaluării sociale din cadrul CMMS stabilește că ar putea apărea un impact SMS5 în timpul implementării proiectului, SMS5 ar trebui să fie aplicat.</p>

SMS	Obiectivele SMS-ului	RELEVANT
	<ul style="list-style-type: none"> - Să conceapă și să execute activitățile de strămutare ca programe de dezvoltare durabilă, oferind suficiente resurse de investiții pentru a permite persoanelor strămutate să beneficieze în mod direct de pe urma proiectului, în funcție de natura acestuia. - Să se asigure că activitățile de strămutare sunt planificate și puse în aplicare prin dezvăluirea corespunzătoare a informațiilor, prin consultări semnificative și prin participarea în cunoștință de cauză a persoanelor afectate 	
<p>SMS 6: Conservarea biodiversității și gestionarea durabilă a resurselor naturale vii</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Să protejeze și să conserve biodiversitatea și habitatele - Să aplice ierarhia de atenuare și abordarea precaută în proiectarea și implementarea proiectelor care ar putea avea un impact asupra biodiversității. - Să promoveze gestionarea durabilă a resurselor naturale vii - Să sprijine mijloacele de subzistență ale comunităților locale, inclusiv ale populațiilor indigene, și dezvoltarea economică favorabilă incluziunii, prin adoptarea de practici care integrează nevoile de conservare și prioritățile de dezvoltare. 	<p>NU ESTE RELEVANT Nu se așteaptă niciun impact negativ și niciun risc în cadrul SMS6.</p>
<p>SMS 7: Populațiile indigene / Comunități locale tradiționale subsahariene din Africa Subsahariană insuficient deservite din punct de vedere istoric</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Să se asigure că procesul de dezvoltare promovează respectarea deplină a drepturilor omului, a demnității, a aspirațiilor, a identității, a culturii și a mijloacelor de subzistență bazate pe resurse naturale ale popoarelor indigene/comunităților locale tradiționale subsahariene din Africa Subsahariană care nu au fost deservite din punct de vedere istoric. - Să evite impactul negativ al proiectelor asupra popoarelor indigene/comunităților locale tradiționale subsahariene insuficient deservite din punct de vedere istoric sau, în cazul în care evitarea nu este posibilă, să reducă la minimum, să atenueze și/sau să compenseze astfel de impacturi. - Să promoveze beneficiile și oportunitățile de dezvoltare durabilă pentru popoarele indigene/comunitățile locale tradiționale subsahariene din Africa Subsahariană insuficient deservite din punct de vedere 	<p>NU ESTE RELEVANT Nu se așteaptă niciun impact negativ și niciun risc în cadrul SMS7.</p>

SMS	Obiectivele SMS-ului	RELEVANT
	<p>istoric, într-un mod accesibil, adecvat din punct de vedere cultural și favorabil incluziunii.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Să îmbunătățească conceperea proiectului și să promoveze sprijinul local prin stabilirea și menținerea unei relații continue bazate pe o consultare semnificativă cu popoarele indigene/comunitățile locale tradiționale subsahariene din Africa Subsahariană afectate de un proiect pe tot parcursul ciclului de viață al acestuia. - Să obțină consimțământul liber, prealabil și în cunoștință de cauză (FPIC) al popoarelor indigene/comunităților locale tradiționale subsahariene din Africa Subsahariană afectate, în cele trei circumstanțe descrise în prezentul SMS - Să recunoască, să respecte și să păstreze cultura, cunoștințele și practicile popoarelor indigene/comunităților locale tradiționale subsahariene din Africa Subsahariană care nu au fost deservite din punct de vedere istoric și să le ofere acestora posibilitatea de a se adapta la condițiile în schimbare într-un mod și într-un interval de timp acceptabil pentru ele 	
SMS 8: Patrimoniul cultural	<ul style="list-style-type: none"> - Să protejeze patrimoniul cultural de impactul negativ al activităților proiectului și să sprijine conservarea acestuia. - Să abordeze patrimoniul cultural ca aspect integrant al dezvoltării durabile. - Să promoveze o consultare semnificativă cu părțile interesate în ceea ce privește patrimoniul cultural. - Să promoveze împărțirea echitabilă a beneficiilor rezultate din utilizarea patrimoniului cultural 	<p>NU ESTE RELEVANT Cu toate acestea, activitățile din cadrul proiectului vor fi analizate pentru a determina impactul potențial, inclusiv restricțiile de acces la clădirile și siturile de patrimoniu cunoscute și practicile și cerințele naționale relevante pentru protecția acestor situri vor fi aplicate, inclusiv procedurile de descoperire întâmplătoare.</p>
SMS 9: Intermediari financiari	<ul style="list-style-type: none"> - Să stabilească modul în care IF vor evalua și gestiona riscurile și impactul social și de mediu asociate cu subproiectele pe care le finanțează. - Să promoveze bunele practici de gestionare socială și de mediu în cadrul subproiectelor pe care IF le finanțează. - Să promoveze o bună gestionare a mediului și a resurselor umane în cadrul IF 	<p>NU ESTE RELEVANT Nu se așteaptă niciun impact negativ și niciun risc în cadrul SMS8.</p>
SMS 10: Implicarea părților interesate și	<ul style="list-style-type: none"> - Să stabilească o abordare sistematică a implicării părților interesate, care să ajute Împrumutătorii să identifice părțile interesate și să construiască și să mențină o 	<p>RELEVANT Clientul se va angaja cu părțile interesate pe tot parcursul ciclului</p>

SMS	Obiectivele SMS-ului	RELEVANT
dezvăluirea informațiilor	<p>relație constructivă cu acestea, în special cu părțile afectate de proiect.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Să evalueze nivelul de interes și de sprijin al părților interesate pentru proiect și să permită luarea în considerare a opiniilor părților interesate în elaborarea proiectului și în performanța socială și de mediu. - Să promoveze și să ofere mijloace pentru un angajament eficient și incluziv cu părțile afectate de proiect pe tot parcursul ciclului de viață al proiectului, în ceea ce privește aspectele care le-ar putea afecta. - Să se asigure că informațiile adecvate privind riscurile și impactul social și de mediu ale proiectului sunt comunicate părților interesate în timp util, într-un mod și într-un format ușor de înțeles, accesibil și adecvat. - Să ofere părților afectate de proiect mijloace accesibile și incluzive de a sesiza problemele și reclamațiile și să permită împrumutaților să răspundă și să gestioneze aceste reclamații. 	<p>de viață al proiectului, începând acest angajament cât mai devreme posibil în procesul de dezvoltare a proiectului și într-un interval de timp care să permită consultări semnificative cu părțile interesate cu privire la elaborarea proiectului. Natura, domeniul de aplicare și frecvența implicării părților interesate vor fi proporționale cu natura și amploarea proiectului, precum și cu riscurile și impactul potențial al acestuia.</p> <p>Implicarea părților interesate este un proces incluziv desfășurat pe tot parcursul ciclului de viață al proiectului. Proiectul PÎCE a elaborat un Plan de Implicare a Părților Interesate (PIP) care va fi pus în aplicare pe tot parcursul ciclului proiectului</p>

2.3. Analiza decalajelor dintre cerințele Băncii Mondiale și legislația Republicii Moldova privind EIM

Tema	Legea nr. 86 privind EIM, Moldova	Cerințele standard ale BĂNCII MONDIALE	Decalajul	Lege/stand ard/ cerință aplicabilă
Necesitate a EIMS / Clasificare	<p>Activități cu impact semnificativ la nivel național și în context transfrontalier - activitățile prevăzute în anexa nr. 1 la Legea nr. 86/2014 pentru care evaluarea impactului asupra mediului este obligatorie, precum și cele menționate la sbp. (2)</p> <p><i>Prima categorie (A) – proiecte care pot avea un impact semnificativ asupra mediului. Acestea sunt precizate într-o anexă specială la Legea privind EIM (#86/2014) și necesită o evaluare completă a</i></p>	<p>Înalt = amploare și proiectare complexă, riscuri sensibile și semnificative, preocupări semnificative legate de capacitate, factori din afara controlului proiectului cu impact asupra performanței</p>	<p>Cerințele Băncii Mondiale sunt mai stricte decât cele naționale (proiect de categoria A).</p> <p>Această categorie convențională corespunde în principal categoriei de proiecte cu risc <i>înalt</i> a BM, precum și, parțial, categoriei cu risc <i>substanțial</i>. Astfel de proiecte nu sunt așteptate în cadrul PÎCE</p>	<p>Nu este eligibil pentru finanțare, aplicați lista de excludere</p>

Tema	Legea nr. 86 privind EIM, Moldova	Cerințele standard ale BĂNCII MONDIALE	Decalajul	Lege/stand ard/ cerință aplicabilă
	<p>impactului asupra mediului înainte de proiectare și pot fi dezvoltate în continuare (proiectare tehnică detaliată) cu aprobarea pozitivă a concluziilor EIM de către Agenția de Mediu</p>			
	<p>A doua categorie (B) - proiecte care nu sunt enumerate în anexa 1 la Legea privind EIM, care pot avea un impact mai puțin semnificativ asupra mediului. Acestea necesită o fundamentare ecologică a activităților proiectului. Aceasta ar putea fi prezentată într-un capitol special de mediu, care trebuie să conțină informații despre mediul potențial afectat, precum și o prezentare generală a principalelor efecte potențiale asupra mediului și a măsurilor de atenuare. Acest capitol trebuie să fie inclus în documentația de proiectare a proiectului și, respectiv, să fie trecut prin expertiza ecologică de stat înainte de implementarea proiectului</p> <p>a) Activități cu impact semnificativ la nivel național - activitățile indicate în anexa nr. 2 la Legea nr. 86/2014 pentru care este necesară determinarea evaluării impactului asupra mediului, precum și cele menționate la sbp. (2) care, după efectuarea etapei de evaluare preliminară, se stabilește necesitatea efectuării procedurii de EIM și se emite sau se refuză acordul de mediu;</p> <p>b) Activități cu impact moderat - sunt considerate activități descrise în anexa nr.</p>	<p>a) Substanțial = scară și proiectare mai puțin complexe, locații mai puțin sensibile, unele riscuri semnificative, unele probleme semnificative de capacitate;</p> <p>b) Moderat = nu este complex, nu există zone sensibile, nu există riscuri semnificative cu potențial ridicat de prejudicii, nu există probleme de capacitate, specifică locației, previzibilă</p>	<p>Această categorie convențională corespunde în principal categoriilor de proiecte ale BM cu riscuri substanțiale sau moderate. Capitolul de mediu din documentația pentru acest tip de proiecte corespunde, în mare măsură, "unei anumite evaluări de mediu/analize de mediu" presupuse pentru această categorie de proiecte</p>	<p>Impact substanțial conform clasificării riscurilor CMS, neeligibil pentru finanțare.</p> <p>Proiectul fiind clasificat ca fiind moderat, la nivel de proiect, trebuie pregătite următoarele instrumente SMS:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ PAMS ○ CMMS ○ PGFM ○ PIP <p>La nivel de subproiect, se face o selecție pentru a determina riscul redus/moderat, se aplică instrumentele relevante de evaluare și gestionare a riscurilor: PMMS și PMMS al contractorului.</p>

Tema	Legea nr. 86 privind EIM, Moldova	Cerințele standard ale BĂNCII MONDIALE	Decalajul	Lege/stand ard/ cerință aplicabilă
	<p>1 la Legea nr. 851/1996 privind expertiza ecologică, care implică utilizarea resurselor naturale, modificarea peisajului, generarea de deșeuri, emiterea și evacuarea de poluanți și care pot determina modificarea mediului și a componentelor naturii și conform legislației în vigoare este necesară Expertiza ecologică a PD și AC;</p>			
	<p>Activități cu impact redus, care nu au nevoie de Certificat de Urbanism (CU) pentru Proiectul Detaliat (PD) și Autorizația de Construire (AC) în conformitate cu Legea nr. 163/2010 pentru autorizarea lucrărilor de construcții.</p> <p>A treia categorie (C) - restul proiectelor care se preconizează că vor avea un impact minor asupra mediului și, prin urmare, nu este necesar să fie supuse procedurilor formale de EIM și EES. Această categorie convențională corespunde în principal categoriei de proiecte cu risc redus ale BM.</p>	<p>Redus = risc minim, neglijabil pentru oameni sau mediu, poate fi necesară o evaluare suplimentară</p>	<p>Nu sunt decalaje</p>	<p>Verificarea pentru a determina riscul redus/moderat, aplicarea instrumentului relevant de evaluare și gestionare a riscurilor (PMMS lista de verificare)</p>
<p>Planul de Management de Mediu și Social (PMMS) / Planul de Angajament de Mediu și</p>	<p>Elaborarea unui PMMS /PAMS nu este necesară în mod explicit.</p>	<p>Angajamentul de Acțiune Socială și de Mediu (PAMS): Clientul va elabora și va pune în aplicare un program de măsuri și acțiuni de atenuare și de îmbunătățire a performanțelor care să abordeze problemele, impactul și</p>	<p>Legislația națională impune ca toate proiectele cu impact potențial asupra mediului să dispună de măsuri de atenuare relevante. Cu toate acestea, ea nu impune un</p>	<p>Se aplică cerințele CMS ale Băncii Mondiale</p>

Tema	Legea nr. 86 privind EIM, Moldova	Cerințele standard ale BĂNCII MONDIALE	Decalajul	Lege/stand ard/ cerință aplicabilă
Social (PAMS)		<p>oportunitățile sociale și de mediu identificate.</p> <p>PAMS va documenta principalele aspecte sociale și de mediu, acțiunile care trebuie întreprinse pentru a le aborda în mod adecvat, precum și orice acțiuni de maximizare a beneficiilor sociale sau de mediu, calendarul și persoana/unitatea responsabilă pentru implementare și monitorizare, precum și o estimare a costurilor asociate.</p>	PMMS/PAMS special și extins.	
Monitorizările (drept parte din PMMS /PAMS)	Nu se menționează în mod explicit	<p>Clientul va stabili proceduri pentru a monitoriza și măsura conformitatea cu prevederile de mediu și sociale ale acordurilor legale, inclusiv implementarea efectivă a PAMS și a SMS-urilor. Monitorizarea este efectuată atât de către client, cât și de către Bancă.</p> <p>Pentru fiecare proiect, Banca va defini împreună cu clientul un program de monitorizare în conformitate cu SMS , specificând instrumentele de monitorizare adecvate.</p>	Legislația națională nu prevede monitorizarea	Se aplică cerințele CMS ale Băncii Mondiale
	<u>Evaluarea preliminară:</u> Rezultatul evaluării preliminare este postat pe pagina oficială de internet a	SMS 10 stabilește cerințele privind publicarea informațiilor și implicarea părților interesate. Cerințele	Cerințe similare pentru Consultarea publică / Implicarea	○ Se aplică cerințele naționale

Tema	Legea nr. 86 privind EIM, Moldova	Cerințele standard ale BĂNCII MONDIALE	Decalajul	Lege/stand ard/ cerință aplicabilă
<p>Consultare publică / Implicarea părților interesate (ca parte a PMMS / PAMS)</p>	<p>autorității, dezvoltatorul trebuie să fi publicat în cel puțin un ziar național și unul local (inclusiv termenul limită pentru observații) + pagina oficială de internet și/sau o altă adresă</p> <p><u>Programul EIM:</u> Prezentarea proiectului de program de EIM către autoritate + copie a publicației, anunț. Examinarea proiectului de EIM menționa</p>	<p>legislației naționale și angajamentele legate de consultarea publică trebuie respectate întotdeauna. Natura și frecvența implicării părților interesate vor varia de la un proiect la altul.</p> <p><u>Implicarea în timpul pregătirii proiectului:</u> Clientul va: Identifica părțile afectate și interesate și persoanele care pot fi afectate în mod disproporționat; Identifica modul în care părțile interesate vor fi afectate și amploarea proceduri de monitorizare și măsurare a conformității cu prevederile de mediu și sociale ale acordurilor legale, inclusiv implementarea efectivă a PAMS și a SMS. Monitorizarea este efectuată atât de către client, cât și de către Bancă.</p>	<p>părților interesate. Cu toate acestea, cerințele naționale și Directiva UE se concentrează asupra consultării publicului în timpul pregătirii EIMS și nu impun monitorizarea (cum ar fi revizuirea eficienței proceselor anterioare de consultare publică, răspunsul la feedback-ul continuu), etc.). legislația nu impune monitorizarea</p>	<p>și SMS BM</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Planul de Implicare a Părților Interesate (PIP) care trebuie să fie pregătit ○ Planul de Implicare a Părților Interesate urmează să fie prezentat ca parte a EIMS

Tema	Legea nr. 86 privind EIM, Moldova	Cerințele standard ale BĂNCII MONDIALE	Decalajul	Lege/stand ard/ cerință aplicabilă
Mecanismul de reclamații	Legislația națională nu are prevederi pentru elaborarea unui Plan specific de Implicare a Părților Interesate în cadrul consultărilor publice, însă cerința de consultare publică și procedura este clar descrisă în Legea nr. 239 privind transparența în procesul decizional și în Hotărârea Guvernului nr. 967 din 8 august 2016 privind mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional.	Consultările cu părțile interesate și implicarea publicului fac parte integrală din dezvoltarea și implementarea PIP.	Legislația națională nu are prevederi pentru elaborarea unui Plan specific de Implicare a Părților Interesate pentru consultări publice, însă cerința de consultare publică și procedura este clar descrisă în Legea 239 privind transparența în procesul decizional și în Hotărârea Guvernului nr. 967 din 8 august 2016 privind mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional.	Deși cerințele PIP nu sunt prevăzute în legislația națională, proiectul a elaborat un PIP și va desfășura un proces consultativ cuprinzător cu persoanele afectate de proiect, autoritățile locale și de stat, alte părți interesate, după cum este necesar, prin întâlniri publice de informare, consultări individuale și consultări publice
	Legislația națională conține prevederi care permit cetățenilor să depună plângeri și reclamații, dar aceste prevederi nu permit păstrarea anonimatului. Petițiile anonime sau cele depuse fără indicarea adresei poștale sau de e-mail a petiționarului nu sunt examinate.	SMS10 al Băncii Mondiale permite opțiunea transmiterii anonime a reclamațiilor.	Legislația națională prevede dispoziții care permit cetățenilor să depună plângeri și reclamații, dar aceste dispoziții nu permit păstrarea anonimatului. Petițiile anonime sau cele depuse fără indicarea adresei poștale sau de e-mail a petiționarului nu sunt examinate.	Proiectul va aplica standardul BM și va permite depunerea anonimă a plângerilor și reclamațiilor.
	Legislația națională nu are prevederi speciale pentru a aborda preocupările grupurilor vulnerabile în	SMS10 prevede în mod specific identificarea și implicarea grupurilor vulnerabile care ar putea fi afectate de	Legislația națională nu are prevederi speciale pentru a aborda preocupările	PIP va identifica persoanele vulnerabile afectate și

Tema	Legea nr. 86 privind EIM, Moldova	Cerințele standard ale BĂNCII MONDIALE	Decalajul	Lege/stand ard/ cerință aplicabilă
	timpul procesului de consultare.	proiect pentru a se asigura că aceste grupuri beneficiază și ele de activitățile proiectului.	grupurilor vulnerabile în timpul procesului de consultare.	mecanismele de implicare pentru a se asigura că vocea lor este auzită și că preocupările lor sunt abordate în măsura în care este posibil prin proiect
	Legislația națională nu conține dispoziții care să stabilească un MR specific proiectului.	În conformitate cu SMS 10 și SMS 2, trebuie să se stabilească și să fie ușor de acceptat de către toate părțile interesate în fiecare etapă a proiectului, inclusiv un MR specific pentru lucrătorii proiectului.	Legislația națională nu conține dispoziții care să stabilească un MR specific proiectului.	MR specific proiectului va fi stabilit pentru toate părțile interesate în fiecare etapă a proiectului, inclusiv MR pentru toți lucrătorii proiectului ⁴ .

⁴ Persoane angajate direct (personal EMP și consultanți) și lucrători contractați (persoane angajate sau angajate prin intermediul contractorilor/subcontractorilor care vor efectua lucrări pentru activități specifice proiectului).

3. Riscuri și impact preliminar de mediu și social

3.1. Impacturi pozitive

Proiectul propus "Îmbunătățirea Calității Educației" va avea ca scop îmbunătățirea calității serviciilor de educație în Moldova, cu accent pe elevii defavorizați. Punând accentul pe sporirea eficacității cadrelor didactice, proiectul va îmbunătăți procesul de învățare a elevilor, inclusiv prin inovații în predare, recuperarea și accelerarea învățării pentru elevii defavorizați. PÎCE va îmbunătăți, de asemenea, atractivitatea profesiei de profesor. De asemenea, proiectul va îmbunătăți accesul copiilor defavorizați, inclusiv al refugiaților din Ucraina, la servicii de calitate pentru dezvoltarea timpurie a copilului (DTC) în cadrul rețelei actuale de grădinițe de stat și, de asemenea, prin pilotarea unui model de furnizare de către sectorul privat.

Proiectul va aborda, de asemenea, inegalitățile școlare critice în mediile de învățare (zone urbane și rurale) prin îmbunătățirea calității și rezilienței mediilor de învățare fizice și digitale în școlile vizate, Estimativ, proiectul va susține până la 15 școli (modernizarea mediului de învățare) și construcția a 3 licee va oferi o infrastructură îmbunătățită pentru învățare. Infrastructurile educaționale (clădiri, săli de clasă, biblioteci și echipamente-) sunt elemente cruciale ale mediilor de învățare în școli. Există dovezi solide că o infrastructură de înaltă calitate facilitează o instruire mai bună, îmbunătățește rezultatele elevilor și reduce ratele de abandon școlar, reduce absenteismul școlar, în special în cazul fetelor, printre alte beneficii. Calitatea facilităților educaționale este legată de rezultatele educaționale pentru elevi și cadre didactice. Infrastructura contribuie la obținerea de rezultate pozitive atât pentru elevi, cât și pentru profesori.

În plus, proiectul va sprijini investițiile în infrastructură care sunt prietenoase climei, asigurând că toate investițiile în lucrări civile sprijină în general inițiativele globale privind clima și înțelegerea ecologică (green deal) a UE, având în vedere aspirațiile de aderare a Moldovei la UE. În plus, proiectul va include, de asemenea, măsuri de evitare, minimizare sau atenuare a riscurilor în ceea ce privește schimbările climatice, în special atunci când activitățile programului sunt amplasate în zone predispuse la schimbări climatice și pericole naturale conexe. Măsurile de adaptare și atenuare pentru reducerea emisiilor și trecerea la tehnologii mai ecologice vor fi acoperite printr-o serie de elemente de proiectare, inclusiv: (i) module privind impactul schimbărilor climatice; (ii) sprijinirea unor proiecte mai eficiente din punct de vedere energetic și a unei infrastructuri rezistente la schimbările climatice, utilizând materiale și tehnologii adecvate; (iii) utilizarea mai largă a echipamentelor IT și a laboratoarelor școlare eficiente din punct de vedere energetic; și (iv) utilizarea tehnologiilor digitale în procesul de învățământ, reducând astfel utilizarea consumabilelor în scopul formării și făcând formarea mai durabilă și mai puțin costisitoare, fără pierderi în ceea ce privește dobândirea de cunoștințe și competențe.

Proiectul va crea oportunități de angajare temporară și unele permanente pentru populația locală (atât bărbați, cât și femei), deoarece aceștia ar putea fi angajați în timpul lucrărilor de reabilitare și întreținere.

3.2. Riscuri și impacturi negative de mediu și sociale și măsuri de atenuare a acestora

3.2.1. Componenta 1 - Riscuri și impacturi adverse de mediu și sociale și măsuri de atenuare

Componenta 1: Îmbunătățirea calității predării

Descrierea componente/activități	Evaluarea preliminară a impactului M&S	Măsuri de atenuare
<p>Obiectivul acestei componente este de a spori eficiența cadrelor didactice, cu accent pe învățarea elevilor.</p> <p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> • punerea în aplicare a standardelor naționale privind competențele digitale esențiale pentru cadrele didactice. • implementarea evaluării calității predării cu ajutorul instrumentului de observare a clasei TEACH pentru a sprijini învățarea pentru toți elevii. • inovații în predare prin intermediul granturilor de inovare; • dezvoltarea și punerea în aplicare a evaluărilor rapide ale elevilor pentru a identifica elevii care rămân în urmă și pentru a informa planificarea educațională; și • dezvoltarea și punerea în aplicare a meditațiilor sau a altor programe de învățare accelerată. 	<ul style="list-style-type: none"> • Principiile accesului universal în proiectarea fizică: Există riscul ca o calitate slabă a proiectării să ducă la excluderea persoanelor cu dizabilități de la școlarizare și de la participarea la oportunități de învățare. Proiectarea fizică restrictivă a facilităților poate împiedica persoanele cu dizabilități să frecventeze școala. În caz de urgență, proiectele fizice și planurile de intervenție în caz de urgență trebuie, de asemenea, să ia în considerare siguranța și ușurința ieșirii persoanelor cu dizabilități. • Accesul universal/egalitatea de șanse în pedagogie: Elevii cu dizabilități și alți elevi vulnerabili pot fi, de asemenea, restricționați în ceea ce privește accesul la activitățile de învățare în interiorul sălii de clasă, dacă nu se aplică metode de predare personalizate și toleranța la erori. • Lipsa unui criteriu de selecție pentru selectarea școlilor și a elevilor poate duce la plângeri de nedreptate și favoritism. Proiectul intenționează să selecteze dintre elevii cu cele mai slabe performanțe pentru pilotarea meditațiilor speciale și a educației remediale, precum și a noilor programe de sprijinire a elevilor cu dizabilități. • Slaba luare în considerare a opiniilor și nevoilor grupurilor vulnerabile. <p>Riscul reputațional în cazul în care nu se gestionează și nu se promovează mai bine egalitatea de șanse și drepturile la educație și nu se implică formarea cadrelor didactice care să promoveze incluziunea prin nediscriminarea</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Utilizarea instrumentelor SMS de referință, în special: <ul style="list-style-type: none"> o Planul de Implicare a Părților Interesate (PIP) o CMMS o Mecanisme de soluționare a reclamațiilor (MSR) o Proceduri de gestionare a muncii (PGFM) o Planul de acțiune privind exploatarea și abuzul sexual/hărțuirea sexuală (PAEAS/HS) - Documentul de licitație pentru constructor va include criteriile pentru luarea în considerare a principiilor de acces universal atât în proiectarea și construcția noului liceu, cât și în infrastructura care urmează să fie reabilitată. - Accesul universal va fi luat în considerare în proiectarea fizică a facilităților pentru a minimiza nevoia de efort fizic și, de asemenea, pentru a asigura siguranța elevilor cu dizabilități în caz de urgență și în utilizarea regulată a facilităților. Procedurile și protocoalele pentru noile centre școlare trebuie să integreze luarea în considerare a ieșirii în siguranță pentru elevii vulnerabili și pentru alte persoane care ar putea avea nevoie de asistență suplimentară. - Elaborarea de programe de învățământ și formarea cadrelor didactice pentru acces universal/șanse egale în educație - includerea CdeC pentru prevenirea și gestionarea incidentelor de EAS/HS și a

	<p>etică, combaterea hărțuirii și abilitățile emoționale.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riscul de neglijare sau de abuz asociat cu tratamentul părților interesate vulnerabile inclusiv al copiilor refugiați, al copiilor romi și LBGT, al copiilor cu dizabilități și al copiilor separați de familie, va necesita măsuri de prevenire și de atenuare integrate în funcționarea noilor licee și în obligațiile legale ale companiilor care oferă educație timpurie și îngrijire de zi. • Riscuri legate de protecția socială: va fi necesar să se ia măsuri speciale pentru a asigura confidențialitatea, securitatea și siguranța copiilor cu dizabilități. <p>Relații de muncă: promovarea și pilotarea unui mecanism alternativ de motivare a cadrelor didactice pentru a atrage cadrele didactice mai tinere, poate veni și cu riscul unui conflict de muncă cu cadrele didactice mai în vârstă care domină în prezent mai multe roluri și consideră cadrele didactice mai tinere ca fiind niște provocatori. Un mecanism de soluționare a reclamațiilor care să funcționeze bine și implicarea asociațiilor de profesori.</p>	<p>riscului de violență împotriva copiilor.</p> <ul style="list-style-type: none"> - PGFM vor examina și vor descrie orice măsuri necesare pentru a îmbunătăți mecanismul existent de soluționare a litigiilor specifice lucrătorilor din domeniul educației (profesori, administratori de școli ...) - CdeC pentru a preveni violența, maltratarea sau discriminarea cauzate sau exacerbate de diversele părți interesate care lucrează la activitățile proiectului. - Utilizarea unui Plan de implicare a părților interesate (PIP) ca instrument de referință pentru a implica principalele părți interesate din cadrul proiectului, inclusiv, dar fără a se limita la profesori și părinți, într-un proces consultativ și participativ. - Stabilirea, publicarea, menținerea și operarea unui mecanism accesibil de soluționare a reclamațiilor, pentru a primi și a facilita rezolvarea preocupărilor și a plângerilor în legătură cu proiectul.
	<p>Incidența violenței bazate pe gen/exploatării sexuale Abuz și Exploatare</p> <p>Lucrătorii direcți din cadrul proiectului și angajații contractorilor și subcontractorilor pot fi implicați în hărțuire sexuală și violuri. Alte forme de violență bazată pe gen și practici discriminatorii care pot apărea în timpul implementării proiectului includ angajatori și supraveghetori care solicită favoruri sexuale ca o condiție prealabilă pentru oportunitățile de angajare la locul de muncă.</p> <p>Lucrătorii pot fi, de asemenea, implicați în emiterea de amenințări, insulte, agresiuni și alte forme de abuz asupra fetelor, femeilor, copiilor și altor grupuri vulnerabile. Actele de violență bazată pe gen au efecte pe termen lung asupra sănătății fizice și psihologice a supraviețuitorilor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Clauze contractuale privind formarea obligatorie și periodică a lucrătorilor cu privire la comportamentul legal necesar și la consecințele juridice ale nerespectării legilor privind nediscriminarea și violența împotriva femeilor vor fi inserate în documentele contractuale. • Clauze contractuale cu angajamentul de a coopera cu organele de drept care investighează cazurile de violență bazată pe gen vor fi inserate în Documentele contractuale ale contractantului și ale consultantului de supervizare • Antreprenorul va fi obligat să ia în considerare programe de lucru alternative sau schimburi de lucru pentru a permite angajarea mai multor lucrătoare. • Clauze contractuale împotriva violului, a deflorării și a altor forme de violență bazată pe gen, precum și a muncii copiilor și a muncii forțate vor fi

	<ul style="list-style-type: none"> Deși proiectul nu vizează copiii ca beneficiari, creșterea bruscă a activităților economice prin proiect poate crea oportunități pentru copii de a se angaja în munci neadecvate vârstei sau periculoase. 	<p>inserate în documentele contractuale ale contractantului și ale consultantului de supervizare</p> <ul style="list-style-type: none"> Lucrătorii de pe șantier vor semna un Cod de conduită cu sancțiuni privind violul deflorarea, abuzul și alte violențe bazate pe gen Se vor organiza ateliere de sensibilizare pentru angajații Antreprenorului/Consultantului supervisor și ai Subcontractanților, precum și pentru persoanele care lucrează sau locuiesc în imediata vecinătate a proiectului Antreprenorul va furniza numerele de contact ale celui mai apropiat oficiu al organului de drept, ale membrilor Comitetului de soluționare a reclamațiilor și ale furnizorilor de servicii de combatere a violenței de gen la birourile, școlile și clinicile din zona proiectului. Afișe de interzicere a exploatării și hărțuirii sexuale vor fi afișate în interiorul și în jurul șantierului. Sensibilizarea părinților cu privire la interzicerea muncii copiilor Utilizarea Planului de gestionare a muncii din cadrul proiectului
--	---	---

3.2.2. Componenta 2 - Riscuri și impacturi adverse de mediu și sociale și măsuri de atenuare a acestora

Potențialele efecte adverse ale Proiectului asupra mediului ar putea fi generate de Componenta 2 – **Îmbunătățirea calității mediului de învățare în instituțiile participante** și sunt susceptibile de a fi legate de generarea și gestionarea (a) lucrărilor de construcții și a echipamentelor de laborator, care ar avea impact asupra sănătății populației și asupra mediului.

Impacturile negative se referă în principal la aspectele sociale și de mediu și sunt legate de eficiența resurselor și prevenirea poluării (poluarea apei, aerului și solului, eroziunea solului, pierderea biodiversității și a habitatelor, consumul de energie și apă), condițiile de muncă (sănătate și riscuri profesionale), violența de gen, cu accent pe hărțuirea sexuală/exploatarea și abuzul sexual (HS/EAS).

Nu se anticipează niciun impact negativ datorat strămutării involuntare, achiziției de terenuri sau restricționării permanente a accesului, deoarece se preconizează că toate lucrările civile vor fi realizate în cadrul amprentelor existente. Orice activități de reconstrucție care ar putea cauza achiziția de terenuri sau strămutarea involuntară nu vor fi eligibile pentru finanțare.

Aceste potențiale efecte negative sunt specifice pentru fiecare locație în parte, sunt relativ minore și pot fi gestionate eficient în timpul implementării proiectului.

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

Descrierea componentei/activității	Evaluarea preliminară a impactului M&S	Măsuri de atenuare și instrumentele SMS
<p>Obiectivul acestei componente este de a îmbunătăți mediile fizice și digitale de învățare în școlile vizate din Moldova, în conformitate cu standardele minime de asigurare a calității aprobate pentru infrastructura și echipamentul școlar și luând în considerare durabilitatea investițiilor.</p> <ul style="list-style-type: none"> - modernizarea mediilor de învățare prin dotarea școlilor vizate cu echipamente de laborator și IT necesare, precum și cu materiale de predare și învățare pentru elevii cu dizabilități - sprijinirea a până la 15 școli (modernizarea mediului de învățare) și construirea a 3 licee în cadrul reformei învățământului secundar superior. 	<p>LA ETAPA DE PRE-CONSTRUCȚIE</p> <p>a) Proiectarea defectuoasă a școlii (construcție/reabilitare), în mare parte inerentă principiilor accesului universal în proiectarea fizică: Într-adevăr, există riscul ca o calitate slabă a proiectării să ducă la excluderea persoanelor cu dizabilități de la posibilitatea de a frecventa școala și de a participa la oportunitățile de învățare. Proiectarea fizică restrictivă a facilităților poate împiedica persoanele cu dizabilități să frecventeze școala. În caz de urgență, proiectele fizice și planurile de intervenție în caz de urgență trebuie, de asemenea, să ia în considerare siguranța și ușurința ieșirii persoanelor cu dizabilități.</p> <p>b) În timpul pregătirii documentelor de licitație, principalele riscuri ar fi neglijarea aspectelor sociale și de mediu și luarea în considerare insuficientă a acestora, având ca premisă afirmația că ar exista lucrări de renovare minore pentru proiect, care ar putea fi ușor de atenuat. Selectarea unor contractori cu un istoric de mediu și social slab va avea consecințe negative asupra performanței M&S a lucrărilor. Prin urmare, este important ca proiectul să selecteze antreprenori buni, cu bune performanțe sociale și de mediu, demonstrate prin politicile de mediu, sociale, de sănătate și siguranță, competența personalului, rata accidentelor etc. O sincronizare greșită a lucrărilor de renovare poate perturba programele școlare și, de asemenea, poate crește impactul potențial al proiectului asupra elevilor și cadrelor didactice.</p> <p>c) Luarea în considerare insuficientă a sustenabilității energetice în proiectarea școlilor și a altor facilități, precum și în timpul construcției și al funcționării, va cauza o utilizare ineficientă a energiei, ceea ce va duce la emisii de gaze cu efect de seră (GES) și la creșterea costului energiei.</p> <p>d) Selectarea firmelor/constructorilor cu performanțe de mediu și sociale slabe poate duce la o considerare insuficientă a SMS</p> <p>e) Amplasarea reabilitării, dacă nu este planificată cu atenție și nu este convenită cu părțile interesate, va duce la subutilizarea infrastructurii și la costuri ridicate de reabilitare atunci când este finalizată.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Utilizarea instrumentelor SMS de referință aplicate la toate etapele relevante ale proiectului, în special: <ul style="list-style-type: none"> ○ CMMS ○ PMMS ○ C-PMMS ○ Mecanisme de soluționare a reclamațiilor (MSR) ○ Planul de implicare a părților interesate (PIP) ○ Procedurile de gestionare a forței de muncă (PGFM) ○ Planul de acțiune privind exploatarea sexuală și abuzul/hărțuirea sexuală (PAEAS/HS) ○ PAMS - Aplicarea sistematică a procesului de screening, revizuire, gestionare și punere în aplicare a SMS (Screening împotriva excluderii/eligibilității, evitarea subproiectelor cu risc ridicat și substanțial de M&S, pregătirea PMMS și al PMMS al contractorului, dacă este necesar pentru subproiecte moderate) - În proiectarea școlilor noi și a celor reabilite se iau în considerare: standarde de clădiri cu emisii aproape zero (nZEB), folosind panouri solare (care vor fi achiziționate de pe piețele regionale și verificate pentru a se ține cont de problemele legate de lanțul de aprovizionare) pentru producerea de energie electrică și materiale de izolare de înaltă calitate pentru a reduce costurile de exploatare a clădirilor și pentru a proteja mediul înconjurător. - Activitățile din cadrul proiectului vor fi analizate pentru a determina impactul potențial, inclusiv restricțiile de acces la clădirile și siturile și

		<p>practicile de patrimoniu cunoscute, și se vor aplica cerințele naționale relevante pentru protecția acestor situri, inclusiv procedurile de identificare întâmplătoare.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dacă va fi cazul, prevederile privind eficiența resurselor în cadrul prezentului proiect vor fi conforme cu abordarea privind eficiența resurselor pentru clădirile publice, promovată în Republica Moldova începând cu începutul anului 2000. Clădirile sunt responsabile pentru peste 45% din consumul total de energie și sunt surse importante de poluanți de gaze cu efect de seră / GES. Pentru Republica Moldova, eficiența energetică poate fi obținută prin adoptarea și aplicarea programelor concrete de reabilitare termoelectrică a clădirilor și de modernizare a instalațiilor acestora.
	<p>LA ETAPA DE CONSTRUCȚIE:</p> <p>f) Riscuri legate de sănătatea și siguranța ocupațională: Riscuri legate de sănătatea și siguranța la locul de muncă: Riscurile de siguranță pot apărea din cauza încălcării practicilor adecvate de sănătate și siguranță la locul de muncă și pot duce la vătămări și accidente. Lucrătorii sunt expuși la accidente sau vătămări sau boli din cauza expunerii repetate la o acțiune mecanică sau la o activitate de lucru. Expunerea unică la pericole fizice poate avea ca rezultat o gamă largă de leziuni, de la leziuni minore și care necesită doar ajutor medical, până la leziuni care provoacă invaliditate, catastrofale și/sau fatale. Expunerile multiple pe perioade prelungite pot duce la leziuni care provoacă invaliditate de o importanță și consecințe comparabile.</p> <p>g) Riscuri pentru sănătatea și siguranța comunității: În timpul procesului de renovare sau de construcție (excavarea șanțurilor pe șantier etc), publicul larg va fi expus riscului de căderi accidentale, de lovire de obiecte în cădere sau de tăieturi. Aceste accidente pot provoca răni și decese. Camioanele care furnizează materiale pe șantier pot fi, de asemenea, implicate în accidente. În cazul în care pandemia COVID-19 este încă în vigoare, ar putea exista potențiale transmisii de la lucrătorii din construcții la membrii comunității și invers, inclusiv la profesori și elevi. Astfel de incidente pot accentua și mai mult tensiunile dintre antreprenori și</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Gestionarea pericolelor de siguranță. În cazul în care activitățile de renovare trebuie întreprinse în paralel cu procesul de predare, se va lua în considerare opțiunea de a muta temporar procesul de predare într-o instituție de învățământ general (IÎG) din apropiere. În cazul în care aceasta din urmă este imposibilă, activitățile de renovare vor fi limitate la o parte a clădirii IÎG care devine inaccesibilă pentru copiii din IÎG (de exemplu, renovarea se desfășoară la un etaj al clădirii, în timp ce predarea se desfășoară doar la un alt etaj). În timpul executării lucrărilor se va aplica echipament de protecție personală. În cazul în care lucrările includ îndepărtarea țiglelor din materiale care conțin azbest, lucrările vor fi executate de personal calificat care va utiliza echipament de protecție personală specializat - Gestionarea deșeurilor menajere și a apelor uzate. Un container pentru deșeuri va fi amplasat în

	<p>membrii comunității. Zgomotul, vibrațiile și emisiile vor fi generate în cursul transportului materialelor de construcție și al traficului de camioane. Emisia de praf anorganic în urma lucrărilor de încărcare a săpăturilor și emisia de substanțe nocive și de praf din cauza arderii motorinei utilizate de mijloacele de transport și de utilaje au loc în timpul lucrărilor de construcție. Pericole suplimentare pot apărea dacă lucrările de renovare sunt puse în aplicare în timpul procesului de predare sau într-un moment în care tinerii pot avea acces la clădire și la spații</p> <p>h) Violența bazată pe gen: Riscurile legate de violența bazată pe gen, inclusiv hărțuirea sexuală, sexul cu minori, violul, deflorarea etc., care pot apărea în urma interacțiunii dintre lucrătorii din construcții și elevii din școli. Căutarea locurilor de muncă și a oportunităților de achiziție din cadrul Proiectului ar putea constitui un motiv de hărțuire sexuală și exploatare a fetelor și femeilor.</p> <p>i) Afluxul de forță de muncă: Este probabil ca lucrările de reabilitare și de construcție în curs de desfășurare să atragă vânzători de produse alimentare și comercianți mici în zona de construcție. Deșeurile provenite de la astfel de mărfuri ar putea polua zona dacă nu sunt furnizate pubele adecvate pentru colectare și eliminare ulterioară în locurile de depozitare aprobate. Nu se va construi nicio tabără de lucru și, prin urmare, proiectul nu prevede cazarea muncitorilor pe șantierele de construcție.</p> <p>j) Înteruperea temporară a accesului în anumite zone ale clădirii și afectarea programului școlar în timpul lucrărilor de construcții civile.</p> <p>k) Risc privind patrimoniul cultural: Deteriorări ale siturilor, clădirilor și obiectelor arheologice cunoscute și necunoscute: Riscul privind patrimoniul cultural este menținut și menționat pentru măsuri de prevenire. Proiectul nu va avea impact asupra niciunui sit de importanță arheologică cunoscută și a elaborat o procedură de descoperire întâmplătoare pentru a putea colabora cu Agenția Națională Arheologică (ANA) a Republicii Moldova în cazul în care va întâlni vestigii necunoscute anterior.</p>	<p>apropierea zonei ÎG pentru a colecta deșeurile menajere generate în timpul renovării/construcției ÎG. Acordul / contractul va fi semnat cu autoritatea / entitatea corespunzătoare pentru a asigura transportul și eliminarea la timp a deșeurilor. Apele uzate vor fi evacuate în sistemul centralizat de canalizare. În cazul în care în comunitate nu există un sistem centralizat de canalizare, apele uzate vor fi colectate într-un rezervor și apoi vor fi îndepărtate periodic, transportate de o organizație specializată într-o zonă din apropiere cu sistem centralizat de canalizare și evacuate în acel sistem.</p> <p>- Subproiectele vor fi analizate pentru a verifica impactul potențial asupra siturilor și practicilor de patrimoniu cunoscute, iar cele care au impact asupra patrimoniului cultural nu vor fi eligibile pentru sprijin în cadrul proiectului. De asemenea, Procedurile de descoperire întâmplătoare prezentate în acest CMMS ar trebui să fie incluse în PMMS-urile specifice fiecărui amplasament pentru toate subproiectele de terasamente. Asigurați-vă că sunt puse în aplicare prevederi astfel încât artefactele sau alte posibile "descoperiri întâmplătoare" descoperite în timpul săpăturilor sau al construcțiilor să fie notate, oficialii să fie contactați, iar activitățile de lucrări să fie întârziate sau modificate pentru a ține cont de astfel de descoperiri. În cazul în care clădirea este o structură istorică desemnată, foarte aproape de o astfel de structură sau situată într-un district istoric desemnat, notificați și obțineți aprobări/autorizații de la autoritățile locale și abordați toate activitățile de construcție în conformitate cu legislația locală și națională. De asemenea, contractanților de proiect li se cere să apeleze la serviciile unor arheologi înregistrați</p>
--	--	---

	<p>LA ETAPA OPERAȚIONALĂ:</p> <p>l) Generarea de deșeuri menajere și ape uzate. Funcționarea ÎÎG va duce la generarea de deșeuri și ape reziduale. Colectarea, îndepărtarea și eliminarea necorespunzătoare și inoportună a deșeurilor poate duce la apariția de mirosuri și la efecte estetice în clădirea ÎÎG și în zona din apropiere. Alte consecințe negative pot constitui înrăutățirea condițiilor igienico-sanitare din zona ÎÎG din cauza acumulării de deșeuri și a colmatării sistemului de canalizare.</p> <p>m) Funcționarea sistemelor de încălzire. Funcționarea defectuoasă a sistemului de încălzire poate duce la întreruperea furnizării serviciilor de învățământ în timpul sezonului rece al anului. Funcționarea necorespunzătoare a sistemelor de încălzire poate avea un impact asupra calității aerului și poate duce la poluarea aerului atmosferic.</p>	<p>corespunzător pentru a supraveghea și evalua lucrările în cazul unei descoperiri neașteptate.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gestionarea zgomotului, a vibrațiilor și a emisiilor. Vor fi puse în aplicare măsuri de reducere a prafului care vizează prevenirea poluării aerului prin udarea drumurilor de acces și a șantierelor de construcție. Stropirile cu apă în timpul construcției vor atenua impactul prafului. Praful și zgomotul de pe șantierul de construcție vor fi reduse la minimum prin utilizarea de camioane închise/coperte pentru transportul materialelor de construcție și a molozului. Pentru a minimiza impactul asupra rezidenților din apropiere, vehiculele vor fi echipate cu amortizoare de gaze de eșapament și vor fi inspectate periodic pentru a se asigura că sunt în stare tehnică corespunzătoare. În plus, implementarea lucrărilor de renovare va fi efectuată numai în timpul zilei. - Gestionarea deșeurilor. În cazul în care zona cu vegetație este utilizată pentru înființarea șantierului de construcții, solul vegetal va fi răzuit și depozitat în grămezi care nu vor depăși un metru și va fi utilizat ulterior pentru refacerea sitului. Resturile de beton de construcție, dărâmăturile și molozul vor fi transportate și depozitate în locuri de depozitare aprobate. Se vor semna autorizații de la autoritățile regionale locale sau contracte cu entități specializate pentru transportarea și eliminarea materialelor excavate și a deșeurilor de construcție. Restaurarea la condițiile cvasi-originale ale peisajului va fi efectuată după finalizarea lucrărilor de renovare și după utilizarea carierelor.
--	---	---

	<p>Incidența violenței bazate pe gen/exploatării sexuale Abuz și hărțuire</p> <p>Lucrătorii direcți din cadrul proiectului și angajații contractorilor și subcontractorilor pot fi implicați în hărțuire sexuală și violuri. Alte forme de violență bazată pe gen și practici discriminatorii care pot apărea în timpul implementării proiectului includ angajatori și supraveghetori care solicită favoruri sexuale ca o condiție prealabilă pentru oportunitățile de angajare la locul de muncă.</p> <p>Lucrătorii pot fi, de asemenea, implicați în emiterea de amenințări, insulte, agresiuni și alte forme de abuz asupra fetelor, femeilor, copiilor și altor grupuri vulnerabile. Actele de violență bazată pe gen au efecte pe termen lung asupra sănătății fizice și psihologice a supraviețuitorilor.</p> <p>Deși proiectul nu vizează copiii ca beneficiari, creșterea bruscă a activităților economice prin proiect poate crea oportunități pentru copii de a se angaja în munci neadecvate vârstei sau periculoase.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Clauze contractuale privind formarea obligatorie și periodică a lucrătorilor cu privire la comportamentul legal necesar și la consecințele juridice ale nerespectării legilor privind nediscriminarea și violența împotriva femeilor vor fi inserate în documentele contractuale. • Clauze contractuale cu angajamentul de a coopera cu organele de drept care investighează cazurile de violență bazată pe gen vor fi inserate în Documentele contractuale ale contractantului și ale consultantului de supervizare • Antreprenorul va fi obligat să ia în considerare programe de lucru alternative sau schimburi de lucru pentru a permite angajarea mai multor lucrătoare. • Clauze contractuale împotriva violului, a deflorării și a altor forme de violență bazată pe gen, precum și a muncii copiilor și a muncii forțate vor fi inserate în documentele contractuale ale contractantului și ale consultantului de supervizare • Lucrătorii de pe șantier vor semna un Cod de conduită cu sancțiuni privind violul deflorarea, abuzul și alte violențe bazate pe gen • Se vor organiza ateliere de sensibilizare pentru angajații Antreprenorului/Consultantului supervizor și ai Subcontractanților, precum și pentru persoanele care lucrează sau locuiesc în imediata vecinătate a proiectului • Antreprenorul va furniza numerele de contact ale celui mai apropiat oficiu al organului de drept, ale membrilor Comitetului de soluționare a reclamațiilor și ale furnizorilor de servicii de combatere a violenței de gen la birourile, școlile și clinicile din zona proiectului. • Afișe de interdicere a exploatării și hărțuirii sexuale vor fi afișate în interiorul și în jurul șantierului. • Sensibilizarea părinților cu privire la interdicerea muncii copiilor
--	---	--

3.2.3. Componenta 3 - Riscuri și impacturi adverse de mediu și sociale și măsuri de atenuare a acestora

Descrierea componentei /activități	Evaluarea preliminară a impactului M&S	- Măsurile de atenuare și instrumentele SMS
<p>Această componentă va oferi sprijin pentru îmbunătățirea sistemului SIME existent și pentru o mai bună utilizare a datelor pentru a sprijini deciziile de gestionare la toate nivelurile; evaluări naționale și internaționale ale elevilor; îmbunătățirea planificării investițiilor în educație la nivel național; sprijinirea capacității naționale și subnaționale de a conduce reformele în domeniul EÎTC și al învățământului secundar superior; și activități de gestionare a proiectului, inclusiv supervizarea proiectului, achiziții publice și management financiar (MF), management social și de mediu, monitorizare și evaluare, verificări și o strategie de comunicare esențială.</p> <ul style="list-style-type: none"> - servicii de consultanță, servicii non-consultanță, bunuri și formare pentru a finanța managementul general al proiectului - asistență tehnică și consolidarea capacităților, schimb 	<ul style="list-style-type: none"> - Discriminarea și marginalizarea anumitor grupuri în timpul selecției activităților de consolidare a capacităților - Riscuri potențiale de exploatare sexuală, abuz și hărțuire - Elevii cu dizabilități pot fi excluși de la participare și de la frecventarea cursurilor dacă aderarea sau punerea în aplicare a principiilor accesului universal este limitată. - Absența unor măsuri de securitate necorespunzătoare pentru protecția datelor cu caracter personal poate angrena un risc de protecție a datelor cu caracter personal. - Capacitatea insuficientă a structurii organizatorice a SMS din cadrul EMP poate genera un risc de nerespectare a standardelor de performanță <p>Incidența violenței bazate pe gen/exploatării sexuale Abuz și hărțuire:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Lucrătorii direcți din cadrul proiectului și angajații contractorilor și subcontractorilor pot fi implicați în hărțuire sexuală și violuri. Alte forme de violență bazată pe gen și practici discriminatorii care pot apărea în timpul implementării proiectului includ angajatori și supraveghetori care solicită favoruri sexuale ca o condiție prealabilă pentru oportunitățile de angajare la locul de muncă. ○ Lucrătorii pot fi, de asemenea, implicați în emiterea de amenințări, insulte, agresiuni și alte forme de abuz asupra fetelor, femeilor, copiilor și altor grupuri vulnerabile. Actele de violență bazată pe gen au efecte pe termen lung asupra sănătății fizice și psihologice a supraviețuitorilor. 	<ul style="list-style-type: none"> - Utilizarea instrumentelor de referință SMS, în special: <ul style="list-style-type: none"> ○ CMMS ○ PMMS ○ C-PMMS ○ Mecanisme de soluționare a reclamațiilor (MSR) ○ Planul de implicare a părților interesate (PIP) ○ Planul de acțiune privind exploatarea sexuală, abuzul și hărțuirea sexuală (EAS/HS) ○ Procedurile de gestionare a forței de muncă (PGFM) ○ PAMS • Clauze contractuale privind formarea obligatorie și periodică a lucrătorilor cu privire la comportamentul legal necesar și la consecințele juridice ale nerespectării legilor privind nediscriminarea și violența împotriva femeilor vor fi inserate în documentele contractuale. • Clauze contractuale cu angajamentul de a coopera cu organele de drept care investighează cazurile de violență bazată pe gen vor fi inserate în Documentele contractuale ale contractantului și ale consultantului de supervizare • Antreprenorul va fi obligat să ia în considerare programe de lucru alternative sau schimburi de lucru pentru a permite angajarea mai multor lucrătoare. • Clauze contractuale împotriva violului, a deflorării și a altor forme de violență bazată pe gen, precum și a muncii copiilor și a muncii forțate vor fi inserate în documentele contractuale ale contractantului și ale consultantului de supervizare • Lucrătorii de pe șantier vor semna un Cod de conduită cu sancțiuni privind violul deflorarea, abuzul și alte violențe bazate pe gen • Se vor organiza ateliere de sensibilizare pentru angajații Antreprenorului/Consultantului supervisor și ai Subcontractanților, precum și pentru persoanele care lucrează sau locuiesc în imediata vecinătate a proiectului • Antreprenorul va furniza numerele de contact ale celui mai apropiat oficiu al organului de drept, ale membrilor Comitetului de

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

de cunoștințe, cercetare.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Deși proiectul nu vizează copiii ca beneficiari, creșterea bruscă a activităților economice prin proiect poate crea oportunități pentru copii de a se angaja în munci neadecvate vârstei sau periculoase. 	soluționare a reclamațiilor și ale furnizorilor de servicii de combatere a violenței de gen la birourile, școlile și clinicile din zona proiectului. <ul style="list-style-type: none"> • Afișe de interzicere a exploataării și hărțurii sexuale vor fi afișate în interiorul și în jurul șantierului. • Sensibilizarea părinților cu privire la interzicerea muncii copiilor • Utilizarea Planului de Gestionare a Muncii • Atribuirea la Activitate exclusă inerentă muncii copiilor
---------------------------	---	---

3.2.4. Componenta 4 - Riscuri și impacturi adverse de mediu și sociale și măsuri de atenuare a acestora

Descrierea componentei /activități	Evaluarea preliminară a impactului M&S	Măsurile de atenuare și instrumentele SMS
<p>Această componentă este inclusă cu obiectivul de a sprijini răspunsul viitor al țării în cazul apariției unui dezastru natural sau provocat de om sau a unei situații de urgență, în conformitate cu procedurile reglementate de punctul 12, secțiunea III din Politica Băncii, Finanțarea proiectelor de investiții (IPF) privind proiectele în situații de nevoie urgentă de asistență sau de constrângeri de capacități.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lista pozitivă CERC de bunuri, servicii și lucrări, în cazul în care CERC este activată. Condițiile sunt incluse în anexa 10 la prezentul document. - Pregătirea documentelor legate de CERC CMMS 	<p>La această etapă, nu se cunosc activitățile și locațiile specifice din cadrul CERC. Prin urmare, impactul CERC asupra mediului și social va fi evaluat înainte de activare. Cu toate acestea, activarea anterioară a CERC a arătat că lucrările propuse și alte activități sunt în mare parte lucrări la scară mică. Se preconizează că potențialele impacturi negative vor fi minime, localizate și temporare, care pot fi atenuate prin implementarea instrumentelor de garanții existente ale Proiectului și prin supravegherea atentă de către Inginerul de Proiect sau Consultantul de Supervizare.</p>	<p>CMMS CERC sau addendum la CMMS existent</p>

4. Managementul riscului de mediu și social

În cadrul procedurilor de mediu și sociale, Banca clasifică toate proiectele în una dintre cele patru categorii: risc înalt, risc substanțial, risc moderat sau risc redus. Pentru a determina clasificarea adecvată a riscului, Banca ia în considerare aspecte relevante, cum ar fi tipul, locația, sensibilitatea și amploarea proiectului; natura și amploarea potențialelor riscuri și impacturi de mediu și sociale; precum și capacitatea și angajamentul clientului de a gestiona riscurile și impacturile de mediu și sociale într-o manieră conformă cu Standardele de Mediu și Sociale.

Riscul de mediu al PÎCE este clasificat drept "*moderat*" deoarece lucrările fizice prevăzute în cadrul componentei 2 a proiectului vor genera unele efecte negative asupra mediului și se preconizează că acestea vor fi temporare și reversibile, de amploare redusă și specifice unui anumit loc, fără probabilitate de impact dincolo de amprenta reală a proiectului. În plus, nu se așteaptă ca acestea să fie amplasate în zone sensibile din punct de vedere ecologic. De asemenea, nu se preconizează că acestea vor genera efecte negative grave asupra sănătății umane și a mediului.

Nu se preconizează efecte negative, cum ar fi achiziția involuntară de terenuri, impactul asupra popoarelor indigene, asupra biodiversității și habitatelor. Deși clientul are o anumită experiență cu proiectele anterioare privind măsurile de protecție ale Băncii, nu există experiență și capacitatea limitată în aplicarea CMS și, prin urmare, vor fi necesare eforturi semnificative pentru a consolida capacitatea de în aplicarea noilor SMS.

Riscurile sociale direct inerente activităților proiectului sunt clasificate ca fiind "*moderate*". Pentru a răspunde nevoilor din acest sector, proiectul va avea ca scop sprijinirea instituțiilor publice și, în cele din urmă, va fi în beneficiul tuturor elevilor care doresc să urmeze studii în aceste instituții. Aspectele legate de incluziunea socială, în special a grupurilor vulnerabile și dezavantajate, precum și de sensibilizarea publică incluzivă vor fi luate în considerare în proiectarea proiectului pentru a se asigura că părțile interesate au acces egal la beneficiile proiectului.

5. Implementarea CMMS

5.1. Responsabilități generale de implementare

Ministerul Educației și Cercetării, împreună cu ONDRL, va fi responsabil pentru implementarea proiectului PÎCE. Punerea în aplicare a proiectului se bazează în special pe structurile existente ale MEC. Un grup de consultanți locali va fi angajat pentru implementarea proiectului și va constitui echipa de management al proiectului (EMP). Banca, prin intermediul vizitelor sale regulate de implementare, va examina, de asemenea, periodic documentația de mediu a instituțiilor de învățământ selectate, precum și va efectua vizite la fața locului pentru a asigura conformitatea. Sarcini specifice ar putea fi delegate altor agenții guvernamentale, cu aprobarea prealabilă a Băncii.

MEC va monitoriza conformitatea cu documentele proiectului și cu Acordul de Finanțare în ceea ce privește procesul de evaluare de mediu (EM), inclusiv prin efectuarea unei monitorizări periodice a procesului de screening al cererilor pentru cerințele de evaluare de mediu.

5.2. Principalele responsabilități ale Ministerului Educației și Cercetării

MEC se va asigura că activitățile proiectului sunt evaluate din punct de vedere al mediului și că Planul de Management de Mediu este implementat în mod corespunzător. În special:

- a) coordonarea aspectelor legate de mediu și de evaluarea de mediu;
- b) evaluarea eligibilității subproiectului din punct de vedere al mediului și examinarea de mediu a subproiectelor;
- c) furnizarea de informații necesare cu privire la aspectele de mediu către solicitanții de subproiecte (în special informarea acestora cu privire la criteriile de mediu care vor fi utilizate, explicarea tuturor obligațiilor privind procedura de evaluare de mediu etc.);
- d) monitorizarea impactului asupra mediului în cadrul monitorizării generale a implementării subproiectului; și
- e) comunicarea cu autoritățile competente pentru evaluarea de mediu (Ministerul Mediului).

5.3. Specialiști de mediu și sociali în cadrul EMP

În scopul punerii în aplicare a garanțiilor de mediu și al monitorizării garanțiilor sociale, vor fi angajați un specialist de mediu și un specialist social (SM) pentru a sprijini cerințele de mediu și sociale ale MEC. Principala responsabilitate a SM va fi de a coordona toate activitățile de evaluare socială și de mediu și de a asigura implementarea adecvată a cerințelor CMMS. Rolul specialiștilor de mediu și social este de a: (i) oferi asistență beneficiarilor proiectului pentru a determina impactul exact care poate fi generat de activitățile propuse și sprijinite în cadrul proiectului, precum și de a prescrie acțiunile de atenuare necesare care trebuie întreprinse; (ii) efectua o verificare și a se asigura că sunt pregătite activitățile de mediu corespunzătoare (EIMS/PMMS) pentru investițiile propuse; și, (iii) monitoriza și raporta în mod regulat efectele asupra mediului pe care activitățile finanțate le pot provoca și a se asigura că sunt întreprinse măsuri de atenuare. De asemenea, specialiștii de mediu și social trebuie să viziteze în mod

regulat și selectiv subproiectele și să asigure o monitorizare de mediu și socială adecvată pentru subproiecte. SM este, de asemenea, responsabil de monitorizarea condițiilor de achiziție pentru a se asigura că acestea sunt "verzi" și de calitatea echipamentelor de laborator în condiții "verzi" (eficiență energetică, nivel de emisii).

6. Examinarea, monitorizarea, supravegherea și raportarea în domeniul mediului și social (M&S)

În general, se așteaptă ca impactul social și de mediu pe termen lung să fie pozitiv, în timp ce principalele efecte negative includ, dar nu se limitează la etapa de reconstrucție. Pe baza naturii și domeniului de aplicare a activităților propuse, se anticipează că riscurile sociale și de mediu ale Proiectului vor fi moderate.

În timpul implementării Proiectului, activitățile/subproiectele identificate vor fi analizate în ceea ce privește problemele de M&S, clasificarea riscurilor, SMS aplicabile, iar instrumentele necesare de M&S vor fi pregătite în conformitate cu cerințele din cadrul CMMS, proporțional cu natura și amploarea, precum și cu potențialele riscuri și impacturi ale proiectului, și în conformitate cu cerințele cadrului de mediu și social (CMS) al Băncii.

Toate posibilele impacturi negative pot fi atenuate în mod eficient prin aplicarea bunelor practici standard de mediu. Vor fi pregătite recomandări specifice pentru fiecare locație pentru toate activitățile de reabilitare a clădirilor incluse în proiect. Toate riscurile de mediu asociate cu lucrările de reabilitare care urmează să fie efectuate în locațiile respective ale proiectului vor fi identificate de către implementator și vor fi recomandate măsurile de atenuare respective și vor fi furnizate scheme de monitorizare pentru urmărirea respectării planurilor de atenuare. Respectarea domeniului în cursul lucrărilor civile va fi suficientă pentru a menține impactul proiectului asupra mediului la un nivel minim acceptabil.

6.1. Examinarea M&S a subproiectelor

Scopul principal al procesului de screening este de a determina potențialele efecte adverse M&S ale subproiectelor propuse și, pe baza acestora, de a determina categoria de risc corespunzătoare (conform CMS). Pe baza categoriei de risc atribuite (înalt, substanțial, moderat sau redus) - se va determina subproiectul care urmează să fie exclus (riscuri înalte și substanțiale) și nivelul de Evaluare a Impactului de Mediu și Social (EIMS) și tipul de instrument de management M&S care urmează să fie implementat: PMMS specific pentru fiecare locație în parte sau liste de verificare PMS specifice pentru fiecare locație în parte , respectiv pentru riscuri moderate și reduse.

6.1.1. Criterii de excludere

Scopul verificării excluderii/eligibilității este de a evita impactul negativ asupra M&S care nu poate fi atenuat în mod adecvat prin proiect sau care este interzis de standardele și politica de mediu și socială a Grupului Băncii Mondiale (inclusiv IFC) sau de convențiile internaționale. Proiectul nu va finanța niciuna dintre activitățile enumerate în Lista de excludere a Grupului Băncii Mondiale -IFC, prezentată mai jos. Principiul de evitare se aplică, de obicei, pentru subproiectele care (a) pot crea pierderi sau daune

semnificative resurselor culturale fizice de importanță națională, habitatelor naturale critice și pădurilor naturale critice; (b) necesită o cantitate de achiziții de terenuri, relocări și/sau pierderi de active; și/sau (c) clasificarea ca riscuri substanțiale sau înalte în conformitate cu clasificarea de risc CMS a BM. Astfel de subproiecte nu ar fi probabil eligibile pentru finanțare în cadrul Proiectului.

Proiectul nu va finanța:

- (i) Activități de subproiecte în cazul în care acestea pot avea un impact semnificativ pentru care ar fi necesară o EIMS completă, în conformitate cu Legea națională nr. 86/2014 (categoria A cu subproiecte cu risc înalt);
- (ii) Orice activități care ar avea un impact de mediu și social ireversibil și substanțial și care corespund unor categorii ale Băncii Mondiale - proiecte cu risc înalt sau cu risc substanțial. În consecință, doar proiectele cu risc moderat și risc redus sunt eligibile pentru finanțare în cadrul Proiectului PÎCE. Acest lucru înseamnă că Proiectul nu va finanța activități pentru care este necesară o Evaluare completă a impactului asupra mediului, în conformitate cu SMS 1 BM.
- (iii) Activitățile subproiectului localizate în zone protejate, habitate critice sau zone sensibile din punct de vedere cultural sau social recunoscute în conformitate cu reglementările naționale (de exemplu, în zone naturale protejate de stat, zone centrale ale rețelei ecologice, registrul național al monumentelor etc.) (Ref.: SMS6 și SMS8 din CMS);
- (iv) Orice activități care pot provoca strămutarea fizică sau economică permanentă sau temporară a proprietarilor sau utilizatorilor oricărui teren, ceea ce duce la pierderea sau deteriorarea activelor, inclusiv a culturilor pe picior, a structurilor sau a altor îmbunătățiri aduse terenului (Ref.: SMS5);
- (v) Orice activități care implică munca forțată sau a copiilor, care au fost raportate sau care prezintă o preocupare semnificativă pentru exploatare și abuz sexual sau hărțuire sexuală (Ref.: SMS2 din CMS)
- (vi) Oricare dintre activitățile enumerate în Lista de excludere a Grupului Băncii Mondiale -IFC prezentată mai jos.

LISTA DE EXCLUDERE IFC:

Lista de excludere a IFC definește tipurile de proiecte pe care IFC nu le finanțează. IFC nu finanțează următoarele proiecte:

- Producția sau comerțul cu orice produs sau activitate considerată ilegală în conformitate cu legile sau reglementările țării gazdă sau cu convențiile și acordurile internaționale, sau care face obiectul unor interdicții internaționale, cum ar fi produsele farmaceutice, pesticidele/ erbicidele, substanțele care diminuează stratul de ozon, PCB-urile, animalele sălbatice sau produsele reglementate de CITES.
- Producția sau comerțul cu arme și muniții.
- Producția sau comerțul cu băuturi alcoolice (cu excepția berii și a vinului)
- Producția sau comerțul cu tutun.
- Jocuri de noroc, cazinouri și întreprinderi echivalente.
- Producția sau comerțul cu materiale radioactive. Acest lucru nu se aplică achiziționării de echipamente medicale, echipamente de control al calității (măsurători) și orice echipament în cazul în care IFC consideră că sursa radioactivă este banală și/sau protejată în mod adecvat.
- Producția sau comerțul cu fibre de azbest neaderente. Această prevedere nu se aplică la achiziționarea și utilizarea de plăci de azbociment lipite, în cazul în care conținutul de azbest este mai mic de 20%.
- Pescuitul cu plase în derivă în mediul marin cu ajutorul unor plase cu o lungime mai mare de 2,5 km.

6.1.2. Clasificarea riscurilor și eligibilitatea

Clasificarea subproiectelor pentru Evaluarea de mediu și socială în conformitate cu CMS al Băncii Mondiale, proiectele sunt clasificate pe baza a patru clasificări ale riscurilor sociale și de mediu. Subproiectele cu risc înalt sau cu risc substanțial sunt excluse pentru finanțare în cadrul PÎCE. Prin urmare, numai proiectele cu risc moderat și cu risc redus sunt eligibile pentru finanțare în cadrul proiectului PÎCE.

Clasificarea riscului	Descriere	Eligibilitate pentru PÎCE
Risc înalt	Este probabil ca un subproiect propus să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului și a societății, care este sensibil, divers sau de o amploare fără precedent.	Un astfel de proiect nu este eligibil pentru finanțare în cadrul PÎCE
Risc substanțial	Un subproiect propus este susceptibil de a avea riscuri de mediu și sociale negative considerabile la scară largă, dar modificările cauzate dispar cu timpul și sunt reversibile. Impactul poate fi asimilat de procesele naturale pe termen mediu sau poate fi atenuat prin măsuri special concepute.	Un astfel de proiect nu este eligibil pentru finanțare în cadrul PÎCE.
Risc moderat	Este probabil ca subproiectul propus să aibă un impact negativ potențial moderat asupra mediului, populației umane sau ariilor naturale protejate. Cu toate acestea, aceste impacturi sunt specifice fiecărui loc și, în majoritatea cazurilor, pot fi elaborate cu ușurință măsuri de atenuare.	Eligibil pentru finanțare în cadrul PÎCE.
Risc redus	Este probabil ca un subproiect propus să aibă un impact negativ minim sau deloc asupra mediului. În afara screening-ului prealabil, nu este necesară nicio altă acțiune de EIM.	Eligibil pentru finanțare în cadrul PÎCE.

Pentru a determina riscul corespunzător asociat activităților subproiectului, UMP va lua în considerare aspecte relevante, cum ar fi tipul, locația, sensibilitatea și amploarea proiectului; natura și amploarea potențialelor riscuri și impacturi de mediu și sociale; precum și capacitatea și angajamentul oricărei alte entități responsabile de implementarea proiectului de a gestiona riscurile și impacturile de mediu și sociale într-un mod compatibil cu SMS-urile. Alte domenii de risc pot fi, de asemenea, relevante pentru realizarea măsurilor de atenuare și a rezultatelor de mediu și sociale, în funcție de proiectul specific și de contextul în care acesta este dezvoltat.

6.2. Elaborarea unei liste de verificare PMMS și/sau a unui PMMS specific pentru fiecare locație în parte

Pe baza revizuirii documentelor disponibile ale proiectului și a discuțiilor cu reprezentanții MEC și ONDRL, nu se așteaptă ca lucrările asociate cu reabilitarea clădirilor să aibă un impact negativ semnificativ și ireversibil asupra mediului și de ordin social.

Vor exista două tipuri de EM în cadrul acestui proiect: Listele de verificare PMMS și PMMS-uri specifice pentru fiecare locație în parte. Lista de verificare PMMS este de obicei pregătită pentru activitățile care includ lucrări civile mici, cum ar fi reabilitarea clădirilor, modernizări simple, instalații etc. pentru care măsurile de protecție sunt ușor de realizat.

1. Se preconizează că lucrările de reabilitare vor avea un impact social și de mediu minor sau moderat, astfel încât elaborarea listelor de verificare PMMS specifice pentru fiecare locație în parte (anexa 2) ar trebui să fie suficientă (nu este nevoie de EIM și de autorizare completă).
2. Astfel, în cazul finanțării unor lucrări la scară largă în cadrul proiectului, atunci trebuie elaborate și implementate PMMS-uri specifice pentru fiecare locație.

Pentru topologiile cu **risc redus**, cum ar fi activitățile de reabilitare a "clădirilor publice", a fost elaborată o listă de verificare (anexa 2) care va oferi posibilitatea unei abordări mai raționalizate a reabilitării sau a construcției de clădiri. Intenția este ca această listă de verificare să fie utilizată direct ca parte integrantă a documentelor de licitație pentru antreprenorii care efectuează lucrări civile în cadrul proiectelor finanțate de Bancă. Formatul de tip listă de verificare a fost elaborat pentru a oferi exemple de "bune practici" de atenuare și a fost conceput pentru a fi ușor de utilizat și compatibil cu cerințele de siguranță ale Băncii.

Lista de verificare are trei secțiuni:

- Partea 1 include descrierea particularităților proiectului în ceea ce privește locația fizică, aranjamentele instituționale. Această secțiune poate avea până la două pagini. Dacă este necesar, se solicită anexe pentru informații suplimentare.
- Partea 2 include examinarea de mediu și socială a potențialelor probleme și impacturi (anexa 7 poate servi drept orientare), într-un format simplu de tip "da/nu", urmat de măsuri de atenuare pentru fiecare activitate în parte. În prezent, lista oferă exemple de probleme și impacturi potențiale. Această listă poate fi extinsă pentru a include aspecte și/sau impacturi specifice fiecărei locații, precum și bune practici și măsuri de atenuare.
- Partea 3 va include planul de monitorizare pentru activitățile din timpul construcției și implementării proiectului. Intenția acestei liste de verificare este ca partea 2 și partea 3 să fie incluse ca documente de licitație pentru contractori.

Aplicarea practică a listei de verificare ar include completarea părții 1 pentru a obține și documenta toate caracteristicile relevante ale locației. În partea 2 se verifică tipul de lucrări prevăzute, iar PMM completat sub formă de tabel este atașat suplimentar ca parte integrantă a contractului de lucrări și, în mod analog cu toate condițiile tehnice și comerciale, este semnat de părțile contractante. Partea a treia a listei de verificare, planul de monitorizare, este destinată inspectorului de construcții, pentru a asigura respectarea de către contractant a măsurilor de precauție privind garanțiile. Acest plan ar trebui să fie elaborat în mod specific pentru fiecare șantier și cu detaliile necesare, definind criterii și parametri clari care pot fi incluși în contractele de lucrări, care reflectă starea practicilor de mediu pe șantier și care pot fi observate/măsurate/cuantificate/verificate de către inspectorul de șantier în timpul lucrărilor de construcție. Orientările de mediu pentru contractele de lucrări civile sunt incluse în anexa 4. Astfel, partea 3 ar urma să fie completată în timpul procesului de proiectare pentru a stabili criteriile cheie de monitorizare care pot fi verificate în timpul și după lucrări pentru asigurarea conformității. În timpul fazei de execuție a lucrărilor, conformitatea cu normele de mediu este verificată pe șantier, alături de alte criterii de calitate, de către inspectorii/supraveghetorii certificați de șantier ai EMP. Modelul planului de monitorizare socială și de mediu este indicat în anexa 3.

În cazul categoriei de risc de mediu și social "**moderat**" și al unui domeniu de cuprindere mai mare, este necesar să se elaboreze un PMMS în funcție de specificul proiectului. Trebuie subliniat faptul că **niciun subproiect cu risc de mediu și social înalt sau substanțial nu va fi eligibil pentru finanțare în cadrul PÎCE, ci doar riscurile reduse și moderate sunt considerate eligibile.** În anexa 3 este prezentat un exemplu de PMMS detaliat.

6.3. Revizuirea, aprobarea și dezvăluirea documentelor M&S

EMP va organiza revizuirea internă a constatărilor din Evaluarea impactului de mediu și social și a măsurilor de atenuare propuse.

Toate documentele M&S vor fi postate pe site-ul oficial al MEC și ONDRL, iar copii pe suport de hârtie vor fi disponibile la EMP MEC și la locațiile subproiectului (dacă sunt disponibile). Se va publica o notificare cu privire la publicare și se vor solicita comentarii în termen de o lună de la data publicării. Versiunea în limba engleză a listei de verificare PMMS și EIMS/PMMS va fi dezvăluită pe site-ul web BM.

Înainte de aprobarea și începerea lucrărilor subproiectului, toate documentele M&S ale subproiectului vor fi prezentate BM pentru revizuire, autorizare, consultare publică și dezvăluire. Pentru Proiect, BM va efectua o examinare prealabilă a listei de verificare PMMS și a PMMS al fiecărei locații de proiect și poate efectua și o post-examinare ulterioară, după caz. Cu toate acestea, acest proces de aprobare va fi revizuit din când în când și, odată ce capacitatea M&S a partenerilor de implementare a fost dezvoltată cu sprijinul consultanților de consolidare a capacităților M&S, BM va revizui aleatoriu doar unele liste de verificare PMMS / PMMS-uri.

6.4. Monitorizarea M&S, supravegherea și raportarea monitorizării și evaluării

Monitorizarea este măsurarea sistematică a modului în care un subproiect se desfășoară și face parte din procesul general de supraveghere a subproiectului. În acest document, monitorizarea de mediu se referă doar la examinarea impactului de mediu al unui subproiect și dacă și cât de bine sunt implementate măsurile de atenuare în timpul reconstrucției sau al altor tipuri de lucrări.

Monitorizarea va implica, de obicei, vizite la fața locului. În scopul obiectivelor de mediu, este important să se stabilească dacă măsurile de atenuare sunt puse în aplicare în mod corespunzător, dacă sunt respectate măsurile contractuale de mediu, dacă lucrările de reconstrucție se desfășoară în conformitate cu standardele convenite și dacă nu apar efecte negative neprevăzute ca urmare a realizării subproiectului.

Măsurile de atenuare a efectelor asupra mediului și cerințele specifice de monitorizare ar trebui să fie stabilite sau cel puțin schițate în timpul formulării proiectului și finalizate în timpul evaluării acestuia. În scopul monitorizării, este important să existe capacități de mediu și sociale disponibile în cadrul EMP, de preferință la nivelul implementării proiectului.

Activitatea de monitorizare poate fi, de asemenea, subcontractată de la specialiști. Ministerele sau departamentele guvernamentale pot, în unele cazuri, să joace un anumit rol în activitățile de monitorizare.

Așa cum este definit aici, evaluarea subproiectului se referă la revizuirea *ex post* a unui subproiect pentru a determina dacă acesta și-a îndeplinit obiectivele declarate. Din punct de vedere al mediului, evaluarea analizează impactul negativ final asupra mediului (care este un rezultat al modului în care au fost minimizate impacturile preconizate și al modului în care au fost gestionate impacturile neașteptate) și beneficiul pozitiv pentru mediu. Au fost realizate pe deplin beneficiile așteptate? Sunt de interes două tipuri de evaluare: evaluări ale subproiectelor individuale și evaluări ale întregului portofoliu.

Majoritatea subproiectelor includ vizite periodice la fața locului din partea personalului EMP ca parte a procesului de evaluare. La finalizarea fiecărui subproiect, se prezintă un raport final. Activitatea de urmărire vizează două elemente-cheie: starea fizică a subproiectului și gradul de utilizare și de satisfacție a beneficiarilor cu privire la subproiect.

Din punct de vedere social și de mediu, procesul de evaluare trebuie, de asemenea, să analizeze succesul

sau eșecul subproiectelor din punct de vedere al modului în care au fost minimizate efectele sociale sau de mediu cunoscute și să evalueze importanța efectelor nesuspectate sau neașteptate. În cazul în care sunt identificate probleme, raportul de evaluare ar trebui să ajute beneficiarii să le rezolve. Procesul de evaluare ar trebui, de asemenea, să fie conceput pentru a promova schimbări în etapele de direcționare și promovare și, eventual, pentru a sugera schimbări în alte domenii instituționale.

În plus față de monitorizarea și evaluarea tradițională a subproiectelor care este necesară, managementul EMP va furniza rapoarte periodice către Bancă pentru revizuire și aprobare, pe baza propriei revizuirii sociale și de mediu a întregului portofoliu. Aceste revizuri vor fi efectuate de un specialist intern în domeniul mediului și social. În cazul în care se convine cu Banca, o evaluare independentă sau o misiune de supervizare va fi efectuată de către specialiști de mediu și sociali ai Băncii Mondiale sau ai unor terțe părți cel puțin o dată pe an și ori de câte ori este necesar.

Supraveghere

Personalul EMP va supraveghea activitățile susținute de proiect în mod curent. Aceasta va fi completată de supravegherea proiectului de către Bancă. Procesul va include participarea personalului de mediu și social al Băncii la misiunile de revizuire a implementării, după caz, pentru a analiza progresele înregistrate în implementarea PMMS.

Contractele vor include clauze privind eliminarea corespunzătoare a materialelor de construcție și a deșeurilor de construcție. Documentele de achiziție vor specifica faptul că nu vor fi utilizate materiale inacceptabile din punct de vedere ecologic.

Raportare

Banca, împreună cu EMP, va conveni asupra cerințelor de raportare pentru rapoartele de monitorizare socială și de mediu. Progresul proiectului va fi raportat prin intermediul rapoartelor de progres anuale, semestriale și trimestriale ale proiectului, care vor aborda, de asemenea, respectarea cerințelor standardelor sociale și de mediu.

Buget

Buget indicativ pentru implementarea CMMS						
Nr.	Activitate	Tip	Unitate	Cantități	Cost/unitate (USD)	Total
1	Specialiști în domeniul mediului și social	consultanți individuali	om-luni	144	1,875	270,000
2	Comunicare dedicată CMS	companie	sumă fixă	6	24,000	144,000
3	Instruire privind CMS pentru specialistul social și de mediu		sumă fixă	1	12,000	12,000
4	Suport logistic p/u organizarea instruirilor ce țin de CMS (chirie, materiale, etc.)	companie	sumă fixă	6	7,896	47,376
5	Asistență p/u elaborarea și implementarea Mecanismului de soluționare a reclamațiilor specific proiectului	consultanți individuali	om-zile	195	188	36,660
6	Sondaje privind implicarea cetățenilor și beneficiarilor p/u feedback	companie	sumă fixă	4	24,000	96,000
Total						606,036

7. Implicarea părților interesate

PIP a fost elaborat ca un document de sine stătător. Mecanismul de soluționare a reclamațiilor prezentat mai jos în prezentul CMMS este adoptat în PIP. Un rezumat al PIP este furnizat în această secțiune.

Obiectivul principal al PIP este de a defini un program de implicare a părților interesate, inclusiv dezvăluirea de informații publice și consultarea, pe parcursul întregului ciclu de proiect. De asemenea, acesta descrie o strategie de comunicare cu părțile interesate de proiect și oferă mecanisme pentru ca părțile interesate să își exprime îngrijorarea, să ofere feedback sau să depună reclamații cu privire la proiect. Evaluările de mediu și sociale și planurile de gestionare ale subproiectelor relevante ar trebui să fie făcute publice și consultate în conformitate cu programul de implicare a părților interesate înainte de punerea în aplicare, pentru a se asigura că opiniile părților interesate afectate influențează proiectarea și gestionarea subproiectelor relevante.

Implicarea părților interesate este esențială în dezvoltarea proiectului pentru a înțelege oportunitățile și riscurile legate de componentele propuse.

Implicarea părților interesate a fost întreprinsă ca parte a pregătirii acestui CMMS și va continua pe toată durata de viață a proiectului, în special la început, când detaliile proiectului sunt finalizate.

După cum se prevede în PIP, consultările mai largi referitoare la dezvoltarea și implementarea proiectului vor fi întreprinse în formate adecvate din punct de vedere cultural; și, după caz, consultările pot fi axate pe gen pentru a identifica problemele specifice de educație referitoare la gen și EAS/HS.

7.1. Părțile interesate cheie

Părțile afectate	Alte părți interesate	Persoane vulnerabile
<p>Guvern</p> <ul style="list-style-type: none"> - Guvernul Republicii Moldova 	<p>Ministere și agenții naționale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, - Autorități guvernamentale, 	<ul style="list-style-type: none"> - Orfani biologici și sociali; - Copii cu dizabilități fizice și senzoriale grave. - Copii ai căror părinți au dizabilități fizice și senzoriale; - Copiii ai căror părinți au participat la războiul pentru integritatea și independența teritorială a Republicii Moldova, precum și cei care au participat la lichidarea dezastrului nuclear de la Cernobîl; - Gospodăriile cu mai mult de patru copii;
<p>Ministere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ministerul Educației și Cercetării (MEC) - Ministerul Finanțelor (MF) 		
<p>Agenții și instituții naționale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Centrul pentru Tehnologia Informației și Comunicațiilor în Educație (CTICE), - Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare (ANCE) - Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC) 	<p>Agenții și instituții naționale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Agenții naționale sociale și de mediu din sectorul public, 	

<ul style="list-style-type: none"> - Centru Formare Continuă și Leadership (CFML) - Oficiul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (ONDRL) - Direcțiile raionale de învățământ (DRÎ) - Comisia republicană pentru situații de urgență (CRSU) 	<p>Instituții locale</p> <ul style="list-style-type: none"> • comunități din apropiere • organizații locale, • alte școli. 	<ul style="list-style-type: none"> - Absolvenții liceelor și colegiilor tehnice din Transnistria care și-au finalizat studiile în conformitate cu programele educaționale aprobate de autoritățile moldovenești; - Comunitățile de romi; - Copiii refugiați din Ucraina. - Copii săraci din comunitățile rurale, - Femeile care au acces limitat la serviciile de educație - Profesori cu dizabilități - Părinți și copii din minorități etnice - Părinți analfabeți - Familii cu venituri mici/în sărăcie extremă și în special gospodării conduse de femei; - Persoane strămutate în interiorul țării (PSI), - Persoane repatriate. - Victimele războiului
<p>Instituții locale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Școli cărora li se atribuie proiecte finanțate prin granturi mici - Grădinițe de stat - Centre vizate - Direcțiile locale de învățământ (DLÎ) - Prestatori de servicii DTC 		
<p>Persoane</p> <ul style="list-style-type: none"> - Părinți (inclusiv refugiați) - Copii refugiați din Ucraina - Mame ale copiilor refugiați din Ucraina - Directori de școli - Alții elevi - Elevi cu dizabilități - Profesori/îngrijitori - Lucrători direcți ai proiectului - Lucrători ai contractorilor - Lucrători ai furnizorilor primari - Formatori - Elevi vulnerabili din familii moldovenești și familii de refugiați din Ucraina - Tineri elevi/copii - Beneficiari individuali ai proiectului.. 	<p>Persoane</p> <ul style="list-style-type: none"> - Locuitori și muncitori, precum și persoane fizice din zona proiectului; - Lucrători ai furnizorului primar - Populația locală, 	
	<p>Societatea civilă și media</p> <ul style="list-style-type: none"> - Societăți civile și organizații neguvernamentale (ONG-uri) la nivel local, regional și național, cu interes în domeniul educației. - Mass-media și alte grupuri de interes, inclusiv mass-media sociale 	
<p>Societatea civilă</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asociații de părinți și profesori (APP) 	<p>Parteneri internaționali de dezvoltare</p> <ul style="list-style-type: none"> - UNICEF/GPE - PNUD - UE - Alte agenții ONU active în domeniul de intervenție. - Alte IFI implicate în sectorul educației din Moldova 	
<p>Sectorul privat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Antreprenori pentru lucrări de construcții - Furnizori din sectorul privat de servicii de dezvoltare timpurie a copilului. - Furnizori primari 		

7.2. Implicarea în timpul proiectului și al pregătirii instrumentelor SMS

Consultările au avut loc în data de 02 februarie 2023, concentrându-se pe prezentarea Proiectului Îmbunătățirea Calității Educației și consultarea privind instrumentele MS cu următoarea participare:

Tabel: Preocupări și sugestii cu privire la proiect

Părți interesate	Răspunsuri/Preocupări despre proiect	Recomandări/Sugestii
Ministerul Educației și Cercetării	Provocări majore la nivel calitativ: Lipsa de atractivitate; Numărul masiv de cadre didactice care se retrag/ies din sistem; Deficit de cadre didactice în profil teoretic/științe (matematică, științe, IT) și în mediul rural	Implementarea proiectului va spori calitatea sistemului: 4 componente: (1) Îmbunătățirea practicilor de predare; (2) Îmbunătățirea calității și rezilienței mediului de învățare în instituțiile de învățământ selectate; (3) Consolidarea managementului sectorului educațional, a managementului de proiect și a M&E; (4) Componenta de răspuns la situații de urgență. Obiectivele de bază ale proiectului sunt: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Îmbunătățirea calității furnizării serviciilor educaționale în Republica Moldova; ▪ Creșterea eficienței cadrelor didactice în procesul de învățare a elevilor; ▪ Revizuirea standardelor profesionale pentru personalul didactic și de conducere în vederea includerii competențelor digitale minime și oferirea de programe de formare continuă relevante pentru cadrele didactice; ▪ Furnizarea de programe inovative de remediere pentru elevii cu întârzieri academice, inclusiv pentru copiii romi, elevii refugiați din Ucraina și copiii cu nevoi educaționale speciale și dizabilități; ▪ Îmbunătățirea mediilor fizice și digitale de învățare în școlile din Republica Moldova, în conformitate cu standardele minime de asigurare a calității aprobate pentru infrastructura și echipamentele școlare și prin prisma sustenabilității investițiilor.
Direcția Învățământ Hâncești	Problemele legate de performanța personalului didactic.	Cele 4 componente ale Proiectului abordează sistemul educațional din învățământul general într-un mod multidimensional, în special creșterea performanței cadrelor didactice.
ONG Părinții Solidari	Gestionarea proiectului și a resurselor financiare în cadrul proiectului ar trebui să fie transparente.	15 școli (cu indicatori eligibili) vor primi asistență pentru modernizarea mediului de învățare și construirea a 3 licee teoretice. Selecția școlilor va fi transparentă; se va face o cartografiere a instituțiilor de învățământ general.
Direcție Tineret și Sport Consiliul Raional Fălești	Cartografierea instituțiilor de învățământ general pe întreg teritoriul țării este o activitate foarte necesară pentru Republica Moldova.	În cadrul acestui Proiect vor fi depuse mai multe mini-proiecte, unde vor avea posibilitatea de a participa și școlile mici.
Liceul teoretic „Liviu Deleanu”, Chișinău	Remedierea elevilor cu rezultate academice slabe. Este necesar un mecanism concret pentru această activitate (nu poate fi gratuită).	Pentru această activitate, vor fi implicați și elevii, alții decât profesorul din clasă.

8. MSR la nivel de Proiect

Este de așteptat ca implementarea proiectului să provoace nemulțumiri persoanelor și comunităților, astfel încât trebuie să existe un sistem care să se ocupe în mod eficient de aceste plângeri și să le rezolve, de unde și necesitatea unui MSR, ale cărui detalii sunt propuse în această secțiune.

Transparența și responsabilitatea sunt elemente de bază ale Proiectului "Îmbunătățirea Calității Educației" (PÎCE). În acest scop, proiectul va include un mecanism de soluționare a reclamațiilor (MSR) care este deja utilizat într-un alt proiect finanțat de Banca Mondială. Scopul MSR este de a consolida responsabilitatea față de beneficiari și de a oferi canale pentru ca părțile interesate de proiect să ofere feedback și/sau să exprime nemulțumiri legate de activitățile sprijinite de proiect. MSR este un mecanism care permite identificarea și soluționarea problemelor care afectează proiectul. Prin sporirea transparenței și a responsabilității, MSR urmărește să reducă riscul ca proiectul să afecteze în mod involuntar cetățenii/beneficiarii și servește drept un mecanism important de feedback și de învățare care poate contribui la îmbunătățirea impactului proiectului.

Mecanismul se concentrează nu numai pe primirea și înregistrarea reclamațiilor, ci și pe soluționarea acestora. În timp ce feedback-ul ar trebui să fie tratat la nivelul cel mai apropiat de plângere, toate plângerile ar trebui să fie înregistrate și să urmeze procedurile de bază stabilite în acest capitol.

PIP aplicabil proiectului conține informații mai detaliate despre MSR.

8.1. Definiția MSR

În contextul PIP, un mecanism de soluționare a reclamațiilor este un proces de primire, evaluare și soluționare a reclamațiilor legate de proiect din partea cetățenilor și a comunităților afectate la nivelul proiectului.

Termenii "plângere" și "reclamație" sunt utilizați în mod interschimbabil.

8.2. Principiile MSR

- MSR la nivel de proiect va fi conceput într-un mod adecvat din punct de vedere cultural, astfel încât să răspundă în mod eficient nevoilor și preocupărilor tuturor părților afectate.
- MSR va fi bine mediatizat și cunoscut de toată populația afectată. Agenția de implementare se va asigura că MSR-ul va fi făcut public pe scară largă și va desfășura, de asemenea, campanii de sensibilizare în acest sens în rândul comunităților afectate. Agențiile de implementare vor informa părțile interesate vizate cu privire la domeniul de aplicare al mecanismului, la siguranța reclamantului, la timpul de răspuns, la procesele de sesizare și de apel.
- Accesibilitate - MSR va fi clar, accesibil tuturor segmentelor de comunități afectate, care locuiesc în vecinătatea proiectului și a amplasamentelor sau locației subproiectelor.
- Mecanismul va permite multiple căi de preluare a plângerilor.
- Sistemul ar trebui să fie sensibil față de femei, bărbați, băieți și fete, precum și față de populațiile vulnerabile, cum ar fi persoanele cu dizabilități, persoanele în vârstă, persoanele strămutate și alte grupuri marginalizate.
- Confidențialitatea și prevenirea represaliilor.
- MSR ar fi conceput astfel încât să protejeze drepturile beneficiarilor și ale părților interesate de a face comentarii și reclamații și chiar de a înainta plângeri către conducerea superioară în cazul în care nu sunt mulțumiți de servicii sau primesc soluții insuficiente. Mecanismul va facilita împărtășirea liberă a

preocupărilor acestora, cu înțelegerea faptului că nu vor fi percepute represalii pentru participarea lor. Pentru a crea un spațiu sigur, vor fi permise, de asemenea, plângeri anonime.

- MSR trebuie să asigure transmiterea periodică a informațiilor și a feedback-ului privind soluționarea plângerii către persoanele prejudiciate.
- Mecanismul trebuie să fie receptiv în ceea ce privește soluționarea plângerilor, facilitând rezolvarea acestora cu actorul în cauză din lanțul de implementare.
- MSR se va baza pe transparență și responsabilitate. Toți reclamanții vor fi ascultați, luați în serios și tratați în mod echitabil. Comunitatea și părțile interesate vor fi conștiente de ceea ce se așteaptă de la proiect; procedurile MSR; vor înțelege scopul acestuia, vor avea suficiente informații cu privire la modul în care îl pot accesa.
- MSR va avea prevederi de recurs în cazul în care plângerile nu sunt rezolvate în mod satisfăcător.
- MSR nu va împiedica accesul la căile de atac judiciare și administrative.

Mecanismul va asigura o soluționare rapidă și în timp util a reclamațiilor.

8.3. Domeniul de cuprindere și utilizarea MSR

DOMENIUL DE CUPRINDERE: Mecanismul de soluționare a reclamațiilor din cadrul PÎCE va fi disponibil pentru ca părțile interesate de proiect și alte părți interesate să trimită întrebări, comentarii, sugestii și/sau reclamații sau să ofere orice formă de feedback cu privire la toate activitățile finanțate de proiect.

Utilizatorii MSR: Beneficiarii proiectului, lucrătorii din cadrul proiectului, persoanele afectate de proiect (adică cei care vor fi și/sau sunt susceptibili de a fi afectați direct sau indirect, în mod pozitiv sau negativ, de proiect), precum și cetățenii interesați în sens larg pot utiliza MSR în scopurile menționate mai sus (a se vedea Domeniul de cuprindere).

Managementul MSR: MSR pentru Proiectul "Îmbunătățirea Calității Educației" este gestionat de către EMP al PÎCE, sub responsabilitatea directă a directorului executiv al PÎCE.

Depunerea plângerilor: Plângerile pot fi exprimate în orice moment pe parcursul implementării proiectului.

8.4. Proceduri

8.4.1. Utilizarea/canalele de depunere a plângerilor

Părțile interesate de proiect vor putea oferi feedback și raporta plângeri prin mai multe canale, cum ar fi completarea formularelor de reclamații, raportarea reclamațiilor la agențiile de implementare, transmiterea reclamațiilor prin intermediul adresei de e-mail puse la dispoziție de unitățile de implementare și prin intermediul cutiilor de colectare de pe site-urile web ale instituțiilor de implementare stipulate pentru preluarea reclamațiilor.

PÎCE stabilește următoarele canale prin care cetățenii/beneficiarii/Persoanele afectate de proiect (PAP) pot depune plângeri cu privire la activitățile finanțate de proiect:

a) <u>prin Email</u>	<ul style="list-style-type: none"> • MEC/PÎCE: PÎCE@edu.md,
b) <u>Internet:</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Site-ul web MEC: secțiunea PÎCE, rubrica MSR
c) <u>În scris:</u>	MEC/PÎCE: Scrisoare adresată Directorului Executiv al PÎCE

	la adresa: bulevardul Ștefan cel Mare 180, etaj 13, biroul 1305, 1307, Chișinău
d) Prin telefon:	• MEC/PÎCE: [022-23-25-02]
e) Prin fax:	• MEC/PÎCE: 022-23-25-02
f) Altele:	• Plângeri scrise sau apeluri telefonice către personalul de proiect la MEC/PÎCE.

Proiectul trebuie să asigure flexibilitatea canalelor disponibile pentru reclamații, precum și accesibilitatea informațiilor de contact pentru persoanele care depun reclamații. Directorul executiv al PÎCE trebuie să fie informat cu privire la toate plângerile primite.

Confidențialitatea și conflictul de interes

Plângerile pot fi făcute în mod anonim, iar confidențialitatea va fi asigurată în toate cazurile, inclusiv atunci când persoana care face plângerea este cunoscută. Din acest motiv, au fost stabilite mai multe canale de depunere a plângerilor și vor fi evitate conflictele de interes.

8.4.2. Primirea și înregistrarea plângerilor

Persoana care primește reclamația va completa un formular de reclamație (a se vedea anexa A) și va înregistra reclamația în Registrul de reclamații, păstrat în cadrul PÎCE. Apoi, plângerea va fi transmisă imediat directorului de proiect al PÎCE.

În termen de o săptămână de la primirea plângerii, directorul de proiect al PÎCE trebuie să o fi transmis departamentului/persoanei care se așteaptă să o soluționeze. În urma consultării cu coordonatorul de proiect, directorul de proiect al PÎCE este responsabil pentru a stabili cui trebuie să adreseze plângerea, dacă plângerea necesită o investigație (sau nu) și care este termenul de răspuns la aceasta.

Atunci când stabilește cine va fi ofițerul de investigație, directorul de proiect trebuie să se asigure că nu există niciun conflict de interes, adică toate persoanele implicate în procesul de investigație nu trebuie să aibă niciun interes material, personal sau profesional în ceea ce privește rezultatul și nicio legătură personală sau profesională cu reclamantii sau martorii.

8.4.3. Recunoaștere și urmărire

După ce a fost stabilit procesul de investigare, persoana responsabilă cu gestionarea înregistrărilor MSR introduce aceste date în Registrul plângerilor și informează reclamantul că plângerea sa a fost primită și că a fost primit un răspuns în termenul prevăzut. Informațiile furnizate reclamantului ar include, de asemenea, dacă este necesar, procedura probabilă în cazul în care plângerile trebuie să fie transmise în afara unității și termenul estimat pentru fiecare etapă.

Numărul și tipul de sugestii și întrebări ar trebui, de asemenea, înregistrate și raportate, astfel încât acestea să poată fi analizate pentru a îmbunătăți comunicarea proiectului. O dată pe lună, coordonatorul de proiect ar trebui să transmită directorului executiv al PÎCE o listă cu toate plângerile primite, urmările necesare și statutul plângerilor din luna precedentă ("în curs de soluționare" sau "soluționate").

8.4.4. Verificare, investigare și acțiune

Această etapă presupune colectarea de informații despre plângere pentru a determina faptele care au legătură cu problema și pentru a verifica validitatea plângerii, iar apoi elaborarea unei propuneri de soluționare. Este de așteptat ca multe sau majoritatea plângerilor să fie rezolvate la această etapă. Toate

activitățile desfășurate în această etapă și în celelalte etape vor fi documentate pe deplin, iar orice rezolvare va fi consemnată în registru.

În conformitate cu Legea națională privind plângerile nr. 190 din 19 iulie 1994, cu modificările ulterioare, plângerile sunt examinate în termen de 30 de zile lucrătoare de la primirea plângerii. Persoana responsabilă cu investigarea plângerii va aduna fapte pentru a genera o imagine clară a circumstanțelor legate de plângere. Investigația/urmărirea poate include vizite la fața locului, examinarea documentelor și o întâlnire cu cei care ar putea rezolva problema.

Rezultatele investigației și răspunsul propus reclamantului vor fi prezentate spre analiză coordonatorului de proiect PÎCE, care va decide asupra modului de acțiune. După ce s-a luat o decizie și reclamantul a fost informat, specialistul care a efectuat investigația descrie acțiunile care urmează să fie întreprinse în formularul de reclamație (a se vedea anexa A), împreună cu detaliile investigației și constatările, și prezintă răspunsul directorului executiv corespunzător pentru semnare.

8.4.5. Monitorizare și evaluare.

Monitorizarea se referă la procesul de urmărire a plângerilor și de evaluare a progresului spre soluționare. Agenția de implementare ar trebui să elaboreze și să mențină un registru de reclamații și să păstreze înregistrări ale tuturor măsurilor luate pentru a rezolva reclamațiile sau pentru a răspunde în alt mod la feedback și întrebări.

8.4.6. Oferirea de feedback.

Această etapă presupune informarea celor care au formulat plângeri, preocupări sau reclamații cu privire la soluțiile la problemele pe care le-au ridicat. Ori de câte ori este posibil, reclamantii ar trebui să fie informați personal cu privire la soluția propusă, ceea ce le oferă posibilitatea de a pune întrebări suplimentare. În cazul în care reclamantul nu este mulțumit de soluția propusă, acesta va fi informat cu privire la alte opțiuni.

Reclamantul va fi informat cu privire la rezultatele verificării prin scrisoare, e-mail sau prin poștă, după cum a fost primit. Răspunsul se va baza pe materialele investigației și, dacă este cazul, va conține referiri la legislația națională.

Termenul de investigare a plângerii poate fi prelungit cu 30 de zile lucrătoare de către directorul executiv corespunzător, iar reclamantul va fi informat despre acest fapt, dacă:

- a) sunt necesare consultări suplimentare pentru a oferi un răspuns la plângere;
- b) plângerea se referă la un volum complex de informații și este necesar să se studieze materiale suplimentare pentru răspuns.

8.5. Perioada de timp recomandată pentru soluționarea reclamațiilor

Pe cât posibil, PÎCE utilizează instrumente electronice de colectare și înregistrare a datelor pentru a reduce costurile de raportare, pentru a extinde capacitatea de monitorizare și pentru a îmbunătăți fluxurile de comunicare de la nivelul comunității la nivel național. Astfel, UMP permite captarea datelor în format electronic și compilarea fără probleme a rapoartelor. Tabelul de mai jos prezintă, în general, termenele recomandate pentru soluționarea reclamațiilor sau a litigiilor primite în legătură cu PÎCE.

Tabel : Calendarul propus pentru MSR

Pas	Proces	Cadru de timp
1	Primirea și înregistrarea plângerii	în 24 de ore
2	Recunoașterea	în 24 de ore

3	Evaluarea plângerii	în 2 zile
4	Atribuirea responsabilității	în 2 zile
5	Elaborarea răspunsului (investigare, consultare)	în 21 zile
6	Implementarea răspunsului dacă se ajunge la un acord	în 21 zile
7	Închiderea plângerii	în 30 zile
8	Inițierea procesului de revizuire a plângerii dacă nu se ajunge la un acord în primă instanță	în 30 zile
9	Punerea în aplicare a recomandării de revizuire și închiderea plângerii	în 30 zile
10	Plângere înaintată în instanță de către reclamant	după caz

8.6. Sistemul BM de soluționare a reclamațiilor

Comunitățile și persoanele care consideră că sunt afectate în mod negativ de un proiect sprijinit de Banca Mondială (BM) pot depune plângeri la mecanismele existente de soluționare a reclamațiilor la nivel de proiect sau la Serviciul de Soluționare a Reclamațiilor (SSR) al BM. SSR se asigură că plângerile primite sunt examinate cu promptitudine pentru a răspunde preocupărilor legate de proiect. Comunitățile și persoanele afectate de proiect își pot depune plângerile la Grupul de inspecție independent al BM, care stabilește dacă a avut loc sau ar putea avea loc un prejudiciu ca urmare a nerespectării de către BM a politicilor și procedurilor sale. Plângerile pot fi depuse în orice moment după ce preocupările au fost aduse direct în atenția Băncii Mondiale, iar conducerea Băncii a avut posibilitatea de a răspunde. Pentru informații privind modul în care se pot depune plângeri la Serviciul corporativ de Soluționare a Reclamațiilor (SSR) al Băncii Mondiale, vă rugăm să vizitați <http://www.worldbank.org/en/projects-operations/products-and-services/grievance-redress-service>. Pentru informații privind modul de depunere a plângerilor la Grupul de inspecție al Băncii Mondiale, vă rugăm să vizitați www.inspectionpanel.org.

9. MSR în domeniul muncii

Obiectivul acestei proceduri este de a soluționa plângerea dintre angajator și angajat sau dintre angajați în mod bilateral înainte de intervenția unei instanțe formale, cu excepția cazurilor în care plângerea constituie o infracțiune penală care necesită notificarea organelor de drept. În conformitate cu prevederile SMS2, proiectul va oferi un mecanism de soluționare a plângerilor pentru ca toți lucrătorii direcți și contractați să își poată exprima îngrijorările la locul de muncă. Lucrătorii vor fi informați cu privire la acest mecanism de plângere în momentul recrutării și la măsurile puse în aplicare pentru a-i proteja de orice represalii pentru utilizarea acestuia. Proiectul va pune în aplicare măsuri pentru ca mecanismul de soluționare a reclamațiilor lucrătorilor să fie ușor accesibil tuturor lucrătorilor din cadrul proiectului.

În contextul COVID 19, natura plângerilor poate fi deosebit de sensibilă din punct de vedere al timpului și al confidențialității. Prin urmare, contractanții ar trebui să ia în considerare proceduri simplificate pentru a aborda plângerile specifice ale lucrătorilor, care ar permite lucrătorilor să raporteze rapid problemele de muncă, cum ar fi lipsa de EPP, lipsa procedurilor adecvate sau ore suplimentare nerezonabile, și să permită proiectului să răspundă și să ia măsurile necesare. Specialistul în dezvoltare socială și specialistul în mediu din cadrul EMP vor oferi, de asemenea, sprijin general de implementare și de consolidare a capacităților pentru soluționarea tuturor plângerilor lucrătorilor. Aceștia vor include, de asemenea, situația plângerilor lucrătorilor în raportul de progres.

MSR complet privind domeniul muncii va fi detaliat în procedurile de gestionare a forței de muncă (PGFM)

10. MSR VBG

1.1.1. Depunerea de plângeri: Proceduri de depunere a plângerilor privind VBG și VÎC

Toți membrii personalului, voluntarii, consultanții și subcontractanții sunt încurajați să raporteze cazurile suspectate sau reale de VBG sau VÎC. Managerii sunt obligați să raporteze cazurile suspectate sau reale de VBG și/sau VÎC, deoarece au responsabilitatea de a susține angajamentele companiei și își consideră subordonații direcți răspunzători pentru respectarea Codului de conduită individual.

Proiectul va oferi informații angajaților și comunității cu privire la modul de raportare a cazurilor de încălcare a Codului de conduită privind VBG și VÎC prin intermediul Mecanismului de Soluționare a Reclamațiilor (MSR). GCCT va urmări cazurile de VBG, VÎC și încălcări ale Codului de conduită raportate prin intermediul MSR.

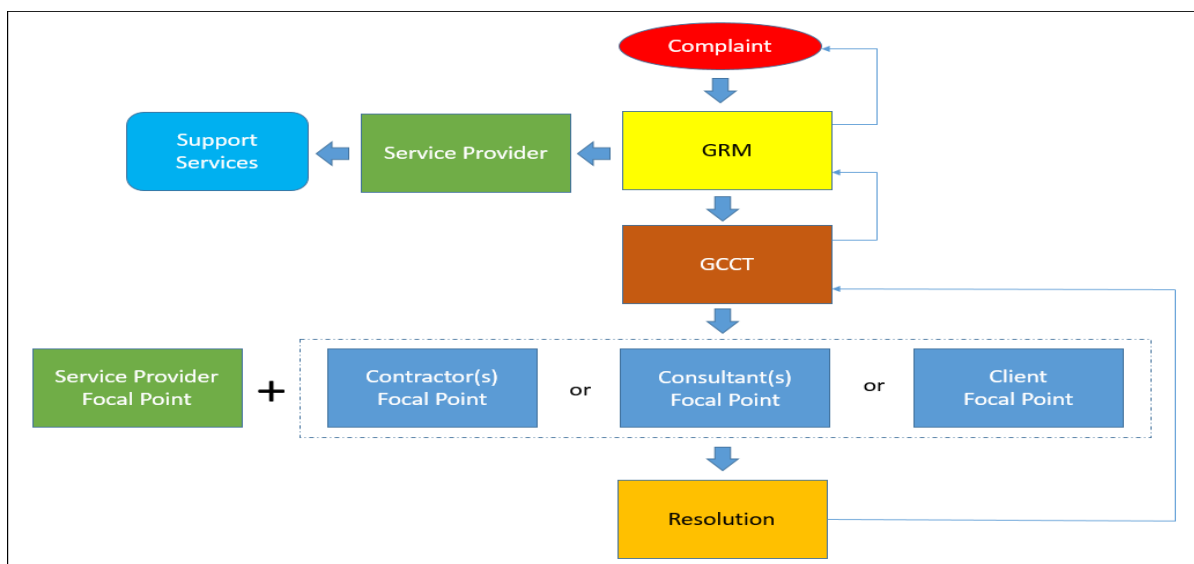
1.1.2. Procesul de soluționare a plângerilor legate de VBG sau VÎC

Figura de mai jos prezintă procesul de abordare a plângerilor.

Proiectul gestionează un Mecanism de Soluționare a Reclamațiilor (MSR). Rapoartele privind VBG sau VÎC, alte plângeri sau alte preocupări pot fi transmise online, prin telefon sau poștă, sau personal.

Operatorul MSR va direcționa plângerile legate de VBG sau VÎC către GCCT pentru a le rezolva. În conformitate cu Planul de acțiune, GCCT, prin intermediul furnizorului de servicii și al punctului (punctelor) focal(e), va investiga plângerea și, în cele din urmă, va oferi operatorului MSR o soluție la plângere sau poliției, dacă este necesar. Operatorul MSR, după soluționare, va informa reclamantul cu privire la rezultatul plângerii, cu excepția cazului în care aceasta a fost făcută în mod anonim. Plângerile adresate managerilor sau furnizorului de servicii vor fi transmise de către aceștia către MSR pentru procesare.

În cazul în care plângerea adresată MSR este făcută de un supraviețuitor sau în numele unui supraviețuitor, reclamantul va fi direcționat direct către furnizorul de servicii pentru a primi servicii de sprijin în timp ce GCCT investighează în paralel plângerea.

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

11. Planul de Acțiuni VBG - EAS/HS

	Activitatea pentru abordarea riscului EAS/HS	Pași de întreprins	Termeni	Responsabil	Monitorizare (cine)	Indicatori de rezultat	Buget estimat (\$)
1	Sensibilizarea CONTRACTORILOR și a EMP cu privire la importanța abordării EAS/HS în cadrul proiectului și la mecanismele care vor fi implementate						
	Instruirea CONTRACTORILOR și a EMP (management/conducere) în domeniul EAS/HS care să includă a. Cadrul de răspundere și de răspuns b. Responsabilități și raportare c. Clauze de confidențialitate și de protecție a denunțătorilor	<ul style="list-style-type: none"> Elaborarea TdeR Asigurarea expertizei tehnice, Pregătirea modulului și a materialelor de formare Desfășurarea instruirii pentru membrii contractorilor vizati și membrii EMP. Includerea EAS/HS pe ordinea de zi a reuniunilor trimestriale 	Trimestrul 1 care urmează semnarea contractului de lucrări Trimestrial (pe toată durata implementării Proiectului)	Personalul proiectului PÎCE, Facilitatori externi și prestatori desemnați de servicii (PDS)	PÎCE	Numărul de cursuri de formare desfășurate Numărul de CONTRACTORI ȘI membri EMP (management /conducere) formați	10,000
2	Evaluarea BG/EAS la locațiile proiectului						
	Efectuarea unei evaluări a riscurilor de VBG/EAS în zona proiectului pentru a informa strategiile de atenuare a riscurilor	<ul style="list-style-type: none"> Prestatorul desemnat să realizeze evaluarea Efectuarea unei analize documentare privind VBG/VÎC 	Primul trimestru după semnarea contractului pentru lucrări	Personalul PÎCE și Prestatorul desemnat de servicii Facilitatori/Consultant externi	PÎCE	Raport privind riscurile VBG/EAS	10,000
3	Cartografierea furnizorilor de servicii de prevenire și răspuns la VBG/EAS						
a.	Furnizarea intervențiilor VBG/EAS/HS de către un prestatori de servicii calificat	<ul style="list-style-type: none"> Elaborarea TdeR pentru prestatorul desemnat de servicii (PDS) 	Primul trimestru după semnarea contractului de	PÎCE	PÎCE	Prestatorul desemnat de servicii VBG/EAS	50,000 Bugetul este pentru PDS (servicii

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

	Activitatea pentru abordarea riscului EAS/HS	Pași de întreprins	Termeni	Responsabil	Monitorizare (cine)	Indicatori de rezultat	Buget estimat (\$)
		<ul style="list-style-type: none"> Achiziționarea unui PDS calificat care să efectueze evaluarea 	lucrări			este numit	ONG)
b.	Cartografierea și revizuirea capacității și a calității prestatorilor de servicii VBG/EAS/VÎC din zona proiectului	<ul style="list-style-type: none"> Revizuirea rapoartelor Băncii Mondiale cu privire la prestatorii de servicii existenți și la capacitatea acestora Efectuarea de vizite în teren pentru a identifica și cartografia actorii cheie și prestatorii de servicii privind VBG/EAS în zona proiectului și colectarea de date la nivelul școlii și al comunității. 	<p>Primul trimestru după semnarea contractului de lucrări</p> <p>Primul trimestru drept parte din datele de referință</p>	Personalul proiectului PÎCE, PDS, Inginerul rezident. Consultant VBG/EAS	PÎCE	Raport privind situația curentă	Buget PDS
c.	Consultări cu părțile interesate	<ul style="list-style-type: none"> Elaborarea de ghiduri de interviu/facilitare Desfășurarea de întâlniri cu părțile interesate/FGD Efectuarea de audituri periodice de siguranță EAS/HS Pregătirea rapoartelor de vizită în teren 	<p>Înainte de începerea construcției.</p> <p>Menținute pe tot parcursul implementării proiectului.</p>	Personalul Proiectului PÎCE PDS Inginer rezident	PÎCE	Numărul de consultări realizate cu părțile interesate	Buget PDS

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

	Activitatea pentru abordarea riscului EAS/HS	Pași de întreprins	Termeni	Responsabil	Monitorizare (cine)	Indicatori de rezultat	Buget estimat (\$)
d.	Elaborarea și/sau actualizarea unei (unor) căi de referire multisectoriale pentru cazurile de VBG/EAS	<ul style="list-style-type: none"> PDS va efectua o revizuire a orientărilor existente pentru referirea cazurilor de VBG Pe baza cartografierii prestatorilor de servicii de prevenire și de răspuns în materie de VBG/EAS, să elaboreze/actualizeze o listă de referire VBG/EAS/VÎC pentru prestatorii de servicii. Diseminarea traseului/listei de referire către părțile interesate, inclusiv către prestatorii de servicii 	<p>Primul trimestru după semnarea contractului de lucrări</p> <p>Menținut pe toată durata implementării proiectului.</p>	PDS	PÎCE în strânsă coordonare cu raioanele și sistemele naționale.	<p>Calea de referire elaborată/actualizată</p> <p>Numărul/tipul de servicii de prevenire și de răspuns la VBG/EAS disponibile.</p> <p>Nr. de referiri ale incidentelor or EAS/HS către MSR/PDS din cadrul proiectului și de către alți prestatori de servicii</p>	Buget PDS
4	Consolidarea capacității instituționale de atenuare a riscurilor VBG/EAS și de răspuns la acestea						
a.	Angajarea unui consultant VBG/EAS în cadrul PÎCE pentru a supraveghea și oferi	<ul style="list-style-type: none"> Achiziționarea serviciilor unui consultant calificat și 	Primul trimestru după semnarea contractului de	Managementul proiectului PÎCE	PÎCE	Specialistul calificat VBG/VÎC	60,000

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

	Activitatea pentru abordarea riscului EAS/HS	Pași de întreprins	Termeni	Responsabil	Monitorizare (cine)	Indicatori de rezultat	Buget estimat (\$)
	suport tehnic pentru implementarea Planului de acțiuni VBG/EAS	<p>competent în domeniul VBG/EAS pentru a supraveghea și a oferi sprijin tehnic pentru punerea în aplicare a VBG/EAS în cadrul proiectelor. PÎCE dispune de specialiști în dezvoltare socială care au sprijinit activitățile VBG și VÎC în cadrul proiectelor de educație, iar aceștia vor sprijini fazele inițiale ale proiectului înainte ca</p> <ul style="list-style-type: none"> Specialistul VBG va fi angajat 	lucrări			este angajat	
b.	Sprijinirea capacității sistemelor locale de a preveni și de a răspunde la VBG/EAS	<ul style="list-style-type: none"> Identificarea principalelor părți interesate care trebuie implicate Elaborarea unui plan de formare Elaborarea de materiale/ conținut de formare folosind materiale de formare globale/naționale 	Menținut pe parcursul implementării proiectului.	Personalul proiectului PÎCE și Prestatorul desemnat de servicii ONG-uri specializate	PÎCE în coordonare cu ONDRL, Poliția, ONG-uri specializate	<p>Număr de instruiți desfășurate</p> <p>Număr de reuniuni de coordonare desfășurate</p>	50,000
c	Consolidarea mecanismelor și procedurilor de raportare ale	Abordări centrate pe standarde,				Nivelul de satisfacție al	

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

	Activitatea pentru abordarea riscului EAS/HS	Pași de întreprins	Termeni	Responsabil	Monitorizare (cine)	Indicatori de rezultat	Buget estimat (\$)
	<p>sistemelor locale.</p> <p>ii) Consolidarea referirii și răspunsului centrat pe supraviețuitor</p> <p>iii) Consolidarea coordonării în vederea îmbunătățirii serviciilor cu prestatorii locali/naționali de servicii VBG/EAS</p>	<p>drepturile omului și supraviețuitor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Desfășurarea de instruire și mentorat • Desfășurarea de întâlniri periodice de coordonare cu prestatorii de servicii pentru referiri eficiente 				supraviețuitorilor VBG/EAS cu privire la serviciile primite Nivelul de conștientizare a comunității cu privire la calea de referire a cazurilor de VBG și EAS	
5	Integrarea managementului riscului VBG/EAS în Planul de Management de Mediu și Social al Contractantului (C-PMMS)						
a)	Încorporarea riscului VBG/EAS în Planul de Management de Mediu și Social al Contractantului (C-PMMS)	Integrarea considerațiilor privind VBG/VÎC în Planul de Management de Mediu și Social al Contractantului (C-PMMS)	Trimestrul 2 după semnarea contractului de lucrări în timpul implementării proiectului.	Contractant supervizat de ER PDS pentru oferirea de suport	PÎCE	C-PMMS actualizat cu VBG/VÎC	Contractant + Buget PDS
b)	Elaborarea și stabilirea/revizuirea cadrului de răspuns și de răspundere privind EAS/VBG, care să includă: Proceduri de raportare a incidentelor EAS/VBG și proceduri interne de responsabilizare pentru cazuri, care ar trebui	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea/revizuirea procedurilor de raportare a incidentelor de EAS/VBG pentru raportarea problemelor legate de EAS/HS • Informarea angajaților și a comunității cu 	<p>Trimestrul 2 după semnarea contractului de lucrări</p> <p>În timpul implementării proiectului.</p>	<p>Personalul proiectului PÎCE;</p> <p>Contractantul PDS</p>	PÎCE	Un cadru de responsabilizare stabilit și funcțional	

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

	Activitatea pentru abordarea riscului EAS/HS	Pași de întreprins	Termeni	Responsabil	Monitorizările (cine)	Indicatori de rezultat	Buget estimat (\$)
	să stabilească în mod clar cerințele de confidențialitate pentru abordarea cazurilor	<p>privire la modul în care se raportează cazurile de EAS/HS, încălcările CdeC către MSR și modul în care sunt tratate astfel de cazuri</p> <ul style="list-style-type: none"> Elaborarea de mecanisme de tragere la răspundere a presupușilor făptuitori; măsuri disciplinare pentru încălcarea CdeC de către lucrători. 					
6	Revizuirea capacității AI de a preveni și de a răspunde la VBG/EAS						
a)	<p>Revizuirea pentru a se acorda atenție VBG/EAS:</p> <p>a. Manualele de resurse umane și capacitatea personalului.</p> <p>b. Politicile și procedurile existente în materie de VBG/EAS.</p> <p>c. Codul de conduită al proiectului.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Evaluarea capacității agenției de implementare Revizuirea procedurilor/îndrumărilor CMMS PÎCE Revizuirea căilor de referință PÎCE și a mecanismelor de raportare Revizuirea cadrelor de proiect pentru a identifica politicile și procedurile privind mecanismele de 	<p>În primul trimestru de la semnarea contractului</p> <p>Va continua pe parcursul implementării proiectului</p>	Managementul proiectului PÎCE Specialistul VBG	PÎCE	Măsuri de prevenire și atenuare a VBG/EAS abordate în documentele de politici Stabilirea modului în care va fi consolidată calea de referire	Va fi finanțat ca activitate internă PÎCE

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

	Activitatea pentru abordarea riscului EAS/HS	Pași de întreprins	Termeni	Responsabil	Monitorizare (cine)	Indicatori de rezultat	Buget estimat (\$)
		combatere a VBG/EAS.					
b)	Recrutarea/formarea unui ofițer cu aptitudini specifice VBG/EAS pentru a sprijini supervizarea problemelor vizate	<ul style="list-style-type: none"> Recrutarea/formarea unui ofițer cu aptitudini VBG/EAS 	În primul trimestru după semnarea contractului	Managementul PÎCE și personalul proiectului	PÎCE	Un personal calificat și competent în domeniul VBG/VÎC recrutat	Acoperit la punctul 4 (a)
c)	Elaborarea programului de M&E	<ul style="list-style-type: none"> Elaborarea unui plan cuprinzător de M&E pentru a monitoriza implementarea planului de lucru Monitorizarea planului de implementare EAS/HS 	În trimestrul 2 după semnarea contractului Menținut pe tot parcursul implementării proiectului.	Consultant VBG/EAS PÎCE și PDS	PÎCE	Cadru M&E existent	Va fi finanțat ca activitate internă PÎCE
d)	Realizarea unui curs de orientare în domeniul VBG/EAS pentru personalul proiectului	<ul style="list-style-type: none"> Elaborarea unui plan de instruire Elaborarea materialelor de instruire Desfășurarea instruirii pentru personalul proiectului 	Trimestrul 2 după semnarea contractului Reinstruire în timpul implementării proiectului.	PÎCE Specialistul Programului VBG/EAS	PÎCE	Număr de instruire efectuate pentru personalul proiectului Procentul de lucrători care au participat la instruirea CC.	10,000
7	Informarea comunităților afectate de proiect cu privire la riscurile VBG/EAS/HS						
a)	Stabilirea de parteneriate cu OSC și cu instituțiile	<ul style="list-style-type: none"> Identificarea și 	Trimestrul 1 de la	Personalul proiectului PÎCE și PDS	PÎCE	Număr de	Buget PDS

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

	Activitatea pentru abordarea riscului EAS/HS	Pași de întreprins	Termeni	Responsabil	Monitorizare (cine)	Indicatori de rezultat	Buget estimat (\$)
	guvernamentale locale	selectarea partenerilor și informarea oficială a acestora • Implicarea partenerilor, organizarea de întâlniri comune cu comunitatea și acțiuni de sensibilizare	semnarea contractului Menținut pe toată perioada implementării proiectului.			parteneriate formate	
b)	Identificarea, instruirea și stabilirea unui punct focal comunitar pentru activitățile VBG/EAS/VÎC	• Stabilirea unei rețele de persoane focale comunitare instruite, dedicate și angajate	Trimestrul 1 de la semnarea contractului Menținut pe tot parcursul implementării proiectului.	Personalul proiectului PÎCE și PDS	PÎCE	Nr. de puncte focale și persoane identificate și instruite	25,000
c)	Elaborarea unui plan de implicare a părților interesate pentru problemele legate de VBG/EAS	• Elaborarea unui plan cuprinzător al părților interesate în domeniul VBG/EAS	Trimestrul 1 de la semnarea contractului Menținut pe tot parcursul implementării proiectului.	PÎCE PDS	PÎCE	Plan de implicare a părților interesate elaborat	Buget PDS t
d)	Elaborarea unei strategii de diseminare a informațiilor	• Elaborarea unei strategii • Identificarea metodelor de diseminare a informațiilor • Dezvăluirea informațiilor către părțile interesate prin intermediul mijloacelor	Trimestrul 1 de la semnarea contractului Menținut pe tot parcursul implementării proiectului.	PÎCE PDS	PÎCE în coordonare cu ONDRL	O strategie existentă privind comunicarea VBG/EAS	Acoperită în cadrul elaborării materialelor IEC

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

	Activitatea pentru abordarea riscului EAS/HS	Pași de întreprins	Termeni	Responsabil	Monitorizare (cine)	Indicatori de rezultat	Buget estimat (\$)
		multimedia					
e)	Elaborarea de materiale IEC relevante pentru implicarea comunității	<ul style="list-style-type: none"> Elaborarea de materiale IEC relevante traduse în limbile locale ale locației proiectului 	Trimestrul 2 de la semnarea contractului Menținut pe tot parcursul implementării proiectului.	PICE PDS	PICE în coordonare cu ONDRL, MOP și BM	Nr. și tipul de materiale IEC VBG/EAS elaborate	10,000
f)	Sensibilizarea școlilor cu privire la riscurile legate de VBG/EAS	<ul style="list-style-type: none"> Elaborarea unui plan de sensibilizare a școlilor în consultare cu directorii de școli Realizarea de acțiuni de sensibilizare care să vizeze profesorii, părinții și elevii 	Trimestrul 1 de la semnarea contractului Menținut pe tot parcursul implementării proiectului.	PICE PDS	PICE	Numărul de activități de informare desfășurate în școli	Acoperit în bugetul PDS
g)	Realizarea activităților de sensibilizare a comunității	<ul style="list-style-type: none"> Elaborarea unui program, a unor materiale și mesaje de sensibilizare a comunității în domeniul VBG/EAS și VÎC Realizarea activităților de sensibilizare a comunității 	Trimestrul 1 de la semnarea contractului Menținut pe tot parcursul implementării proiectului.	PICE și PDS	PICE	Numărul de activități de sensibilizare a comunității desfășurate	Acoperit în bugetul PDS
8	Canale sensibile la VBG/EAS pentru raportarea în MSR						
a)	Elaborarea/Revizuirea MSR pentru proceduri specifice VBG/EAS/HS	<ul style="list-style-type: none"> Realizarea unei revizuii interne a MSR pentru atenuarea VBG/EAS 	Trimestrul 1 de la semnarea contractului	PICE	PICE Consultantul VBG/EAS	MSR cu procedura VBG/EAS integrată în	

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

	Activitatea pentru abordarea riscului EAS/HS	Pași de întreprins	Termeni	Responsabil	Monitorizare (cine)	Indicatori de rezultat	Buget estimat (\$)
		<ul style="list-style-type: none"> Integrarea punctelor de intrare VBG/EAS în cadrul MSR cu proceduri clare 				MSR	
b.	Identificarea și instruirea punctelor focale VBG/EAS/HS în cadrul CSR, care vor fi responsabile de cazurile de VBG/EAS și de sesizările către PDS și/sau alte părți interesate relevante, după cum se definește în calea de referire.	<ul style="list-style-type: none"> Identificarea și selectarea persoanelor focale VBG/EAS în cadrul CSR Clarificarea rolului punctelor focale în ceea ce privește VBG/EAS, ca puncte de referire Instruirea punctelor focale cu privire la elementele de bază ale VBG/EAS și la calea de referire 	Trimestrul 2 de la semnarea contractului Re-instruire pe durata de implementare a proiectului.	PICE PDS	PÎCE	Punctele focale VBG selectate și instruite	Acoperit la 7 (b)
c)	Revizuirea rapoartelor/registrelor MSR pentru a verifica dacă sunt sensibile la VBG/EAS	<ul style="list-style-type: none"> Revizuirea registrelor pentru documentația privind VBG/EAS pentru a se asigura că respectă standardele de documentare a cazurilor de VBG/EAS 	În timpul implementării proiectului.	PDS PÎCE	PÎCE	Numărul de cazuri VBG/EAS documentate	Buget PDS
9	Definirea și consolidarea cerințelor privind VBG/EAS/HS în procesele și contractele de achiziții publice						
a.	Încorporarea cerințelor și așteptărilor privind VBG/EAS în contractele cu contractantul și ale consultanților.	<ul style="list-style-type: none"> Asigurarea ca și aspectele legate de VBG/EAS sunt încorporate în toate contractele semnate de contractori și consultanți 	În timpul implementării proiectului.	PÎCE	PÎCE Banca Mondială	Standardele VBG/EAS în documentul de achiziție/contract	

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

	Activitatea pentru abordarea riscului EAS/HS	Pași de întreprins	Termeni	Responsabil	Monitorizare (cine)	Indicatori de rezultat	Buget estimat (\$)
b.	Alocarea de fonduri pentru costurile legate de VBG/EAS/HS în documentele de achiziție.	<ul style="list-style-type: none"> Definirea clară a cerințelor și așteptărilor privind EAS/HS în documentele de licitație 	În timpul pregătirii documentelor de licitație și de contract	PÎCE	PÎCE Banca Mondială	Documente de licitație cu cerințe EAS/HS clar definite Documente de contract cu cerințe/clauze EAS/HS clar definite	
c.	Sensibilizarea lucrătorilor (contractant/consultant) cu privire la VBG/EAS	<ul style="list-style-type: none"> Elaborarea unui plan de formare pentru lucrători, contractanți și consultanți Desfășurarea de cursuri de formare privind riscurile legate de VBG/EAS, responsabilitățile și cerințele legale/politice 	Trimestrul 2 de la semnarea contractului Menținut pe tot parcursul implementării proiectului.	PÎCE, PDS, Consultant VBG/EAS	PÎCE	Numărul de personal instruit al contractanților și consultanților	20,000 (Include taxele pentru facilitatori externi)
d.	Coduri de conduită semnate și traduse în limba locală	<ul style="list-style-type: none"> Definirea cerințelor care trebuie incluse în CdeC și care abordează VBG/EAS/HS Revizuirea CdeC în vederea identificării 	În timpul implementării proiectului.	Contractantul ER PDS Consultant VBG/EAS	PÎCE	Procentul de lucrători care au semnat CdeC	Acoperit din costul Contractantului și PDS

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

	Activitatea pentru abordarea riscului EAS/HS	Pași de întreprins	Termeni	Responsabil	Monitorizare (cine)	Indicatori de rezultat	Buget estimat (\$)
		dispozițiilor/clauzelor care protejează împotriva VBG/EAS/HS <ul style="list-style-type: none"> • Semnarea CdeC de către toți cei care au o prezență fizică la locul proiectului. • Instruirea personalului aferent proiectului cu privire la obligațiile de comportament prevăzute în cadrul CdeC. 					
10 Toalete și dușuri separate pentru bărbați și femei și indicatoare care interzic VBG/EAS							
a.	Asigurarea unor facilități separate pentru bărbați și femei și afișarea de semne, postere și broșuri în jurul șantierului proiectului care să semnaleze lucrătorilor și comunității că șantierul proiectului este o zonă în care este interzisă VBG/EAS	<ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea unor facilități separate • Proiectarea și tipărirea de broșuri și postere. • Distribuirea pliantelor și a posterelor la locul de desfășurare a proiectului • Instalarea de indicatoare pe facilități • Vizitarea taberelor de muncă pentru a verifica disponibilitatea și posibilitatea de utilizare a instalațiilor sanitare separate. 	În trimestrul semnării contractului În timpul implementării proiectului.	Contractantul	PÎCE	Facilități sanitare și dușuri separate pentru bărbați și femei Panouri de afișare/Materiale IEC	Acoperite în cadrul costurilor Contractantului și materiale IEC

ANEXE

Anexa 1: Lista de verificare a Screening-ului de Mediu

1. Denumirea Proiectului:

2. Descrierea scurtă de subproiectului, care să includă: natura proiectului, costul proiectului, dimensiunea fizică, suprafața terenului, locația, dreptul de proprietate, existența unor operațiuni în curs de desfășurare, planuri de extindere sau de construcție nouă.

3. Va avea proiectul impact asupra parametrilor de mediu enumerați mai jos în timpul fazei de construcție sau de exploatare? Indicați, cu o bifă, etapa în care vor avea loc impacturile și dacă sunt necesare măsuri de atenuare.

Componenta de mediu	Etapa de construcție	Etapa operațională	Măsuri de atenuare
Mediul terestru			
Erodarea și degradarea solului: Proiectul va implica aratul/cultivarea plantelor pe versanți?			
Pierderea habitatelor și a biodiversității: Proiectul va implica utilizarea sau modificarea habitatelor (pășunatul și aratul zonelor de stepă, tăierea sau îndepărtarea copacilor sau a altor vegetații naturale, etc.)			
Degradarea terenurilor: Proiectul va aplica pesticide?			
Degradarea terenurilor, a habitatelor și a ecosistemelor: În cazul producției de bovine, va contribui proiectul la degradarea terenurilor, a habitatelor și a ecosistemelor?			
Degradarea terenurilor și a solului: Proiectul va implica excavarea terenurilor?			
Generarea de deșeuri solide, inclusiv deșeuri toxice?			
Pierderea biodiversității și a habitatelor: Va fi proiectul situat în vecinătatea unor zone protejate sau a altor zone sensibile care susțin habitate importante ale faunei și florei naturale?			
Erodarea și degradarea terenurilor: producția de culturi agricole și producția de culturi de plantații - va presupune proiectul practici agricole adecvate?			
Pierderea biodiversității: extinderea suprafeței cultivate cu culturi agricole			
Poluarea solului și a apelor subterane			
Degradarea solului, poluarea apei & estetica: Construcții			
Alte impacturi			
Calitatea aerului			
Proiectul va produce emisii poluante?			
Proiectul va genera poluare atmosferică specifică (dioxine, furani, etc)			
Mediul acvatic			
Cantitatea de apă: proiectul va implica utilizarea apei?			
Calitatea apei / Poluarea apei: Proiectul va contribui la poluarea			

Componenta de mediu	Etapa de construcție	Etapa operațională	Măsuri de atenuare
apelor de suprafață			
Poluarea apelor subterane și de suprafață: Proiectul va aplica pesticide și îngrășăminte anorganice contribuind la poluarea apelor de suprafață?			
Pierderea biodiversității: Va implica proiectul introducerea de specii străine (de exemplu, în cazul proiectelor de acvacultură)?			
Pierderea biodiversității: Va fi proiectul situat în vecinătatea unei arii protejate sau a unor zone umede care susțin atât avifauna locală, cât și păsările aflate în trecere?			
Degradarea ecosistemelor acvatice naturale			
Buruieni, dăunători, boli: Proiectul va contribui la răspândirea buruienilor, dăunătorilor și a bolilor animalelor și plantelor?			
Sedimentarea corpurilor de apă			
Alte impacturi			
Mediul socio-economic			
Va asigura proiectul nedeteriorarea sănătății umane, a siguranței la locul de muncă și neperturbarea locuitorilor care trăiesc în apropierea zonei proiectului?			
Necesită proiectul o consultare publică pentru a lua în considerare preocupările și contribuțiile populației locale în materie de mediu?			
Componenta socială	A se vedea Anexa H		

4. Pentru componentele de mediu indicate mai sus și utilizând informațiile furnizate în tabelul de mai jos, **descrieți măsurile de atenuare care vor fi incluse la etapa de construcție (C) sau operațională (O) a proiectului sau la ambele (B)**

Componenta de mediu	Etapa (C, O sau B)	Măsurile de atenuare

5. **Exemple de măsuri de atenuare** (pentru o descriere mai detaliată a măsurilor enumerate mai jos și a altor măsuri de atenuare potențiale, a se vedea anexele E, F și G)

Componenta de mediu	Măsuri de atenuare
Ecosisteme terestre	
Erodarea și degradarea solului: Proiectul va implica aratul/cultivarea plantelor pe versanți?	1) Aratul peste pantă 2) Lucrarea solului în contur 3) Evitarea creării de noi terase, deoarece este legată de pierderea de sol vegetal etc..
Pierderea habitatelor și a biodiversității: Proiectul va implica utilizarea sau modificarea habitatelor (pășunatul și aratul zonelor de stepă, tăierea sau îndepărtarea copacilor	1) Evitarea utilizării zonelor de stepă naturală sau seminaturală rămase pentru pășunat și producție vegetală 2) Evitarea, pe cât posibil, a tăierii copacilor și a altor vegetații naturale etc. 3) Reducerea la minimum a pierderii vegetației naturale/ Păstrarea

Componenta de mediu	Măsuri de atenuare
sau a altor vegetații naturale, etc.)	maximă a vegetației în timpul construcției
Degradarea terenurilor: Proiectul va aplica pesticide?	1) Utilizarea de pesticide mai puțin dăunătoare (neperisistente) 2) Să nu se aplice mai multe pesticide decât este necesar 3) Asigurarea unei manipulări adecvate a pesticidelor pentru a evita scurgerile de suprafață contaminate, etc.
Degradarea terenurilor, a habitatelor și a ecosistemelor: În cazul producției de bovine, va contribui proiectul la degradarea terenurilor, a habitatelor și a ecosistemelor?	1) Ne-depășirea capacității pășunilor (pe terenurile degradate aceasta este de 0,3-0,5 conv. cap/ ha; pe terenurile bune - 1,5 conv. cap/ pe ha) și evitarea supra-pășunatului 2) Acolo unde este posibil, utilizarea grajdurilor 3) Dezvoltarea pășunilor de rumeguș 4) Acolo unde este posibil, îngrădirea suprafețelor de pășunat pentru a le folosi ulterior, dând altora posibilitatea de a le refăce etc. 5) Să nu se pășuneze în zonele naturale la începutul primăverii și la sfârșitul toamnei,, etc.
Degradarea terenurilor și a solului: Proiectul va implica excavarea terenurilor?	1) Dislocarea pământului vegetal excavat pe terenurile agricole adiacente
Generarea de deșeuri solide, inclusiv deșeuri toxice?	1) Reutilizarea și reciclarea deșeurilor 2) Eliminarea în depozite autorizate, inclusiv în depozite speciale de deșeuri toxice
Pierderea biodiversității și a habitatelor: Va fi proiectul situat în vecinătatea unor zone protejate sau a altor zone sensibile care susțin habitate importante ale faunei și florei naturale?	1) Luarea în considerare a unor locații alternative, acolo unde este posibil 2) Programarea atentă a lucrărilor și desfășurarea acestora în funcție de sezon, după caz: pentru a evita construcția în timpul sezonului de reproducere 3) Dacă este posibil, împrejmuirea zonei în construcție pentru a diminua perturbările ocazionale asupra habitatelor și biodiversității 5) Utilizarea pășiștilor și a pășunilor naturale mai degrabă pentru cosit decât pentru pășunat 4) Informarea personalului cu privire la importanța zonei adiacente importante din punct de vedere ecologic, dacă există, etc.
Erodarea și degradarea terenurilor: producția de culturi agricole și producția de culturi de plantații - va presupune proiectul practici agricole adecvate?	1) Rotația adecvată a culturilor: teren în repaus - grâu - porumb - floarea-soarelui - lucernă - lucernă (timp de 2 ani) - leguminoase (mazăre, arnică, etc.) / grâu - porumb, etc./ sau secară - porumb - floarea-soarelui - floarea-soarelui - lucernă - lucernă - leguminoase - secară, etc. 2) Arătură și lucrare a solului: arătura în lungul pantei & lucrare de contur 3) Pe terenurile care sunt supuse eroziunii se preferă cultivarea plantelor care necesită o cosire densă (de exemplu, grâu, secară etc.) și se evită cultivarea culturilor afânate (de exemplu, porumb, floarea-soarelui), 4) Livezi: crearea de benzi de iarbă între rânduri, cultivarea adâncă între rânduri, 5) Acolo unde este posibil, să se prefere o dispunere a terenurilor agricole după cum urmează: suprafețe cu culturi cultivate alternând cu suprafețe folosite pentru pășunat și livezi, etc.

Componenta de mediu	Măsuri de atenuare
Pierderea biodiversității: extinderea suprafeței cultivate cu culturi agricole	Acolo unde este posibil, să se planteze (sau să se mențină) coridoare verzi pentru a asigura circulația faunei terestre
Poluarea solului și a apelor subterane	1) Combustibili și lubrifianți: utilizarea unor locuri special amenajate (cu podea de beton) pentru manipularea și depozitarea acestora pentru a evita scurgerile în sol și scurgerile în corpurile de apă. 2) Pesticide: a se vedea mai sus 3) Utilizarea de platforme și rezervoare speciale cu fund impermeabil pentru acumularea gunoiului de grajd și pregătirea îngrășămintelor organice, etc.
Degradarea solului, poluarea apei & estetica: Construcții	1) Selectarea atentă a locației și planificarea proiectului 2) Reducerea la minimum a dimensiunii șantierului de construcție și proiectarea lucrărilor pentru a minimiza terenul afectat, 3) Acolo unde este posibil, să execute lucrările de construcție în timpul sezonului uscat pentru a evita scurgerea excesivă a apelor contaminate 4) Amenajarea corespunzătoare a locurilor de eliminare a deșeurilor 5) Curățarea șantierului de construcție, înlocuirea copacilor pierduți, reîmpădurirea zonei de lucru, etc.
Alte impacturi?	Alte măsuri?
Calitatea aerului	
Proiectul va produce emisii poluante?	1) Utilizarea de metode și tehnici aprobate pentru prevenirea și controlul emisiilor (de exemplu, absorbția) 2) Acolo unde este posibil, izolarea echipamentelor producătoare de praf și utilizarea ventilației locale de evacuare a prafului 3) Dacă este posibil, amenajarea de bariere pentru protecția împotriva vântului (în cazul în care materia primă este depozitată și prelucrată în zone deschise) 4) Dacă este posibil, utilizarea de combustibili cu un conținut redus de sulf, cum ar fi gazul natural sau gazul petrolier lichefiat și utilizarea de materii prime cu conținut redus de sulf 5) Dacă este posibil, instalarea de sisteme de filtrare dedicate, etc
Proiectul va genera poluare atmosferică specifică (dioxine, furani, etc)	1) Selectarea materialelor sau a proceselor cu cerere redusă sau inexistentă de produse cu conținut de compuși organici volatili (COV) 2) În cazul în care este posibil, înlocuirea utilizării solvenților și a altor materiale care au un conținut ridicat de COV 3) Acolo unde este posibil, instalarea și modificarea echipamentelor pentru a reduce utilizarea solvenților în procesul de fabricație 3) Să efectueze un control primar și secundar strict al emisiilor în aer, etc.
Ecosisteme acvatice	
Cantitatea de apă: proiectul va implica utilizarea apei?	1) Asigurarea curgerii naturale a apei/ perturbarea minimă a fluxurilor naturale ale cursurilor de apă 2) Instalarea de contoare de apă pentru a controla și minimiza consumul de apă. 3) Evitarea sau reducerea la minimum a captării apelor de

Componenta de mediu	Măsuri de atenuare
	suprafață în cazul în care în aval este situată zona umedă, etc.
Calitatea apei / Poluarea apei: Proiectul va contribui la poluarea apelor de suprafață	1) a. Pentru întreprinderile rurale mici: instalarea de instalații locale de tratare a apelor uzate (de exemplu, fose septice). b. Pentru întreprinderile mari: să nu depășească limitele stabilite de poluanți din efluenți 2) Minimizarea colectării apei și a noroiului 3) Acolo unde este posibil, renovarea sistemului de canalizare existent/ asigurarea conectării la sistemul municipal de canalizare 4) Amenajarea corespunzătoare a locurilor de eliminare a deșeurilor
Poluarea apelor subterane și de suprafață: Proiectul va aplica pesticide și îngrășăminte anorganice contribuind la poluarea apelor de suprafață?	1) A se vedea mai sus 2) Acolo unde este posibil, plantarea cel puțin a unei vegetații de tufișuri în pantă, pentru a reduce scurgerile de suprafață ale poluanților în corpurile de apă
Pierderea biodiversității: Va implica proiectul introducerea de specii străine (de exemplu, în cazul proiectelor de acvacultură)?	1) Acolo unde este posibil, evitarea introducerii de specii exotice 2) în cazul utilizării de specii exotice deja introduse, asigurarea neintroducerii acestora în ecosistemele naturale, de exemplu, în timpul evacuării apei din iazuri, etc.
Pierderea biodiversității: Va fi proiectul situat în vecinătatea unei arii protejate sau a unor zone umede care susțin atât avifauna locală, cât și păsările aflate în trecere?	1) Ne-depășirea limitelor stabilite de poluanți în efluenți și emisii 2) Evitarea sau reducerea la minimum a activităților de construcție și de exploatare în timpul perioadelor de reproducere și de migrație, etc.
Degradarea ecosistemelor acvatice naturale	1) Evitarea aplicării pesticidelor în banda de 300 m lățime de-a lungul corpurilor naturale de apă de suprafață, 2) Evitarea tăierii copacilor și a altor vegetații naturale de-a lungul corpurilor de apă 3) Evitarea venirii speciilor exotice în corpurile de apă naturale, 4) Amenajarea corespunzătoare a locurilor de eliminare a deșeurilor, etc.
Buruieni, dăunători, boli: Proiectul va contribui la răspândirea buruienilor, dăunătorilor și a bolilor animalelor și plantelor?	1) Evitarea cultivării monoculturii de plante pe terenurile agricole 2) Gestionarea adecvată a dăunătorilor 3) Acordarea priorității măsurilor agrotehnice și biologice de combatere a buruienilor, dăunătorilor și bolilor, 4) În fermele de bovine, respectarea normelor veterinare stabilite pentru a preveni sau minimiza bolile animalelor, etc.
Sedimentarea corpurilor de apă	1) Evitarea eroziunii excesive a solului: a se vedea mai sus 2) Minimizarea prelucrării solului 3) Asigurarea de iazuri de retenție/sedimentare, după caz. 4) Controlul recoltării stufului (pentru a evita recoltarea excesivă)
Alte impacturi	Alte măsuri?
Mediul socio-economic	
Respectarea legislației privind sănătatea și siguranța, inclusiv în ceea ce privește prevenirea muncii copiilor, a muncii forțate și prevenirea violenței de gen, a abuzului și exploatării sexuale și a	1) Sunt puse la dispoziția lucrătorilor EPP? (salopete și combinezoane de lucru și de siguranță, măști, cizme/călțăminte de lucru). 2) Ce măsuri au fost puse în aplicare ca răspuns la cerințele de securitate și sănătate la locul de muncă? a. formare la locul de muncă asigurată la începerea activității

Componenta de mediu	Măsuri de atenuare
<p>hărțuirii</p> <p>Prevenirea Covid-19 la locul de muncă</p>	<p>b. stropirea cu apă de două ori pe zi în timpul construcției pentru a evita praful</p> <p>c. ventilarea permanentă a zonelor interne</p> <p>c. contracte semnate cu toți lucrătorii, iar prevederile sunt în conformitate cu cerințele legii, inclusiv în ceea ce privește orarul de lucru</p> <p>d. cod de conduită și sesiuni de conștientizare desfășurate cu privire la prevenirea exploatării și hărțuirii sexuale</p> <p>e. Linia telefonică de urgență (0 8008 8008) pentru raportarea cazurilor de VBG, hărțuire sexuală pe hârtie simplă tipărită sau afișe este plasată în locuri vizibile</p> <p>3) Cât de des se efectuează instruirii în domeniul sănătății și securității pentru personal?</p> <p>4) Există un plan de sănătate și securitate la locul de muncă disponibil pentru inspecție de către reprezentantul EMP?</p> <p>5) Lucrătorii știu unde pot depune plângeri referitoare la condițiile de muncă?</p> <p>6) Sunt remarcați minorii pe șantier? Care este vârsta acestora?</p> <p>7) A fost numit un responsabil de sănătate și securitate pe șantier? I-au fost atribuite responsabilități de prevenire Covid-19?</p> <p>8) Sunt luate măsuri pentru ca lucrătorii să se spele pe mâini cu săpun? Sunt puse la dispoziție dezinfectante? Lucrătorii poartă măști/au fost dotați cu măști medicale?</p> <p>8) Există un registru al accidentelor disponibil pe șantier?</p> <p>9) Este disponibilă o trusă de prim ajutor și conține articolele de prim ajutor? Cât de des este suplimentată cu articole suplimentare?</p> <p>10. Observați dacă există măsuri de sănătate și siguranță pentru a preveni accidentele cauzate de gestionarea necorespunzătoare a riscurilor legate de căderi, alunecări, electrocutare, expunere la substanțe chimice, gestionarea necorespunzătoare a pesticidelor, operarea necorespunzătoare a mașinilor grele, etc.</p>
<p>Beneficiază comunitatea din cadrul proiectului de acces la informații despre proiect, inclusiv informații despre unde și cum să depună plângeri legate de nerespectarea practicilor de protecție a mediului?</p>	<p>În caz afirmativ, preocupări anticipate ale publicului, de exemplu, locația proiectului, locurile de eliminare a deșeurilor, emisiile nocive în mediu, amenajarea estetică a zonei în timpul activităților de construcție, etc.</p>
<p>Sunt sprijinite grupurile vulnerabile pentru a le spori accesul la beneficiile proiectului?</p>	<p>Au fost elaborate măsuri de informare? Sunt campaniile adaptate pentru a ajunge la grupurile vulnerabile, inclusiv la IMM-urile conduse de femei?</p>
<p>Impacturi sociale</p>	<p>Proiectarea adecvată a proiectului: locația, metodele de construcție, utilizarea de tehnologii sigure în perioada de exploatare, calendarul lucrărilor, dezafectarea atentă, etc.</p>

Beneficiar:

Semnătură:

Data:

Anexa 2 : Lista de verificare a Planului de Management de Mediu și Social (PMMS) specific pentru activitățile de construcție și reabilitare

Lista de verificare PMMS specifică pentru activitățile de construcție și reabilitare

PARTEA 1: INSTITUȚIONALĂ ȘI ADMINISTRATIVĂ				
Țara/Oraș/Regiune				
Denumirea Proiectului				
Domeniul de cuprindere al proiectului și activitatea				
Aranjamente instituționale (nume și contacte)	Lider de Proiect BM	Management de Proiect	Partener local și/sau Beneficiar	
Aranjamente de implementare (nume și contacte)	Supervizare	Supervizarea din partea partenerului local (dacă este)	Supervizare a din partea Inspectoratului Local (dacă este)	Contractant
DESCRIEREA LOCAȚIEI				
Denumirea locației				
Descrierea locației				
Cine este proprietarul terenului?				
Descrierea geografică				
LEGISLAȚIE				
Identificați legislația națională & autorizații care se aplică activității proiectului				
CONSULTĂRI PUBLICE				
Identificați când / unde s-a desfășurat procesul de consultare publică				

PARTEA 2: SCREENING-UL DE MEDIU ȘI SOCIAL			
Activitatea de pe șantier va include/implică oricare dintre următoarele probleme potențiale și/sau impacturi:	Activitate și exemple de probleme și/sau impacturi potențiale	Statut Dacă este Da pentru oricare	Referințe adiționale
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reabilitarea clădirii 2. Traficul de vehicule specific zonei 3. Creșterea nivelului de praf și de zgomot din cauza demolării și/sau a construcției 4. Deșeuri de construcții 	[] Da [] Nu	A se vedea Secțiunea B de mai jos
	<p>Sistem individual de tratare a apelor uzate</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Efluenți și/sau evacuări în apele receptoare 	[] Da [] Nu	A se vedea Secțiunea C de mai jos
	<p>Clădire(i) și cartiere istorice</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Riscul de deteriorare a monumentelor istorice cunoscute/necunoscute și situri arheologice 	[] Da [] Nu	A se vedea Secțiunea D de mai jos

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

	<p>Materiale periculoase dau toxice</p> <p>1. Îndepărtarea și eliminarea deșeurilor toxice și/sau periculoase de demolare și/sau de construcție ☐</p> <p>Depozitarea uleiuri și lubrifianți de mașini</p>	<p>☐ Da ☐ Nu</p>	<p>A se vedea Secțiunea F de mai jos</p>
	<p>Siguranța traficului și a pietonilor</p> <p>1. Traficul de vehicule specific zonei</p> <p>2. Locația se află într-o zonă populată</p>	<p>☐ Da ☐ Nu</p>	<p>A se vedea Secțiunea I de mai jos</p>

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

PARTEA 3: MĂSURI DE ATENUARE		
ACTIVITATE	PARAMETRU	BUNE PRACTICI de LISTĂ DE VERIFICARE A MĂSURILOR DE ATENUARE
A. Condiții generale	Notificarea și siguranța lucrătorilor	<ul style="list-style-type: none"> a) Inspectoratele locale de construcții și de mediu și comunitățile au fost notificate cu privire la activitățile viitoare. b) Publicul a fost informat cu privire la lucrări prin intermediul unei notificări adecvate în mass-media și/sau la locurile accesibile publicului (inclusiv la locul de desfășurare a lucrărilor) c) Toate autorizațiile necesare din punct de vedere legal (care să includă, fără a se limita la utilizarea terenului, utilizarea resurselor, depozitarea deșeurilor, autorizația de inspecție sanitară) au fost obținute pentru construcție și/sau reabilitare d) Toate lucrările vor fi efectuate într-un mod sigur și disciplinat, conceput pentru a minimiza impactul asupra rezidenților vecini și asupra mediului înconjurător. e) Muncitorii vor respecta bunele practici internaționale (întotdeauna căști de protecție, după caz, măști și ochelari de protecție, hamuri și cizme de siguranță) f) Semnalizarea corespunzătoare a șantierelor va informa lucrătorii cu privire la regulile și reglementările cheie de respectat.
B. Activități generale de reabilitare și / sau de construcție	Calitatea aerului	<ul style="list-style-type: none"> a) În timpul demolării interioare, folosiți jgheaburi pentru moloz deasupra primului etaj b) Păstrați resturile de demolare într-o zonă controlată și pulverizați cu apă pulverizată pentru a reduce praful de resturi c) Suprimați praful în timpul forajului pneumatic/distrugerii pereților prin pulverizare continuă de apă și/sau prin instalarea la fața locului a unor incinte de protecție împotriva prafului d) Păstrați împrejurimile (trotuare, drumuri) libere de moloz pentru a reduce la minimum praful e) Nu se va face nicio ardere în aer liber a materialelor de construcție / deșeurilor pe șantier f) Nu se va permite funcționarea excesivă la ralanti a vehiculelor de construcție pe șantier g) Molozul va fi transportat în condiții de siguranță și într-un transport acoperit
	Zgomot	<ul style="list-style-type: none"> a) Zgomotul produs de construcții va fi limitat la intervale de timp limitate, convenite în autorizație. b) În timpul operațiunilor, capacele motoarelor generatoarelor, compresoarelor de aer și a altor echipamente mecanice cu motor trebuie să fie închise, iar echipamentele trebuie plasate cât mai departe posibil de zonele rezidențiale
	Calitatea apei	<ul style="list-style-type: none"> a) Șantierul va stabili măsuri adecvate de control al eroziunii și al sedimentelor pentru a preveni deplasarea sedimentelor în afara șantierului și pentru a preveni turbiditatea excesivă a cursurilor de apă și a râurilor din apropiere

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

	Gestionarea deșeurilor	<p>a) Se vor identifica căile și locurile de colectare și eliminare a deșeurilor pentru toate tipurile principale de deșeuri care se așteaptă să rezulte din activitățile de demolare și construcție.</p> <p>b) Deșeurile minerale din construcții și demolări vor fi separate de deșeurile generale, deșeurile organice, lichide și chimice prin sortare la fața locului și depozitate în containere adecvate.</p> <p>c) Deșeurile de construcții vor fi colectate și eliminate în mod corespunzător de către colectori autorizați</p> <p>d) Registrele de eliminare a deșeurilor vor fi păstrate ca dovadă pentru gestionarea corespunzătoare, așa cum a fost proiectată.</p> <p>e) Ori de câte ori este posibil, antreprenorul va reutiliza și recicla materialele adecvate și viabile (cu excepția azbestului)</p>
C. Sistem individual de tratare a apelor uzate	Calitatea apei	<p>a) Abordarea privind tratarea deșeurilor sanitare și a apelor uzate de pe șantierele de construcții (instalare sau reconstrucție) trebuie să fie aprobată de autoritățile locale.</p> <p>b) Înainte de a fi evacuate în apele receptoare, efluenții din sistemele individuale de ape uzate trebuie să fie tratați pentru a îndeplini criteriile minime de calitate privind tratarea apelor uzate</p> <p>c) Se va efectua monitorizarea noilor sisteme de ape uzate (înainte/după)</p>
D. Clădiri istorice	Patrimoniu cultural	<p>a) În cazul în care clădirea este o structură istorică desemnată, foarte aproape de o astfel de structură sau situată într-un district istoric desemnat, notificați și obțineți aprobări/autorizații de la autoritățile locale și abordați toate activitățile de construcție în conformitate cu legislația locală și națională.</p> <p>b) Asigurați-vă că sunt puse în aplicare dispoziții astfel încât artefactele sau alte posibile "descoperiri întâmplătoare" descoperite în timpul săpăturilor sau al construcției să fie notate, oficialitățile să fie contactate, iar activitățile de lucrări să fie amânate sau modificate pentru a ține cont de astfel de descoperiri.</p>
E. Materiale toxice	Gestionarea azbestului	<p>a) În cazul în care pe amplasamentul proiectului se află azbest, marcați clar ca material periculos</p> <p>b) Atunci când este posibil, azbestul va fi izolat și sigilat în mod corespunzător pentru a minimiza expunerea</p> <p>c) Azbestul înainte de îndepărtare (dacă este necesară îndepărtarea) va fi tratat cu un agent de umezire pentru a minimiza praful de azbest</p> <p>d) Azbestul va fi manipulat și eliminat de către profesioniști calificați și experimentați</p> <p>e) În cazul în care materialele de azbest sunt depozitate temporar, deșeurile trebuie să fie închise în siguranță în containere închise și marcate în mod corespunzător.</p> <p>f) Azbestul îndepărtat nu va fi refolosit.</p>
	Gestionarea deșeurilor toxice/periculoase	<p>a) Depozitarea temporară pe șantier a tuturor substanțelor periculoase sau toxice se va face în containere sigure, etichetate cu detalii privind compoziția, proprietățile și manipularea.</p> <p>b) Recipientele cu substanțe periculoase trebuie să fie plasate într-un recipient etanș pentru a preveni vărsarea și scurgerea</p>

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

		<p>c) Deșeurile sunt transportate de transportatori special autorizați și eliminate într-o instalație autorizată.</p> <p>d) Nu se vor folosi vopsele cu ingrediente sau solvenți toxici sau vopsele pe bază de plumb</p>
F. Siguranța traficului și a pietonilor	Pericole directe sau indirecte pentru traficul public și pietonilor din cauza activităților de construcție	<p>(a) În conformitate cu reglementările naționale, antreprenorul se va asigura că șantierul de construcție este asigurat în mod corespunzător și că traficul legat de construcție este reglementat. Aceasta include, dar nu se limitează la</p> <ul style="list-style-type: none"> - Semnalizarea, semnele de avertizare, barierele și devierile de trafic: șantierul va fi clar vizibil, iar publicul va fi avertizat cu privire la toate pericolele potențiale - Sistemul de gestionare a traficului și formarea personalului, în special pentru accesul la șantier și traficul greu din apropierea șantierului. Asigurarea de pasaje și treceri sigure pentru pietoni acolo unde traficul de construcție interferează. - Adaptarea orelor de lucru la modelele de trafic local, de exemplu, evitarea activităților de transport importante în timpul orelor de vârf sau în perioadele de circulație a animalelor - Gestionarea activă a traficului de către personal instruit și vizibil pe șantier, dacă este necesar pentru o trecere sigură și convenabilă pentru public. - Asigurarea accesului sigur și continuu la birouri, magazine și locuințe în timpul activităților de renovare, dacă clădirile rămân deschise pentru public.

Anexa 3 : Conținutul și formatul Evaluării Impactului de Mediu și Social (EIMS) și al Planului de Management de Mediu și Social (PMMS)

Un raport de evaluare a impactului de mediu și social al subproiectelor cu risc substanțial/moderat (categoria B) se concentrează pe aspectele sociale și de mediu semnificative ridicate de un subproiect. Scopul său principal este de a identifica impactul social și de mediu și acele măsuri care, dacă sunt încorporate în proiectarea și implementarea unui proiect, pot asigura reducerea la minimum a efectelor negative asupra mediului și sociale. Domeniul de aplicare și nivelul de detaliere necesare în cadrul analizei depind de amploarea și gravitatea impacturilor potențiale.

Raportul de Evaluare a Impactului de Mediu și Social trebuie să includă următoarele elemente:

Rezumat executiv. Acesta rezumă constatările semnificative și acțiunile recomandate.

Cadrul de politici, juridic și administrativ. Această secțiune rezumă cadrul legal și de reglementare care se aplică managementului de mediu și social în jurisdicția în care se realizează studiul.

Descrierea proiectului. Descrie natura și domeniul de aplicare a proiectului și contextul geografic, ecologic, temporal și socioeconomic în care se va desfășura proiectul. Descrierea ar trebui să identifice grupurile sociale care vor fi afectate, să includă o hartă a sitului proiectului și să identifice orice facilități externe sau de sprijin care vor fi necesare pentru proiect.

Date de referință. Descrieți condițiile fizice, biologice și sociale relevante, inclusiv orice schimbări semnificative anticipate înainte de începerea proiectului. Datele trebuie să fie relevante pentru proiectarea, amplasarea, exploatarea sau măsurile de atenuare a proiectului.

Impacturile asupra mediului. Descrieți impactul pozitiv și negativ probabil sau așteptat în termeni cantitativi, în măsura în care este posibil. Identificați măsurile de atenuare și estimați impactul rezidual după atenuare. Descrieți limitele datelor disponibile și incertitudinile legate de estimarea impacturilor și rezultatele măsurilor de atenuare propuse.

Impacturi sociale. Evaluați potențialele impacturi sociale pozitive și negative asociate Proiectului la care ar putea fi expusă comunitatea. Identificați cerințele de preluare a terenurilor care au ca rezultat strămutări economice și/sau fizice temporare sau permanente sau restricții de acces, identificați siturile de importanță pentru patrimoniul cultural, notați prezența minorilor/lucrătorilor minori. Notați semnele de oboseală ale lucrătorilor, suferința vizibilă, inclusiv semnele de deteriorare fizică/corporală etc. Examinați registrele de pe șantier, inclusiv cele referitoare la tipurile de formare în domeniul SSO oferite, la accidentele și leziunile de pe șantier, registrul privind tipurile de medicamente utilizate cel mai frecvent. Observați tipul de informații este ușor accesibil pentru lucrători, dacă sunt furnizate informații legate de mecanismele de reclamații, afișe privind măsurile de sănătate și securitate, inclusiv prevenirea Covid-19, informații privind liniile verzi naționale, telefonul pentru raportarea incidenței violenței de gen, hărțuirea la locul de muncă, etc.

Impacturi cumulative: pot fi identificate impacturi cumulative asupra unor componente valoroase de mediu și sociale (CVM) asupra cărora pot avea efecte negative și alte dezvoltări existente sau viitoare, iar proiectul ar trebui să evite și/sau să minimizeze aceste impacturi în cea mai mare măsură posibilă. Evaluați în timpul procesului EIMS dacă dezvoltarea lor poate contribui la impactul cumulativ asupra componentelor valoroase

ale mediului și/sau poate fi expusă riscului de efecte cumulative asupra componentelor valoroase ale mediului de care depind (în conformitate cu orientările din Ghidul UE privind evaluarea impacturilor indirecte și cumulative și cu manualul de bune practici al IFC).

Analiza alternativelor. Compararea sistematică a alternativelor fezabile la amplasarea, proiectarea și exploatarea proiectului propus, inclusiv a alternativei "fără proiect", din punct de vedere al impactului relativ, al costurilor și al adecvării la condițiile locale. Pentru fiecare dintre alternative, cuantificați și comparați impactul asupra mediului și costurile în raport cu planul propus.

Metode de evaluare și implicare: Evaluarea ar trebui să fie realizată utilizând atât metode calitative, cât și cantitative și implicând atât studii în teren, cât și date secundare pentru a evalua efectele proiectului asupra unei baze de referință vizate. Analiza și implicarea părților interesate ar trebui, de asemenea, să fie integrate în proiectarea evaluării și ar trebui aplicate metode participative pentru o bază constructivă de dialog cu utilizatorii finali. Constatările și recomandările EIMS ar trebui să fie făcute publice și consultate cu părțile interesate afectate.

Planul de Management de Mediu și Social (PMMS). În cazul în care se identifică impacturi semnificative care necesită atenuare, PMMS definește măsurile de atenuare care vor fi luate, identifică indicatorii cheie de monitorizare și orice nevoi de consolidare instituțională pentru ca atenuarea și monitorizarea să fie realizate în mod eficient.

Anexe.

Aceste secțiuni ar trebui să includă:

- (i) Lista elaboratorilor EIMS;
- (ii) Referințele utilizate în pregătirea studiului;
- (iii) O evidență cronologică a reuniunilor interinstituționale și a consultărilor cu ONG-urile și cu părțile interesate afectate;
- (iv) Tabelele care raportează datele relevante discutate în textul principal;
- (v) O listă a rapoartelor asociate, cum ar fi evaluările sociale care au fost pregătite pentru proiect.

Planul de Management de Mediu și Social (PMMS) pentru subproiecte ar trebui să prezinte măsurile de atenuare, monitorizare și administrare care urmează să fie luate în timpul implementării proiectului pentru a evita sau elimina impactul negativ asupra mediului. Pentru proiectele cu risc de mediu intermediar (proiecte cu risc moderat și semnificativ), PMMS poate fi, de asemenea, o modalitate eficientă de a rezuma activitățile necesare pentru a realiza o atenuare eficientă a impactului negativ asupra mediului (descrierea Planului de Management de Mediu și Social este prezentată mai jos).

Pentru fiecare etapă, echipa de pregătire identifică orice impact semnificativ asupra mediului anticipat pe baza analizei efectuate în contextul pregătirii unei evaluări de mediu.

Pentru fiecare impact, trebuie identificate și enumerate măsurile de atenuare. Se fac estimări ale costului măsurilor de atenuare, repartizate pe estimări pentru instalare (cost de investiție) și funcționare (cost curent). Formatul PMMS prevede, de asemenea, identificarea prealabilă a responsabilităților instituționale pentru punerea în funcțiune a dispozitivelor și metodelor de atenuare.

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

Pentru a ține evidența cerințelor, responsabilităților și costurilor de monitorizare a implementării măsurilor de atenuare a efectelor asupra mediului identificate în analiza inclusă în evaluarea de mediu pentru proiectele cu risc moderat, poate fi util un plan de monitorizare. **Un format de plan de monitorizare** este oferit mai jos. Ca și în cazul PMMS, ciclul proiectului este împărțit în două etape (construcție și exploatare). Formatul include, de asemenea, un rând pentru informațiile de bază care sunt esențiale pentru realizarea unei monitorizări fiabile și credibile.

(sub-proiect, locație, descriere)

Elemente de Mediu și Sociale	Impacturi	Măsuri propuse de atenuare	Responsabilitatea instituțională pentru atenuare	Costul activităților de atenuare
Perioada construcției				

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

<i>Mediul fizic</i>				
Soluri	Deșeuri solide	Stabilirea unei metode bine planificate de eliminare a deșeurilor/ resturilor solide în zona șantierului	Contractantul și Inginerul Proiectului	Costurile se includ în costurile de planificare și administrare ale contractantului
Resurse de apă	Poluarea apei	<ul style="list-style-type: none"> – Încorporarea de măsuri de control al eroziunii în timpul construcției pe șantier – Pe șantierul de construcție nu trebuie depozitate uleiuri și combustibili – Întreținerea, realimentarea și curățarea echipamentelor NU trebuie să se facă pe șantier de către contractant - ci într-un garaj autorizat în afara zonei de șantier – Proiectul va încorpora rezervoare de ulei în zonele de parcare pentru a izola scurgerile de ulei de la vehiculele parcate care s-ar putea vărsa în canalele de scurgere a apelor pluviale. – Niciun deșeu solid, combustibil sau ulei nu va fi deversat pe suprafața terenului, în canale de scurgere sau în cursuri de apă 	<p>Inginerul Proiectului și Contractantul</p> <p>Ofițer/Consultant în domeniul mediului și sănătății</p>	Costurile se includ în costurile de planificare și administrare ale contractantului & Costuri de întreținere
Calitatea aerului	Poluarea aerului	<ul style="list-style-type: none"> – Controlul vitezei vehiculelor care accesează zona – Construirea de denivelări de-a lungul drumului în apropierea șantierului de construcții – Udarea regulată a drumurilor de acces și a șantierului de lucru – Întreținerea corespunzătoare a echipamentelor de construcție conform cerințelor producătorului 	Inginerul Proiectului și Contractantul, Poliția rutieră	Echipament - Costurile se includ în costurile de planificare și administrare ale contractantului
<i>Mediul biologic</i>				
Fauna și Flora				
<i>Mediul social</i>				
Estetică și peisaj				

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

Comunități umane	Perturbarea utilităților publice	<ul style="list-style-type: none"> - Proiectare pentru a încorpora utilitățile publice existente și pentru a evita perturbarea acestora. - Contractantul trebuie să elaboreze un plan de gestionare a utilităților - Contractantul trebuie să reducă la minimum deteriorarea utilităților publice 	Inginerul Proiectului și Contractantul Prestatori de utilități	Buget cu sume provizorii pentru utilități
Trafic	Siguranța traficului	<ul style="list-style-type: none"> - Constructorul trebuie să pregătească un Plan de gestionare a traficului pentru aprobare, pentru a aborda următoarele aspecte; - Inițierea unui program și a unor măsuri de siguranță prin crearea de campanii de conștientizare și educare pentru lucrători și comunitățile locale - Instalarea de indicatoare rutiere adecvate, indicatoare de viteză și alte semne de avertizare pe șantier și pe drumurile de acces - Vehiculele și echipamentele antreprenorului trebuie să fie în stare de funcționare corespunzătoare și să aibă plăcuțe de înmatriculare și numerotare. - Contractantul asigură o disciplină de conducere adecvată a angajaților săi și îi sancționează pe cei care o încalcă. - Șantierele de excavare, terasamentele și locațiile periculoase sunt protejate - Menținerea unui jurnal care să detalieze fiecare încălcare și accident pe șantier sau asociat cu activitățile de lucru ale proiectului, inclusiv natura și circumstanțele, locul, data, ora, vehiculele și persoanele exacte implicate și acțiunile de urmărire cu poliția, asigurarea, familiile, liderii comunității etc. (inclusiv în timpul etapelor de operare) 	Inginerul Proiectului și Contractantul	Costuri incluse în costurile de planificare și administrare ale contractantului
Strămutare				
Pierderi de venituri	Perturbarea afacerilor sau a mijloacelor de subsistență	<ul style="list-style-type: none"> - Să dispună de un Plan de acțiune pentru strămutare pentru a rezolva temporar perturbarea micilor afaceri situate în apropiere (dacă există) 	Propunătorul	

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂȚĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

Sănătate și siguranță	Poluarea fonică	<ul style="list-style-type: none"> - Sensibilizarea periodică a forței de muncă și a rezidenților cu privire la potențialele niveluri de zgomot. - Funcționarea controlată a instalațiilor și echipamentelor de construcție - Nu se efectuează explozii pe șantier 	Inginerul Proiectului și Contractantul	Costuri incluse în costurile de planificare și administrare ale contractantului
Situri istorice și culturale				
Siguranța și sănătatea personalului și a populației	Probleme sociale - Ocupare	Utilizarea muncitorilor locali calificați și necalificați	Inginerul Proiectului și Contractantul	Nu există costuri directe, costurile sunt incluse în costurile de planificare și administrare ale contractantului
	Muncitori și navetiști	Contractantul trebuie să asigure în permanență instalații sanitare curate și adecvate pentru lucrători	Inginerul Proiectului și Contractantul	
	Sănătate și securitate ocupațională	<ul style="list-style-type: none"> - Oferirea de acoperire medicală și de asigurare pentru toți lucrătorii - Furnizarea de instrumente de siguranță adecvate și corecte și impunerea utilizării lor de către toți lucrătorii. - Asigurarea acordării primului ajutor pentru personal - Șantierul trebuie să fie împrejmuț și prevăzut cu pază la porțile de acces pentru a reduce potențialele accidente și răni ale publicului 	Inginerul Proiectului și Contractantul Ofițer/Consultant în domeniul mediului și sănătății	
	Sănătate și sanitație	Contractantul trebuie să asigure întotdeauna apă potabilă curată pe șantier pentru muncitorii săi		
Perioada de exploatare				
Mediul fizic				
Soluri	Eroziunea solului	Curățarea regulată și întreținerea/repararea corespunzătoare a structurilor de drenaj	Contractantul	Buget de întreținere curentă
	Deșeuri solide	<ul style="list-style-type: none"> - Furnizarea de coșuri de gunoi în zonele desemnate Colectarea și eliminarea regulată a gunoii de către inițiatorul proiectului 		

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

		<ul style="list-style-type: none"> - Curățarea canalelor de scurgere a apelor pluviale pentru a minimiza înfundarea - Furnizarea de coșuri de colectare separate pentru deșeurile biodegradabile și ne-biodegradabile la noua instalație. 		
Resurse de apă	Utilizarea resurselor de apă	<ul style="list-style-type: none"> - Monitorizarea risipei și a utilizării apei în timpul etapelor operaționale - Instalarea de robinete sub presiune care minimizează și cronometrează utilizarea ” Repararea robinetelor și toaletelor deteriorate pentru a minimiza risipa 	Inginerul Proiectului și Contractantul	Buget de întreținere curentă
	Poluarea apei	<ul style="list-style-type: none"> - Monitorizarea deversărilor de ulei și a altor scurgeri în garaje, parcări și zone de livrare. - Curățarea periodică a rezervoarelor de ulei și a canalelor de scurgere a apelor pluviale 	Inspectoratul Ecologic	
Calitatea aerului				
Mediul biologic				
Fauna și Flora				
Mediul social				
Estetică și peisaj				
Comunități umane				
Situri istorice și culturale				
Siguranța și sănătatea personalului și a populației	Sănătate și sanitație	<ul style="list-style-type: none"> - Promotorul proiectului să asigure facilități sanitare curate și adecvate pentru navetiști 		Fără costuri directe
	Securitate și infracțiuni	<ul style="list-style-type: none"> - Proiectare adecvată care să includă iluminare pentru a spori securitatea - Sensibilizarea muncitorilor din construcții, a localnicilor și a serviciilor de securitate pentru a fi atenți la activitățile suspecte din apropierea șantierului proiectului 	Contractantul, Inginerul Proiectului	Fără costuri directe

Anexa 4 : Orientări de mediu pentru contractele de lucrări civile

Contractanții sunt obligați să utilizeze standarde și proceduri tehnice acceptabile din punct de vedere al mediului în timpul realizării lucrărilor de construcție. Toate contractele de construcție vor conține următoarele cerințe:

- a) Luarea de măsuri de precauție împotriva influenței negative asupra mediului, a oricăror daune sau pierderi de mediu prin măsuri de prevenire sau suprimare (acolo unde este posibil) în loc de lichidare sau atenuare a consecințelor negative.
- b) Respectarea tuturor legilor și normelor naționale și locale privind protecția mediului. Identificarea funcționarilor responsabili pentru implementarea activităților privind protecția mediului în conformitate cu instrucțiunile și direcțiile primite de la agențiile de construcții și proiectare sau de protecție a mediului.
- c) Depozitarea și eliminarea deșeurilor de construcție în conformitate cu reglementările naționale și cu PMMS al subproiectului (specific locului).
- d) Reducerea la minimum a emisiilor de praf pentru a evita sau minimiza consecințele negative care influențează calitatea aerului.
- e) Asigurarea trecerilor pietonale și a drumurilor și a accesului la locurile publice.
- f) Asigurarea piețelor cu conexiuni ușoare și tranzitorii cu sensuri giratorii pentru a asigura siguranța și confortul.
- g) Prevenirea sau reducerea la minimum a vibrațiilor și a zgomotului produs de vehicule în timpul activităților explozive.
- h) Minimizarea pagubelor și asigurarea refacerii vegetației.
- i) Protejarea apelor de suprafață și subterane de poluarea solului.
- j) Orientări de mediu pentru contractele de lucrări civile.

Anexa 5 : Cerințe și măsuri pentru manipularea azbestului

Măsuri organizaționale

Înainte de începerea lucrărilor și chiar înainte de a depune o ofertă pentru lucrări cu materiale care conțin azbest, angajatorul trebuie să ia o serie de măsuri diferite. Prin planificarea și pregătirea atentă a procedurilor de lucru, angajatorul poate evita expunerea lucrătorilor la riscuri, de exemplu, ca urmare a improvizațiilor sau a întreruperii procesului de lucru și, astfel, poate asigura baza și condițiile necesare pentru finalizarea în siguranță a lucrărilor.

Cele mai importante măsuri sunt:

- notificarea autorităților,
- evaluarea riscurilor și
- planurile de lucru.

În plus, angajaților trebuie să li se ofere posibilitatea de a efectua un examen medical. În plus, înainte de a începe lucrările de demolare și renovare, companiile trebuie să facă dovada expertizei lor.

Cu cât angajatorii și lucrătorii lor respectă mai conștiincios aceste reguli, cu atât mai ușor și, prin urmare, mai economic se pot desfășura lucrările.

Instrucțiuni de lucru

Instrucțiunile de lucru sunt o componentă indispensabilă a formării personalului. Acestea indică riscurile pentru lucrători și le explică acestora măsurile de protecție necesare.

În timp ce planul de lucru se adresează în primul rând supraveghetorilor, instrucțiunile de lucru sunt destinate lucrătorilor înșiși, identificând riscurile, măsurile de protecție corespunzătoare și comportamentul așteptat de la aceștia. Informațiile referitoare la locul de muncă și la sarcinile lor permit lucrătorilor să acționeze în condiții de siguranță, în deplină cunoștință de cauză și în deplină conștientizare a riscurilor.

Instrucțiunile de lucru trebuie să fie formulate concis și clar, astfel încât toți angajații să le poată înțelege. Acestea ar trebui să fie afișate la locul de muncă, unde sunt clar vizibile. Personalul ar trebui să respecte instrucțiunile de lucru ale angajatorului. Instrucțiunile trebuie să ofere informații cu privire la:

- tipul de muncă și sarcinile specifice;
- materialele periculoase care conțin azbest;
- echipamentul de protecție personală;
- măsurile de protecție și de igienă necesare;
- ce trebuie făcut în caz de defecțiuni, accidente și alte situații de urgență;
- modul de tratare a deșeurilor

Pentru sarcini simple, aceste informații pot fi incluse în planul de lucru, care înlocuiește apoi instrucțiunile de lucru.

Anexa 6 : Procedura de descoperire întâmplătoare

Introducere

Descrierea secțiunii [această casetă poate fi eliminată]

- Numai subproiectele PÎCE care implică construcții la scară mică, activități de renovare și/sau lucrări de terasament necesită elaborarea de către contractant a unei proceduri de descoperire întâmplătoare adaptată la proiect
- Procedura de descoperire întâmplătoare va fi proporțională cu natura, amploarea și tipul de riscuri potențiale și de impact asupra patrimoniului cultural, precum și cu tipul și amploarea activităților de construcție/ renovare. Ca atare, activitățile de construcție/ renovare considerate, în momentul examinării, ca având un impact negativ potențial neglijabil asupra patrimoniului cultural sau cu o amprentă mică/ neglijabilă nu vor necesita o procedură de descoperire întâmplătoare.
- Prezentul document nu își propune să fie prescriptiv, ci mai degrabă servește drept model pentru o procedură de descoperire întâmplătoare. Prin urmare, fiind un șablon, textul poate fi modificat și adaptat la tipul și contextul subproiectului, după cum este necesar.
- În plus, în cazul în care un contractant dorește să utilizeze propriul model de procedură de descoperire întâmplătoare, se sugerează să efectueze o verificare (analiză a diferențelor) în raport cu conținutul cheie al acestui model.
- Această secțiune introductivă a prezentului instrument de salvagardare are rolul de a prezenta Procedura de descoperire întâmplătoare și de a explica scopul acesteia.
- În tot cuprinsul modelului, textul generic este prezentat în caractere italice ca îndrumare cu privire la ceea ce trebuie inclus. Autorii pot alege să păstreze acest text și să îl utilizeze în procedura de descoperire întâmplătoare sau să îl modifice/ reformuleze după cum consideră necesar. În multe cazuri, va fi necesar un text specific proiectului. Atunci când este posibil, acest lucru a fost indicat folosind “<xxx>”, de ex. <titlul subproiectului>.
- Orientările furnizate se concentrează asupra a ceea ce trebuie inclus în procedura de descoperire întâmplătoare și nu sunt concepute ca îndrumare "cum să”.
- Acest document privind Procedura de descoperire întâmplătoare este prezentat ca o anexă a Cadrului de Management de Mediu și Social al Proiectului (CMMS) și va fi, de asemenea, inclus în Planul de Management de Mediu și Social (PMMS)..
- Aceste casete de text descriptive albastre pot fi eliminate odată ce Procedura de descoperire întâmplătoare este proiectată.

Acest document descrie Procedura de descoperire întâmplătoare pentru <titlul subproiectului > (denumit în continuare "Proiectul"), subliniind procedurile pe care <Contractantul> le va urma în cazul în care vor apărea potențiale descoperiri de patrimoniu cultural în timpul activităților de construcție și/sau renovare la scară mică asociate cu Proiectul.

Procedura de descoperire întâmplătoare a fost elaborată în conformitate cu bunele practici internaționale, inclusiv cu cerințele Sistemului de Management de Mediu și Social (SMMS) al PÎCE și cu Standardele de Mediu și Sociale ale Băncii Mondiale (în special SMS8) și, de asemenea, respectă cerințele Republicii Moldova, precum și politicile și procedurile interne ale <Contractantului> .

PÎCE solicită subproiectelor și contractantului <subproiectului> să fi stabilit o procedură provizorie de constatare a riscurilor la depunerea unei propuneri complete. Domeniul de aplicare și amploarea Procedurii de descoperire întâmplătoare vor fi proporționale cu natura, amploarea și tipul potențialelor riscuri și impacturi asupra patrimoniului cultural care pot apărea din activitățile de construcție și/sau renovare la scară mică ale proiectelor. În plus, procedura de descoperire întâmplătoare va fi proporțională cu tipul și amploarea activităților de construcție/ renovare planificate. Ca atare, activitățile

de construcție/ renovare considerate, în momentul examinării, ca având un impact negativ potențial neglijabil asupra patrimoniului cultural sau cu o amprentă mică/ neglijabilă nu vor necesita o procedură de descoperire întâmplătoare. Acest lucru va trebui să fie justificat în cadrul PMMS. Această Procedură de descoperire întâmplătoare este provizorie (etapa de propunere completă)/ finală (sfârșitul etapei de inițiere a proiectului). Aceasta ar putea fi actualizată și stabilită.

Patrimoniul cultural este definit ca fiind resursele cu care oamenii se identifică ca o reflectare și o expresie a valorilor, credințelor, cunoștințelor și tradițiilor lor în continuă evoluție. Patrimoniul cultural cuprinde patrimoniul material și imaterial, care poate fi recunoscut și valorificat la nivel local, regional, național sau global, după cum urmează⁵:

- **Patrimoniul cultural tangibil**, care include obiecte mobile sau imobile, situri, structuri, grupuri de structuri, precum și caracteristici naturale și peisaje care au o semnificație arheologică, paleontologică, istorică, arhitecturală, religioasă, estetică sau altă semnificație culturală. Patrimoniul cultural tangibil poate fi situat în mediul urban sau rural și poate fi deasupra sau sub pământ sau sub apă;
- **Patrimoniul cultural imaterial**, care include practici, reprezentări, expresii, cunoștințe, abilități - precum și instrumentele, obiectele, artefactele și spațiile culturale asociate acestora - pe care comunitățile și grupurile le recunosc ca făcând parte din patrimoniul lor cultural, așa cum sunt transmise din generație în generație și recreate în mod constant de către acestea ca răspuns la mediul lor, la interacțiunea lor cu natura și la istoria lor.

Patrimoniul cultural tangibil este punctul central al prezentei proceduri de descoperire întâmplătoare și, în special, descoperirile întâmplătoare, care apar atunci când materiale arheologice, istorice, culturale și/sau vestigii sunt descoperite în mod neașteptat în timpul construcției sau exploatării proiectului.

Pentru acest Proiect, activitățile de construcție și/sau renovare la scară mică includ < enumerați pe scurt TOATE activitățile de construcție/ renovare la scară mică și lucrările civile care vor face parte din activitățile Proiectului >.

Ca atare, riscurile și impacturile asupra patrimoniului cultural tangibil și, în special, asupra materialului arheologic, care ar putea apărea din activitățile Proiectului ar putea include < oferiți exemple de riscuri și impacturi potențiale în cazul în care activitățile de construcție și/sau renovare la scară mică ar putea afecta patrimoniul cultural tangibil, făcând acest lucru cât mai larg posibil pentru a acoperi toate problemele de risc potențial; de exemplu, deteriorarea materialului arheologic din cauza lucrărilor de terasament, a zonelor inundabile, etc. >

Scopul procedurii de descoperire întâmplătoare

O procedură de descoperire întâmplătoare este o procedură specifică proiectului care trebuie urmată în cazul în care, în timpul activităților proiectului, se întâlnește patrimoniu cultural necunoscut anterior. Procedura de descoperire întâmplătoare stabilește modul în care vor fi gestionate descoperirile întâmplătoare asociate proiectului. Procedura include cerința de a notifica autoritățile relevante cu privire la obiectele sau siturile descoperite de către experții în patrimoniu cultural; de a împrejmuți zona descoperirilor sau siturilor pentru a evita alte perturbări; de a efectua o evaluare a obiectelor sau siturilor descoperite de către experții în patrimoniu cultural; de a identifica și de a pune în aplicare acțiuni în concordanță cu cerințele BM SMS8 și cu legislația națională; și de a instrui personalul de proiect și lucrătorii din cadrul proiectului cu privire la procedurile de descoperire întâmplătoare⁶.

⁵ Cadrul BM de Mediu și Social, 2017.

⁶ Cadrul BM de Mediu și Social, 2017.

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂȚĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

Procedura de descoperire întâmplătoare are ca scop:

- să protejeze resursele culturale fizice de impactul negativ al activităților de investiții fizice și să sprijine conservarea acestora;
- să promoveze împărțirea echitabilă a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor culturale fizice; și
- să sensibilizeze toți lucrătorii din construcții și conducerea de pe șantier cu privire la potențialul de descoperire întâmplătoare a resurselor de patrimoniu cultural.

Prin urmare, această procedură de descoperire întâmplătoare intenționează să ofere <subproiectului> și contractanților acestora un răspuns adecvat în conformitate cu legislația națională relevantă și cu bunele practici internaționale. Ca atare, toate contractele pentru lucrări civile vor include această Procedură de descoperire întâmplătoare.

Pentru ca Procedura de descoperire întâmplătoare să fie eficientă, șeful de șantier trebuie să se asigure că tot personalul de pe șantierul de dezvoltare propus înțelege Procedura de descoperire întâmplătoare și importanța respectării acesteia în cazul în care se întâlnesc resurse de patrimoniu cultural. În plus <subproiectul > ar trebui să asigure formarea sau inițierea în ceea ce privește resursele de patrimoniu cultural care ar putea fi găsite pe șantier.

Procedura

Descrierea secțiunii:

- Această secțiune descrie procedura care trebuie urmată în cazul în care se descoperă resurse culturale în timpul activităților de construcție la scară mică, lucrărilor civile și/sau de renovare.

Înainte de implementarea proiectului, <subproiectul > este responsabil pentru amplasarea și proiectarea activităților proiectului pentru a evita impactul negativ semnificativ asupra patrimoniului cultural. Procesul de identificare a riscurilor și impacturilor de mediu și sociale în etapa de screening ar trebui să ajute la determinarea dacă locația propusă pentru un proiect se află în zone în care se preconizează că se va găsi patrimoniu cultural, fie în timpul construcției, fie în timpul funcționării.

În astfel de cazuri, în conformitate cu CMMS al PÎCE, <subproiectul > va elabora prevederi pentru gestionarea descoperirilor întâmplătoare printr-o procedură de descoperire întâmplătoare care va fi aplicată în cazul în care patrimoniul cultural este descoperit ulterior. <subproiectul > și orice contractori se vor asigura că nu vor deranja mai departe nicio descoperire întâmplătoare până la efectuarea unei evaluări de către profesioniști competenți. Dacă este necesar, aceasta va include experți calificați, inclusiv autoritățile guvernamentale relevante și organizațiile societății civile, precum și deținătorii de cunoștințe tradiționale și alte persoane din zonă care ar trebui să fie consultate cu privire la oportunitatea divulgării informațiilor, deoarece există situații în care divulgarea poate compromite siguranța sau integritatea patrimoniului cultural în cauză și/sau pune în pericol sursele de informații.

<Notă: dacă există o procedură stabilită prin lege pentru descoperirile întâmplătoare (de exemplu, de obiecte sau vestigii arheologice) în Republica Moldova, trebuie să se urmeze acea procedură. Cu toate acestea, dacă nu există o astfel de procedură, atunci poate fi utilizată această procedură de descoperire întâmplătoare >.

Procedurile pentru descoperirea întâmplătoare de resurse culturale (descoperiri accidentale)

Prezenta procedură privind descoperirile întâmplătoare acoperă acțiunile care trebuie întreprinse de la descoperirea unui sit sau a unui obiect de patrimoniu, la investigarea și evaluarea acestuia de către un arheolog profesionist sau de către o altă persoană calificată în mod corespunzător, până la salvarea sau

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

recuperarea acestuia.

În cazul în care se descoperă resurse culturale (de exemplu, situri arheologice, situri istorice, vestigii, obiecte, cimitire sau morminte individuale) în timpul desfășurării unor activități de construcție la scară mică, lucrări civile și/sau activități de renovare, se va executa următoarea procedură <actualizați acest text în modul corespunzător>:

1. Opreți activitățile de construcție în jurul descoperirii întâmplătoare pentru a evita orice (sau alte) daune;
2. Raportați imediat descoperirea șefului dumneavoastră sau responsabilului de control al mediului (sau echivalentului de proiect);
3. Delimitați și îngrădiți situl sau zona descoperită și asigurați o zonă tampon de 25 de metri în jurul tuturor laturilor descoperirii;
4. Securizați locul pentru a preveni deteriorarea sau pierderea obiectelor detașabile. În cazul unor antichități detașabile sau al unor vestigii sensibile, se va organiza o pază de noapte până când autoritățile locale responsabile sau Departamentul Raional/Provincial de Cultură sau Institutul de Arheologie local, dacă este disponibil, poate prelua controlul;
5. Interziceți orice îndepărtare a obiectelor de către lucrători sau alte părți;
6. Notați tipul de materiale arheologice pe care credeți că le-ați întâlnit, locația acestora (GPS) și, dacă este posibil, adâncimea sub suprafață la care a avut loc descoperirea;
7. Fotografați materialele descoperite, de preferință cu ajutorul unei scări (de exemplu, un dosar de fișiere, o monedă, rigle, etc.);
8. Anunțați imediat (în termen de 24 de ore sau mai puțin) autoritățile locale responsabile și Institutul de Arheologie relevant);
9. Autoritățile locale responsabile vor supraveghea protejarea și conservarea sitului înainte de a decide asupra procedurilor ulterioare adecvate. Acest lucru ar necesita o evaluare preliminară a descoperirilor care să fie efectuată de către Institutul de Arheologie local. Semnificația și importanța descoperirilor ar trebui să fie evaluate în funcție de diferitele criterii relevante pentru patrimoniul cultural; acestea includ valorile estetice, istorice, științifice sau de cercetare, sociale și economice;
10. Deciziile cu privire la modul de tratare a descoperirii sunt luate de autoritățile responsabile. Acestea ar putea include modificări în amenajarea fizică a investiției (cum ar fi atunci când se descoperă un vestigiu inamovibil de importanță culturală sau arheologică) conservarea, păstrarea, restaurarea și/sau salvarea;
11. Implementarea deciziei autorității privind gestionarea descoperirii se comunică în scris de către autoritățile locale competente;
12. Măsurile de atenuare ar putea include modificarea proiectării/amenajării propuse pentru Proiect, protecția, conservarea, restaurarea și/sau salvarea siturilor și/sau obiectelor;
13. Lucrările de construcție pe șantier ar putea fi reluate numai după ce se acordă permisiunea autorităților locale responsabile privind salvagardarea patrimoniului;

14. Propunătorul investiției fizice este responsabil de cooperarea cu autoritățile locale relevante pentru a monitoriza toate activitățile de construcție și pentru a se asigura că sunt luate măsurile de conservare adecvate și, prin urmare, că siturile de patrimoniu sunt protejate.

În plus, < subproiectul > este obligat să declare cât mai curând posibil găsirea descoperirii întâmplătoare la PÎCE

Anexa 7: Exemple de Coduri de Conduită

8. Această secțiune prezintă trei exemple de coduri de conduită ca standard minim de utilizare în cadrul contractelor de lucrări civile pentru proiect/subproiect. Aceste coduri vor fi confirmate și convenite înainte de începerea lucrărilor și vor fi aprobate de către Consultantul de supervizare.

- **Codul de Conduită al Companiei:** compania se angajează să abordeze problemele legate de VBG și VÎC;
- **Codul de Conduită al Managerului:** managerii de angajează să pună în aplicare Codul de conduită al companiei, precum și cele semnate de persoane;
- **Codul individual de conduită:** Codul de conduită pentru toți cei care lucrează în cadrul proiectului, inclusiv pentru manageri.

(a) Codul de conduită al companiei: Prevenirea violenței bazate pe gen și a violenței împotriva copiilor

9. În contextul Proiectului, compania se angajează să creeze și să mențină un mediu în care violența bazată pe gen (VBG) și violența împotriva copiilor (VÎC) nu își au locul și în care acestea nu vor fi tolerate de niciun angajat, asociat sau reprezentant al companiei. Prin urmare, pentru a se asigura că toți cei implicați în proiect sunt conștienți de acest angajament și pentru a preveni, a fi conștienți și a răspunde la orice acuzații de VBG și VÎC, compania se angajează să respecte următoarele principii de bază și standarde minime de comportament care se vor aplica tuturor angajaților, asociaților și reprezentanților companiei, inclusiv subcontractanților, fără excepție:

1. Compania - și, prin urmare, toți angajații, asociații și reprezentanții - se angajează să trateze femeile, copiii (persoane cu vârsta sub 18 ani) și bărbații cu respect, indiferent de rasă, culoare, limbă, religie, opinie politică sau de altă natură, origine națională, etnică sau socială, avere, dizabilitate, naștere sau alt statut. Actele de VBG și VÎC reprezintă o încălcare a acestui angajament.
2. Limbajul și comportamentul înjositor, amenințător, hărțuitor, abuziv, inadecvat din punct de vedere cultural sau provocator din punct de vedere sexual sunt interzise în rândul tuturor angajaților, asociaților și reprezentanților companiei.
3. Actele de VBG sau VÎC constituie abateri grave și, prin urmare, constituie motive de sancțiuni administrative, care pot include penalități și/sau încetarea contractului de muncă. Toate formele de VBG și VÎC, inclusiv manipularea, sunt inacceptabile, indiferent dacă au loc la locul de muncă, în împrejurimile locului de muncă, în taberele lucrătorilor sau la domiciliul acestora.
4. În plus față de sancțiunile companiei, se va urmări, dacă este cazul, acționarea în justiție a celor care comit acte de VBG sau VÎC.
5. Contactul sau activitatea sexuală cu copii sub 18 ani - inclusiv prin intermediul mediilor digitale - este interzisă. Convingerea eronată cu privire la vârsta unui copil nu este o apărare. Consimțământul din partea copilului nu este, de asemenea, o apărare sau o scuză.

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

6. Sunt interzise favorurile sexuale - de exemplu, promisiunile sau tratamentul favorabil în funcție de acte sexuale - sau alte forme de comportament umilitor, degradant sau exploatare.
7. Cu excepția cazului în care există consimțământul deplin⁷ al tuturor părților implicate în actul sexual, se interzic interacțiunile sexuale între angajații companiei (la orice nivel) și membrii comunităților din jurul locului de muncă. Acest lucru include relațiile care implică reținerea/promisiunea de furnizare efectivă a unui beneficiu (monetar sau nemonetar) membrilor comunității în schimbul sexului - o astfel de activitate sexuală este considerată "neconsensuală" în sensul prezentului cod.
8. Toți angajații, inclusiv voluntarii și subcontractanții, sunt puternic încurajați să raporteze actele suspectate sau efective de VBG și/sau de VÎC din partea unui coleg de muncă, indiferent dacă acesta face parte din aceeași companie sau nu. Rapoartele trebuie să fie făcute în conformitate cu Procedurile privind acuzațiile de VBG și VÎC.
9. Managerii sunt obligați să raporteze actele suspectate sau reale de VBG și/sau VÎC, deoarece au responsabilitatea de a respecta angajamentele companiei și de a-și responsabiliza subordonații direcți.
10. Respectați toată legislația locală relevantă, inclusiv legislația muncii în ceea ce privește munca copiilor.
10. Pentru a se asigura că principiile de mai sus sunt puse în aplicare în mod eficient, compania se angajează să se asigure că:
 11. Toți managerii semnează "Codul de conduită al managerului", care detaliază responsabilitățile lor în ceea ce privește punerea în aplicare a angajamentelor companiei și aplicarea responsabilităților din "Codul individual de conduită".
 12. Toți angajații semnează "Codul individual de conduită" al proiectului, confirmând că sunt de acord să nu se implice în activități care au ca rezultat VBG sau VÎC.
 13. Afișarea Codului de conduită al companiei și a Codului individual de conduită în mod vizibil și la vedere în taberele de muncitori, în birouri și în zonele publice din spațiul de lucru. Printre exemplele de zone se numără zonele de așteptare, de odihnă și holurile șantierelor, zonele de cantină, clinicile de sănătate.
 14. Asigurați-vă că exemplarele afișate și distribuite ale Codului de conduită al companiei și ale Codului individual de conduită sunt traduse în limba de utilizare corespunzătoare în zonele de lucru, precum și pentru orice personal internațional în limba lor maternă.
 15. Este desemnată o persoană adecvată ca "punct focal" al companiei pentru abordarea problemelor legate de VBG și VÎC, inclusiv pentru reprezentarea companiei în cadrul echipei de conformitate privind VBG și VÎC (GCCT), care este formată din reprezentanți ai clientului, ai contractorului (contractorilor), ai consultantului de supervizare și ai furnizorului (furnizorilor) local(i) de servicii.
 16. Asigurarea elaborării unui plan de acțiune eficient, în consultare cu consultantul de supervizare, care să includă cel puțin:

⁷ **Consimțământul** este definit ca fiind alegerea în cunoștință de cauză care stă la baza intenției, acceptării sau acordului liber și voluntar al unei persoane de a face ceva. Nu există consimțământ atunci când această acceptare sau acest acord este obținut prin utilizarea amenințărilor, a forței sau a altor forme de constrângere, răpire, fraudă, înșelăciune sau denaturare. În conformitate cu Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, Banca Mondială consideră că consimțământul nu poate fi dat de copii cu vârsta sub 18 ani, chiar și în cazul în care legislația națională a țării în care este introdus Codul de conduită are o vârstă mai mică. Credința greșită cu privire la vârsta copilului și consimțământul din partea copilului nu reprezintă o apărare.

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂȚĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

- a. *Procedura de raportare a alegațiilor de VBG și VÎC* pentru a raporta problemele legate de VBG și VÎC prin intermediul mecanismului de soluționare a reclamațiilor (MSR) al proiectului);
 - b. *Măsuri de responsabilizare* pentru a proteja confidențialitatea tuturor celor implicați;
 - c. *Protocolul de răspuns* aplicabil supraviețuitorilor și autorilor de VBG și VÎC.
17. Că compania implementează în mod eficient planul de acțiune, oferind feedback către GCCT pentru îmbunătățiri și actualizări, după caz.
18. Toți angajații participă la un curs de formare inițială înainte de a începe activitatea pe șantier, pentru a se asigura că sunt familiarizați cu angajamentele companiei și cu Codurile de conduită privind VBG și VÎC ale proiectului.
19. Toți angajații participă la două cursuri de formare obligatorii pe an, pe durata contractului, începând cu primul curs de formare de inițiere înainte de începerea activității, pentru a consolida înțelegerea Codului de conduită al proiectului privind VBG și VÎC.

Denumirea companiei: _____

Semnătura reprezentantului companiei: _____

Numele în litere de tipar: _____

Funcție: _____

Data: _____

(b) Codul de conduită al managerului: prevenirea VBG și VÎC

11. Managerii de la toate nivelurile dețin responsabilități deosebite în ceea ce privește respectarea angajamentului companiei de a preveni și de a aborda VBG și VÎC. Acest lucru înseamnă că managerii poartă o responsabilitate acută în ceea ce privește crearea și menținerea unui mediu care să prevină VBG și VÎC. Managerii trebuie să sprijine și să promoveze punerea în aplicare a Codului de conduită al companiei. În acest scop, managerii trebuie să adere la acest Cod de conduită al managerului și, de asemenea, să semneze Codul individual de conduită. Astfel, aceștia se angajează să sprijine și să dezvolte sisteme care să faciliteze punerea în aplicare a Planului de acțiune și să mențină un mediu fără VBG și VÎC la locul de muncă și în comunitatea locală. Aceste responsabilități includ, dar nu se limitează la:

Implementare

1. Asigurarea unei eficacități maxime a codurilor de conduită ale companiei și a celor individuale:
 - a. Afișarea în mod vizibil a Codului de conduită al companiei și a Codului individual de conduită la vedere în taberele lucrătorilor, în birouri și în zonele publice ale spațiului de lucru. Printre exemplele de zone se numără zonele de așteptare, de odihnă și holurile șantierelor, zonele cantinei, clinicile de sănătate.
 - b. Asigurarea faptului că toate copiile afișate și distribuite ale Codului de conduită al companiei și ale Codului individual de conduită sunt traduse în limba de utilizare corespunzătoare în zonele de lucru, precum și pentru orice personal internațional în limba lor maternă.
2. Explică verbal și în scris Codurile de conduită ale companiei și individuale întregului personal.

3. Se a sigură că:
 - a. Toți membrii personalului semnează "Codul individual de conduită", inclusiv recunoașterea faptului că au citit și sunt de acord cu Codul de conduită.
 - b. Listele de personal și copiile semnate ale "Codului individual de conduită" sunt furnizate GCCT și clientului.
 - c. Participă la cursuri de formare și se asigură că și personalul participă, de asemenea, așa cum se arată mai jos.
 - d. Personalul este familiarizat cu mecanismul de soluționare a reclamațiilor (MSR) și cu faptul că îl poate utiliza pentru a raporta în mod anonim preocupările legate de incidente de VBG sau de VÎC.
 - e. Personalul este încurajat să raporteze suspiciunile sau faptele de VBG sau VÎC prin intermediul MSR, prin conștientizarea problemelor legate de VBG și VÎC, subliniind responsabilitatea personalului față de Companie și de țara care îi găzduiește și subliniind respectul pentru confidențialitate.
4. În conformitate cu legile aplicabile și în măsura posibilităților dumneavoastră, împiedicați angajarea, reangajarea sau mobilizarea persoanelor care comit acte de exploatare și abuz sexual.
5. Asigurați-vă că, atunci când vă angajați în acorduri de parteneriat, de subcontractare sau în acorduri similare, aceste acorduri:
 - a. Să încorporeze Codurile de conduită privind VBG și VÎC ca anexă.
 - b. Să includă limbajul adecvat care să solicite acestor entități și persoane contractante, precum și angajaților și voluntarilor acestora, să respecte Codurile individuale de conduită.
 - c. Să precizeze în mod expres că eșecul acestor entități sau persoane fizice, după caz, de a lua măsuri preventive împotriva VBG și a VÎC, de a investiga acuzațiile în acest sens sau de a lua măsuri corective atunci când au avut loc VBG sau VÎC, constituie un motiv de sancțiuni și penalități în conformitate cu Codurile individuale de conduită.
6. Furnizarea de resurse către GCCT pentru a crea și disemina inițiative de sensibilizare internă prin intermediul strategiei de sensibilizare din cadrul Planului de acțiune.
7. Se va asigura că orice problemă legată de VBG sau de VÎC care justifică o acțiune a poliției este raportată imediat clientului și Băncii Mondiale.

Instruire

8. Toți managerii sunt obligați să participe la un curs de formare inițială a managerilor înainte de începerea activității pe șantier, pentru a se asigura că sunt familiarizați cu rolurile și responsabilitățile lor în ceea ce privește respectarea codurilor de conduită privind VBG și VÎC. Acest curs de formare va fi separat de cursul de formare de inițiere necesar tuturor angajaților și va oferi managerilor înțelegerea și sprijinul tehnic necesar pentru a începe să dezvolte Planul de acțiune pentru abordarea problemelor legate de VBG și VÎC.
9. Asigurați-vă că este prevăzut timp în timpul orelor de lucru și că personalul participă la cursul obligatoriu de formare introductivă facilitat de proiect privind VBG și VÎC, necesar tuturor angajaților, înainte de a începe activitatea pe șantier.

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

10. Asigurați-vă că personalul participă la cursul obligatoriu de perfecționare a cunoștințelor, necesar tuturor angajaților. Asigurați-vă că furnizorul de servicii efectuează sondaje de satisfacție pentru evaluarea formării.

Răspuns

13. Managerii vor contribui la procedurile privind acuzațiile de VBG și VÎC și la protocolul de răspuns elaborat de GCCT, după cum este necesar, ca parte a Planului de acțiune final.
14. Odată adoptate de către companie, managerii vor respecta măsurile de responsabilitate prevăzute în Planul de acțiune pentru a menține confidențialitatea tuturor angajaților care raportează sau (se presupune) că au comis incidente de VBG și VÎC (cu excepția cazului în care este necesară o încălcare a confidențialității pentru a proteja persoanele sau bunurile de prejudicii grave sau în cazul în care legea o impune).
15. În cazul în care un manager își face griji sau are suspiciuni cu privire la orice formă de VBG sau VÎC din partea unui angajat sau a unui angajat care lucrează pentru un alt contractant pe același loc de muncă, acesta este obligat să raporteze cazul.
16. Odată ce a fost stabilită o sancțiune, managerul (managerii) relevant(i) este (sunt) așteptat(i) să fie personal responsabil(i) pentru a se asigura că măsura este efectiv aplicată, în termen de maximum 14 zile de la data la care a fost luată decizia de sancționare.
17. Managerii care nu raportează sau nu se conformează unei astfel de dispoziții pot face, la rândul lor, obiectul unor măsuri disciplinare, care urmează să fie stabilite și puse în aplicare de către directorul general, directorul general sau managerul echivalent de cel mai înalt rang al companiei. Aceste măsuri pot include:
 - a. Avertizare informală.
 - b. Avertizare formală.
 - c. Pierderea a până la o săptămână de salariu.
 - d. Suspendarea contractului de muncă (fără plata salariului), pentru o perioadă de minimum 1 lună până la maximum 6 luni.
 - e. Încetarea contractului de muncă.
18. În cele din urmă, eșecul de a răspunde în mod eficient la cazurile de VBG și VÎC la locul de muncă de către managerii sau directorul general al companiei poate constitui un motiv pentru acțiuni legale din partea autorităților.

Prin prezenta, recunosc că am citit Codul de conduită al managerului menționat mai sus, sunt de acord să mă conformez standardelor cuprinse în acesta și înțeleg rolurile și responsabilitățile mele în ceea ce privește prevenirea și combaterea violenței de gen și a violenței împotriva copilului. Înțeleg că orice acțiune neconformă cu acest Cod de conduită al managerului sau nerespectarea măsurilor impuse de acest Cod de conduită al managerului poate duce la măsuri disciplinare.

Semnătură: _____

Numele în litere de tipar: _____

Funcție: _____

Data: _____

(c) Codul individual de conduită: Prevenirea violenței bazate pe gen și a violenței împotriva copiilor

Subsemnatul(a), _____, recunosc că prevenirea violenței bazate pe gen (VBG) și a violenței împotriva copiilor (VÎC) este importantă. Compania consideră că activitățile legate de VBG sau VÎC constituie acte de abatere gravă și, prin urmare, sunt motive de sancțiuni, penalități sau de potențială încetare a contractului de muncă. Toate formele de VBG sau VÎC sunt inacceptabile, indiferent dacă se produc la locul de muncă, în împrejurimile acestuia sau în taberele de muncitori. Dacă este cazul, se poate urmări în justiție pe cei care comit acte de VBG sau VÎC.

Sunt de acord că, în timpul lucrului în cadrul proiectului:

- voi trata femeile, copiii (persoane sub 18 ani) și bărbații cu respect, indiferent de rasă, culoare, limbă, religie, opinie politică sau de altă natură, origine națională, etnică sau socială, avere, dizabilitate, naștere sau alt statut;
- nu voi folosi un limbaj sau un comportament față de femei, copii sau bărbați care este inadecvat, hărțuitor, abuziv, provocator din punct de vedere sexual, degradant sau inadecvat din punct de vedere cultural;
- nu voi participa la contacte sau activități sexuale cu copii - inclusiv la activități de ademenire sau contacte prin intermediul mediilor digitale. Convingerea eronată cu privire la vârsta unui copil nu constituie o apărare. Consimțământul copilului nu este, de asemenea, o apărare sau o scuză;
- nu mă voi angaja în favoruri sexuale - de exemplu, să fac promisiuni sau tratamente favorabile în funcție de acte sexuale - sau alte forme de comportament umilitor, degradant sau exploatare;
- cu excepția cazului în care există consimțământul deplin⁸ al tuturor părților implicate, nu voi avea interacțiuni sexuale cu membri ai comunităților din jur. Acest lucru include relațiile care implică reținerea sau promisiunea oferirii efective a unui beneficiu (monetar sau nemonetar) membrilor comunității în schimbul sexului - o astfel de activitate sexuală este considerată "neconsensuală" în sensul prezentului cod;
- voi participa și voi lua parte în mod activ la cursuri de formare legate de HIV/SIDA, VBG și VÎC, la cererea angajatorului meu;
- voi avea în vedere raportarea, prin intermediul mecanismului de soluționare a reclamațiilor sau către managerul meu, a oricărei suspiciuni sau fapte de VBG sau VÎC de către un coleg de muncă, angajat sau nu al companiei mele, sau a oricărei încălcări a prezentului Cod de conduită.
- În ceea ce privește copiii cu vârsta sub 18 ani:
 - ori de câte ori este posibil, mă voi asigura că un alt adult este prezent atunci când lucrezi în apropierea copiilor;
 - nu voi invita în locuința mea copii neînsoțiți care nu au legătură cu familia mea, cu excepția cazului în care aceștia prezintă un risc imediat de rănire sau un pericol fizic;
 - nu voi să nu dorm în apropierea copiilor nesupravegheați, cu excepția cazului în care este absolut necesar, caz în care trebuie să obțin permisiunea supervisorului meu și, dacă este posibil, să mă asigur că un alt adult este prezent.

⁸ **Consimțământul** este definit ca fiind alegerea în cunoștință de cauză care stă la baza intenției, acceptării sau acordului liber și voluntar al unei persoane de a face ceva. Nu există consimțământ atunci când această acceptare sau acest acord este obținut prin utilizarea amenințărilor, a forței sau a altor forme de constrângere, răpire, fraudă, înșelăciune sau denaturare. În conformitate cu Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, Banca Mondială consideră că consimțământul nu poate fi dat de copii cu vârsta sub 18 ani, chiar și în cazul în care legislația națională a țării în care este introdus Codul de conduită are o vârstă mai mică. Credința greșită cu privire la vârsta copilului și consimțământul din partea copilului nu reprezintă o apărare.

- voi utiliza orice calculator, telefon mobil sau cameră video și digitală în mod corespunzător și niciodată pentru a exploata sau hărțui copiii sau pentru a accesa pornografie infantilă prin orice mijloc (a se vedea, de asemenea, "Utilizarea imaginilor copiilor în scopuri legate de muncă" de mai jos).
- mă voi abține de la pedepsirea fizică sau disciplinarea copiilor.
- mă voi abține de la angajarea copiilor pentru munci casnice sau alte munci care sunt inadecvate având în vedere vârsta sau nivelul de dezvoltare al acestora, care interferează cu timpul disponibil pentru educație și activități recreative sau care îi expun la un risc semnificativ de rănire.

Utilizarea imaginilor copiilor în scopuri legate de muncă

12. Atunci când fotografiez sau filmez un copil în scopuri profesionale, trebuie să fac următoarele:

- Înainte de a fotografia sau filma un copil, să evaluez și să mă străduiesc să respect tradițiile sau restricțiile locale privind reproducerea imaginilor personale.
- Înainte de a fotografia sau filma un copil, să obțin consimțământul în cunoștință de cauză al copilului și al unui părinte sau tutore al acestuia. Ca parte a acestui acord, trebuie să explic cum va fi folosită fotografia sau filmarea.
- Să mă asigur că fotografiile, filmele, videoclipurile și DVD-urile prezintă copiii într-o manieră demnă și respectuoasă și nu într-o manieră vulnerabilă sau supusă.
- Să mă asigur că imaginile sunt reprezentări oneste ale contextului și faptelor.
- Să mă asigur că etichetele fișierelor nu dezvăluie informații de identificare a unui copil atunci când trimit imagini în format electronic.

Sancțiuni

13. Înțeleg că, în cazul în care încalc acest Cod individual de conduită, angajatorul meu va lua măsuri disciplinare care pot include:

- Avertisment informal.
- Avertisment formal.
- Pierderea a până la o săptămână de salariu.
- Suspendarea contractului de muncă (fără plata salariului), pentru o perioadă minimă de 1 lună până la un maxim de 6 luni.
- Încetarea contractului de muncă.
- Raportarea la poliție, dacă se justifică.

Înțeleg că este responsabilitatea mea să evit acțiunile sau comportamentele care ar putea fi considerate ca fiind legate de VBG sau VÎC sau care ar putea încălca prezentul Cod individual de conduită. Prin prezenta, recunosc că am citit Codul individual de conduită de mai sus, sunt de acord să respect standardele cuprinse în acesta și înțeleg rolurile și responsabilitățile mele în ceea ce privește prevenirea și reacția la VBG și VÎC. Înțeleg că orice acțiune neconformă cu prezentul Cod individual de conduită sau neîndeplinirea măsurilor impuse de prezentul Cod individual de conduită poate avea ca rezultat măsuri disciplinare și poate afecta continuitatea angajării mele.

Semnătura: _____

Numele în litere de tipar: _____

Funcția: _____

Data: _____

Anexa 8 : Orientări privind Planul de management al sănătății și securității

A. OBIECTIV

2. Obiectivul acestor orientări este de a oferi îndrumări cu privire la:
 - principiile-cheie implicate în asigurarea ocrotirii sănătății și securității lucrătorilor și a comunității;
 - pregătirea Planului de management al sănătății și securității și a analizelor siguranței la locul de muncă (ASM) asociate; și
 - punerea în aplicare a Planului de management al sănătății și securității și a ASM în timpul implementării proiectului.
3. Documentul de referință cheie pentru acest ghid este Ghidul Grupului Banca Mondială privind mediul, sănătatea și securitatea (MSS) (aprilie 2007) împreună cu Ghidul MSS pentru sectorul industrial relevant, disponibil la www.ifc.org/ehsguidelines.

B. PRINCIPII

4. Angajatorii trebuie să ia toate măsurile practice rezonabile pentru a proteja sănătatea și siguranța lucrătorilor și a comunității și pentru a asigura și menține un mediu de lucru sigur și sănătos. Următoarele principii-cheie sunt relevante pentru menținerea sănătății și securității lucrătorilor:
 - (a) *Identificarea și evaluarea pericolelor*
5. Fiecare angajator trebuie să stabilească și să mențină metode eficiente pentru:
 - Identificarea sistematică a pericolelor existente și potențiale pentru lucrători și pentru comunitate;
 - Identificarea sistematică, în cel mai scurt timp posibil, a noilor pericole pentru angajați și pentru comunitate;
 - Evaluarea periodică a gradului în care un pericol reprezintă un risc pentru angajați și pentru comunitate.
 - (b) *Gestionarea pericolelor identificate*
6. Fiecare angajator trebuie să aplice măsuri de prevenire și de control pentru a controla pericolele identificate și evaluate ca reprezentând o amenințare la adresa siguranței, sănătății sau bunăstării angajaților și a comunității și, atunci când este posibil, pericolul trebuie eliminat. Următoarele măsuri de prevenire și protecție trebuie aplicate în ordinea priorității:
 - Înlăturarea pericolului prin eliminarea activității din procesul de lucru;
 - Controlul pericolului la sursă prin controale tehnice;
 - Minimizarea pericolului prin proiectarea unor sisteme de lucru sigure;
 - Furnizarea de echipamente de protecție personală (EPP) adecvate.
7. Aplicarea măsurilor de prevenire și de control a pericolelor profesionale ar trebui să se bazeze pe analize cuprinzătoare ale siguranței la locul de muncă (ASM). Rezultatele acestor analize ar trebui să fie prioritizate ca parte a unui plan de acțiune pe baza probabilității și a gravității consecințelor expunerii la pericolele identificate.

- (c) *Instruire și supervizare*

8. Fiecare angajator trebuie să ia toate măsurile practice rezonabile pentru a furniza angajaților (în limbile corespunzătoare) informațiile, instrucțiunile, formarea și supravegherea necesare pentru a ocroti sănătatea fiecărui angajat și pentru a gestiona situațiile de urgență care ar putea apărea în mod rezonabil în cursul muncii. Formarea și supravegherea se extind la utilizarea corectă a EPP și la oferirea de stimulente adecvate pentru ca angajații să utilizeze EPP.

(d) Obligația generală a angajaților

9. Fiecare angajator trebuie:
- să depună toată diligența rezonabilă pentru a-și proteja sănătatea și siguranța proprie și a colegilor de muncă la locul de muncă și, după caz, a altor persoane din vecinătatea locului de muncă;
 - să utilizeze EPP și alte echipamente de siguranță furnizate, după cum este necesar; și
 - să nu utilizeze EPP sau alte echipamente de siguranță în scopuri care nu sunt direct legate de activitatea pentru care sunt furnizate.

(e) Îmbrăcăminte și echipament de protecție

10. Fiecare angajator trebuie:
- să furnizeze, să întrețină și să pună la dispoziția angajaților EPP-urile necesare pentru a evita rănirea și afectarea sănătății acestora;
 - să ia toate măsurile posibile în mod rezonabil pentru a se asigura că angajații utilizează aceste EPP în circumstanțele pentru care sunt furnizate; și
 - să ia măsuri la locul de muncă pentru ca EPP să fie curățate și depozitate în condiții de siguranță, fără risc de deteriorare, atunci când nu sunt necesare.
11. Aplicarea măsurilor de prevenire și de control a riscurilor profesionale ar trebui să se bazeze pe analize cuprinzătoare ale siguranței la locul de muncă (ASM). Rezultatele acestor analize ar trebui să fie prioritizate ca parte a unui plan de acțiune pe baza probabilității și a gravității consecințelor expunerii la pericolele identificate.

C. Design

12. Gestionarea eficientă a aspectelor legate de sănătate și securitate necesită includerea considerentelor legate de sănătate și securitate în timpul proceselor de proiectare, într-o manieră organizată și ierarhică, care include următoarele etape:
- identificarea pericolelor pentru sănătate și securitate și a riscurilor asociate proiectului cât mai devreme posibil în ciclul proiectului, inclusiv încorporarea considerentelor de sănătate și securitate în procesul de selecție a șantierului și în metodologiile de construcție;
 - implicarea specialiștilor în domeniul sănătății și securității care au experiența, competența și formarea necesară pentru a evalua și gestiona riscurile pentru sănătate și securitate;
 - înțelegerea probabilității și magnitudinii riscurilor pentru sănătate și siguranță, pe baza:
 - naturii activităților proiectului, cum ar fi dacă proiectul va implica materiale sau procese periculoase;
 - consecințelor potențiale pentru lucrători în cazul în care pericolele nu sunt gestionate în mod adecvat;
 - conceperii și punerii în aplicare a strategiilor de gestionare a riscurilor cu obiectivul de a reduce riscul pentru sănătatea umană;

- prioritizării strategiilor care elimină cauza pericolului la sursă prin selectarea unor materiale sau procese mai puțin periculoase care evită necesitatea controalelor de sănătate și securitate;
- în cazul în care evitarea impactului nu este fezabilă, încorporarea de controale tehnice și de management pentru a reduce sau minimiza posibilitatea și amploarea consecințelor nedorite;
- pregătirii lucrătorilor și a comunităților din apropiere pentru a răspunde la accidente, inclusiv furnizarea de resurse tehnice pentru a controla în mod eficient și sigur astfel de evenimente; și
- îmbunătățirii performanțelor în materie de sănătate și siguranță printr-o combinație de monitorizare continuă a performanțelor facilității și de responsabilizare eficientă.

D. Analiza siguranței la locul de muncă

13. Analiza siguranței la locul de muncă (ASM) este un proces care implică identificarea pericolelor potențiale pentru sănătate și siguranță dintr-o anumită activitate de muncă și elaborarea de măsuri de control al riscurilor pentru a elimina pericolele sau pentru a reduce riscul la un nivel acceptabil. ASM trebuie efectuate pentru activități de proiect discrete, astfel încât riscurile să poată fi identificate cu ușurință și să se poată concepe măsuri adecvate de gestionare a riscurilor.
14. Prezentul ghid include un model de evaluare a riscurilor comune care trebuie completat și inclus ca anexă la Sub-planul de sănătate și securitate.

E. Implementare

(a) Documentație

15. Un plan de management al sănătății și securității trebuie să fie pregătit și aprobat înainte de începerea oricăror lucrări pe șantier. Planul de management al sănătății și securității trebuie să demonstreze că antreprenorul înțelege modul de gestionare a siguranței și că se angajează să ofere un loc de muncă care să permită desfășurarea în siguranță a tuturor activităților de lucru. Planul de management al sănătății și securității trebuie să detalieze măsurile practicabile în mod rezonabil pentru a elimina sau a minimiza riscurile pentru sănătatea, securitatea și bunăstarea lucrătorilor, a contractorilor, a vizitatorilor și a oricărei alte persoane care ar putea fi afectate de operațiuni. Planul de management al sănătății și securității trebuie să fie pregătit în conformitate cu Orientările MSS ale Grupului Banca Mondială.

(b) Instruire și conștientizare

16. Trebuie să fie prevăzute dispoziții pentru a asigura o instruire privind orientarea în materie de sănătate și securitate pentru toți noii angajați, pentru a se asigura că aceștia sunt informați cu privire la regulile de bază ale șantierului în ceea ce privește munca la/pe șantier, protecția personală și prevenirea rănilor colegilor de muncă. Formarea ar trebui să cuprindă conștientizarea de bază a pericolelor, a pericolelor specifice amplasamentului, a practicilor de lucru în condiții de siguranță și a procedurilor de urgență în caz de incendiu, evacuare și dezastru natural, după caz.
17. Vizitatorii pe șantier trebuie să primească un instructaj privind șantierul înainte de a intra și trebuie să fie escortați în permanență pe durata șantierului. Acest instructaj trebuie să includă detalii despre pericolele de pe șantier, furnizarea de EPP necesare și procedurile de urgență. Vizitatorilor nu li se permite accesul în zonele în care pot fi prezente condiții sau substanțe periculoase, cu excepția cazului în care au fost instruiți în mod corespunzător.

(c) Echipamentul Personal de Protecție (EPP)

18. Echipamentul personal de protecție (EPP) oferă protecție suplimentară lucrătorilor expuși la pericolele de la locul de muncă, în combinație cu alte controale și sisteme de siguranță ale facilității.

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

19. EPP este considerat a fi o ultimă soluție care se situează deasupra și dincolo de celelalte controale ale facilității și oferă lucrătorului un nivel suplimentar de protecție personală. Tabelul de mai jos prezintă exemple generale de pericole profesionale și tipuri de EPP disponibile pentru diferite scopuri. Măsurile recomandate pentru utilizarea EPP la locul de muncă includ: ·
20. • Utilizarea activă a EPP în cazul în care tehnologiile, planurile de lucru sau procedurile alternative nu pot elimina sau reduce suficient un pericol sau o expunere;
21. • Identificarea și furnizarea de EPP adecvate care să ofere o protecție adecvată lucrătorului, colegilor și vizitatorilor ocazionali, fără a crea inconveniențe inutile pentru persoana în cauză;
22. • Întreținerea adecvată a EPP, inclusiv curățarea atunci când sunt murdare și înlocuirea atunci când sunt deteriorate sau uzate. Utilizarea adecvată a EPP ar trebui să facă parte din programele de formare recurentă pentru angajați
23. • Selectarea EPP ar trebui să se bazeze pe clasificarea pericolelor și a riscurilor descrisă mai devreme în această secțiune și să fie selectată în conformitate cu criteriile privind performanța și testarea stabilite.

Obiectiv	Pericole la locul de muncă	EPP sugerat
Protecția ochilor și a feței	Particule zburătoare, metal topit, substanțe chimice lichide, gaze sau vapori, radiații luminoase.	Ochelari de protecție cu protecție laterală, ochelari de protecție, etc.
Protecția capului	Căderi de obiecte, înălțime insuficientă și cabluri de alimentare aeriene.	Căști de protecție din plastic cu protecție împotriva impactului superior și lateral.
Protecția auzului	Zgomot, ultrasunete.	Protectori pentru urechi (dopuri pentru urechi sau căști)).
Protecția picioarelor	Obiecte care cad sau se rostogolesc, obiecte ascuțite. Lichide corozive sau fierbinți.	Pantofi și cizme de siguranță pentru protecție împotriva obiectelor în mișcare și în cădere, a lichidelor și a substanțelor chimice.
Protecția mâinilor	Materiale periculoase, tăieturi sau laceratii, vibrații, temperaturi extreme.	Mănuși din cauciuc sau materiale sintetice (neopren), piele, oțel, materiale izolatoare, etc.
Protecția respiratorie	Praf, ceață, fum, abur, brumă, gaze, fum, vapori.	Măști de protecție cu filtre adecvate pentru îndepărtarea prafului și purificarea aerului (substanțe chimice, ceață, vapori și gaze). Monitoare personale cu unul sau mai multe gaze, dacă sunt disponibile.
	Deficiență de oxigen	Aer portabil sau furnizat (linii fixe). Echipament de salvare la fața locului.
Protecția corpului/picioarelor	Temperaturi extreme, materiale periculoase, agenți biologici, tăieturi și laceratii.	Îmbrăcăminte izolatoare, costume de corp șorturi etc. din materiale adecvate.

F. Monitorizare

24. Programele de monitorizare a sănătății și securității ocupaționale ar trebui să facă parte din Planul de management al sănătății și securității și să verifice eficacitatea strategiilor de prevenire și control. Indicatorii selectați ar trebui să fie reprezentativi pentru cele mai semnificative pericole profesionale, de sănătate și de securitate, precum și pentru punerea în aplicare a strategiilor de prevenire și control. Programul de monitorizare a sănătății și securității ocupaționale ar trebui să includă:
25. **Inspecția, testarea și calibrarea siguranței:** Aceasta ar trebui să includă inspecția și testarea periodică a tuturor elementelor de siguranță și a măsurilor de control al pericolelor, concentrându-se asupra elementelor tehnice și de protecție personală, a procedurilor de lucru, a locurilor de muncă, a instalațiilor, a echipamentelor și a instrumentelor utilizate. Inspecția ar trebui să verifice dacă EPP-urile eliberate continuă să asigure o protecție adecvată și dacă sunt purtate conform cerințelor.
26. **Supravegherea mediului de lucru:** Angajatorii ar trebui să documenteze conformitatea utilizând o combinație adecvată de instrumente de prelevare de probe și de monitorizare portabile și fixe. Monitorizarea și analizele ar trebui să fie efectuate în conformitate cu metodele și standardele recunoscute la nivel internațional.
27. **Supravegherea sănătății lucrătorilor:** Atunci când sunt necesare măsuri de protecție extraordinare (de exemplu, împotriva compușilor periculoși), lucrătorii ar trebui să beneficieze de o supraveghere adecvată și relevantă a sănătății înainte de prima expunere și, ulterior, la intervale regulate.
28. **Instruire:** Activitățile de instruire pentru angajați și vizitatori ar trebui să fie monitorizate și documentate în mod adecvat (program, durată și participanți). Exercițiile pentru situații de urgență, inclusiv exercițiile de pregătire în caz de incendiu, ar trebui să fie documentate în mod adecvat.
29. **Monitorizarea accidentelor și bolilor:** Angajatorul ar trebui să stabilească proceduri și sisteme de raportare și înregistrare a:
 - accidentelor de muncă și bolilor profesionale
 - întâmplărilor și incidentelor periculoase
30. Aceste sisteme ar trebui să le permită lucrătorilor să raporteze imediat superiorului lor direct orice situație care, în opinia lor, prezintă un pericol grav pentru viață sau sănătate.
31. Toate accidentele de muncă, bolile profesionale, evenimentele periculoase și incidentele raportate, împreună cu accidentele evitate din apropiere, ar trebui să fie investigate cu ajutorul unei persoane cu cunoștințe și competențe în domeniul securității muncii. Investigația ar trebui:
 - Să stabilească ce s-a întâmplat
 - Să determine cauza a ceea ce s-a întâmplat
 - Să identifice măsurile necesare pentru a preveni o repetare

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

Analiza siguranței la locul de muncă (ASM)

Adăugați denumirea Organizației:

Ref: Versiunea:

Detaliile companiei			
Denumirea:		Persoana de contact	
Adresa:		Funcția de contact:	
Telefon de contact		Email de contact:	
Detaliile Analizei siguranței la locul de muncă			
Activitatea profesională:		Locație:	
Cine sunt implicați în activitate:		Prezenta analiză la locul de muncă este autorizată de: Nume: Funcție:..... Semnătură:	
Instalații și echipamente utilizate:			
Verificări de întreținere necesare:			
Instrumente utilizate:			
Materiale utilizate:			
Echipament personal de protecție:			
Certificate, autorizații și avize necesare			
Ghidul relevant EHG, coduri, standarde MSDS etc aplicabile acestei activități			

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

Evaluarea riscului

32. ** Folosiți tabelul de clasificare a riscurilor pentru a evalua nivelul de risc pentru fiecare etapă de lucru.

		Probabilitatea				
		1	2	3	4	5
Consecințe		Rar Evenimentul poate surveni în circumstanțe excepționale	Puțin probabil Evenimentul ar putea surveni uneori	Moderat Evenimentul ar trebui să survină uneori	Probabil Evenimentul va surveni probabil în majoritatea circumstanțelor	Aproape sigur Se așteaptă că evenimentul va surveni în majoritatea circumstanțelor
1	Nesemnificativ Fără leziuni sau probleme de sănătate	REDUS	REDUS	REDUS	REDUS	MODERAT
2	Minor Tratament de prim ajutor	REDUS	REDUS	MODERAT	MODERAT	ÎNALT
3	Moderat Tratament medical, potențiale vătămări cu timp pierdut	REDUS	MODERAT	ÎNALT	ÎNALT	CRITIC
4	Major Dizabilitate permanentă sau boală	REDUS	MODERAT	ÎNALT	CRITIC	CATASTROFIC
5	Extreme Deces	MODERAT	ÎNALT	CRITIC	CATASTROFIC	CATASTROFIC

Clasificarea riscului

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

Risc redus: Risc acceptabil și nu sunt necesare măsuri suplimentare, atâta timp cât riscul a fost redus la minimum. Riscul trebuie să fie revizuit periodic.

Risc moderat: Tolerabil, dar sunt necesare acțiuni suplimentare pentru a minimiza riscul. Riscul trebuie să fie revizuit periodic.

Risc înalt: Tolerabil, fiind necesare măsuri suplimentare pentru a minimiza riscul. Riscul trebuie să fie revizuit în mod continuu.

Risc critic: Risc inacceptabil și sunt necesare acțiuni suplimentare imediate pentru a minimiza riscul.

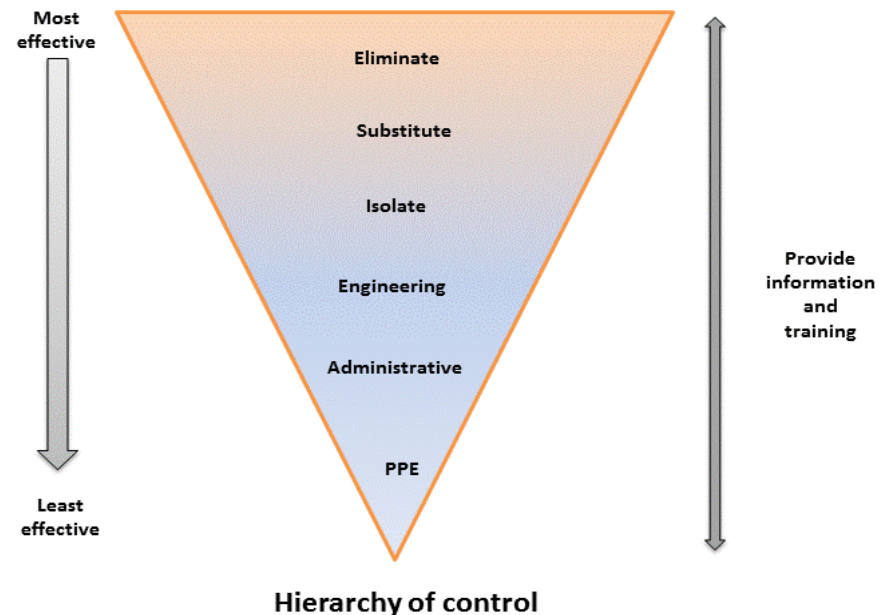
Risc catastrofic: Risc inacceptabil și sunt necesare acțiuni urgente pentru a minimiza riscul.

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

Controlul riscului

33. Ierarhia de control poate fi utilizată ca un instrument eficient pentru a aborda problemele de sănătate și securitate la locul de muncă. Utilizați tipul de control sugerat ca măsuri pentru a face față pericolului. Încercați să folosiți măsuri de control de la un nivel cât mai înalt posibil pe lista ierarhiei de control. Dacă acest lucru nu este posibil, ar trebui să se pună în aplicare următoarea opțiune din listă sau o combinație de măsuri. Cea mai puțin eficientă măsură de control este utilizarea echipamentului personal de protecție (EPP) și ar trebui să fie utilizată în ultimă instanță sau ca suport pentru alte măsuri de control. Informarea și formarea ar trebui să fie integrate în toate nivelurile de control pentru a explica modul în care funcționează controalele.

1. **Eliminați** – dacă este posibil, pericolul ar trebui să fie eliminat complet. De exemplu, scăpați de mașinile periculoase.
2. **Înlocuiți** – înlocuiți ceva care produce pericolul cu ceva care nu produce un pericol. De exemplu, înlocuirea vopselelor pe bază de solvenți cu vopsele pe bază de apă. Trebuie efectuată o evaluare a riscurilor privind înlocuirea pentru a se asigura că aceasta nu va produce un alt pericol.
3. **Control ingineresc** – izolați o persoană de pericol prin crearea unei bariere fizice sau prin efectuarea de modificări ale procesului, echipamentelor sau instalațiilor pentru a reduce pericolul. De exemplu, instalați sisteme de ventilație.
4. **Control administrativ** – schimbați modul de lucru al unei persoane prin stabilirea de politici și proceduri pentru a minimiza riscurile. De exemplu, programarea muncii pentru a limita expunerea și afișarea semnelor de pericol.
5. Utilizați **echipamentul personal de protecție (EPP)** – protejați o persoană de pericole prin purtarea EPP. De exemplu, purtarea de mănuși, ochelari de protecție, căști de protecție și îmbrăcăminte de înaltă vizibilitate. EPP trebuie să fie corect montate, utilizate și întreținute pentru a oferi protecție.

CMMS – PROIECTUL „ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI”

ASM – Pașii de acțiune

Pasul Nr.	Detaliile pasului ce ține de lucrări	Pericole potențiale	Clasifica rea riscului* *	Modul de control al riscurilor***	Numele persoanei responsabile de lucrări

Nr. revizuirii:

Versiunea:

Nr. revizuirii:

Versiunea:

Anexa 9: Proces-verbal privind consultările publice din 02.02.2023

Participanți: Adriana Cazacu-Țigaie, Secretar de Stat, Ministerul Educației și Cercetării; Valentin Crudu, Șef, Direcția Învățământ General, Ministerul Educației și Cercetării.

Reprezentanți ai Ministerului Finanțelor, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Oficiului Național de Dezvoltare Regională și Locală (ONDRL), UNICEF Moldova, Alianței ONG-urilor active în domeniul protecției sociale a copilului, autorităților locale - organelor locale specializate în domeniul educației, conducerii și cadrelor didactice din instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal, Federației Sindicatelor din Educație și Știință, Sindicatului Educației "Viitorul".

Totodată, au fost prezenți și reprezentanți ai societății civile: ONG "Părinții Solidari", Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă.

Ședința a fost deschisă de dna Adriana Cazacu-Țigaie, Secretar de Stat, care a salutat persoanele prezente și a informat că subiectul discuției este prezentarea și consultarea Proiectului de îmbunătățire a Calității Educației în Republica Moldova, care include 4 componente: (1) Îmbunătățirea calității practicilor de predare; (2) Îmbunătățirea calității și rezilienței mediului de învățare în instituțiile de învățământ selectate; (3) Consolidarea managementului sectorului educațional și a managementului de proiect, M&E; (4) Componenta de răspuns la situații de urgență.

Obiectivele de bază ale proiectului sunt:

- Îmbunătățirea calității prestării serviciilor educaționale în Republica Moldova;
- Creșterea eficienței cadrelor didactice în procesul de învățare a elevilor;
- Revizuirea standardelor profesionale pentru cadrele didactice și personalul de conducere în vederea includerii competențelor digitale minime și oferirea de programe de formare continuă relevante pentru cadrele didactice;
- Oferirea de programe inovative de remediere pentru elevii cu întârzieri academice, inclusiv pentru copiii romi, elevii refugiați din Ucraina și copiii cu nevoi educaționale speciale și dizabilități;
- Îmbunătățirea mediilor fizice și digitale de învățare în școlile din Republica Moldova, în conformitate cu standardele minime de asigurare a calității aprobate pentru infrastructura și echipamentele școlare și prin prisma sustenabilității investițiilor.

Dna Adriana Cazacu-Țigaie, Secretar de Stat, a informat audiența despre următoarele documente care au legătură cu Proiectul: Planul de Angajament de Mediu și Social (PAMS); Cadrul de Management de Mediu și Social (CMMS); Procedurile de Gestionare a Forței de Muncă (PGFM); Planul de Implicare a Părților Interesate (PIP).

În urma prezentării Proiectului, au apărut unele propuneri, sugestii, întrebări. Persoanele prezente la ședință au fost mulțumite de prezentarea Proiectului și au apreciat oportunitățile de implementare a Proiectului nominalizat.

Diana Mamaliga

Programul de Educație Incluzivă nu a fost aprobat, iar întrebarea a fost când va fi aprobat. Este un lucru pozitiv faptul că unele activități planificate în Programul de Educație Incluzivă sunt incluse în Proiectul de îmbunătățire a Calității Educației în Republica Moldova.

S-a propus evitarea termenului de "defavorizat".

Adriana Cazacu

Programul de Educație Incluzivă va fi propus spre aprobare după aprobarea oficială a Strategiei Naționale 2030. Vom ține cont de propunerile dumneavoastră.

Ghenadie Donos

Salariul mediu în domeniul educației diferă cu 1500-2000 de lei față de salariul mediu pe economie.

Vera Balan

Este un lucru pozitiv faptul că 20% dintre elevii care vor beneficia de programe suplimentare de meditație sau de alte programe de remediere și/sau de învățare accelerată beneficiază de masă.

Adriana Cazacu

Elevii din învățământul primar beneficiază de masă, ceea ce constituie 30% din numărul total de elevi. De asemenea, Guvernul Republicii Moldova examinează posibilitatea de a oferi alimentație și elevilor din învățământul secundar, în special elevilor transportați la școală.

Ala Revenco

Managementul resurselor financiare în cadrul Proiectului trebuie să fie transparent. Întrebarea a fost despre manualele digitale.

Valentin Crudu

Experiența relevantă a manualelor digitale vine din Estonia. Manualele digitale sunt scumpe. În Republica Moldova, avem câteva manuale digitale pentru învățământul primar (în special pentru elevii cu dizabilități, cu Cerințe Educaționale Speciale).

Valentina Tonu

Cele 4 componente ale Proiectului abordează sistemul educațional din învățământul general într-un mod multidimensional, în special creșterea performanței cadrelor didactice.

Valentin Crudu

Este o veste excelentă pentru școli. 15 școli (cu indicatori eligibili) vor primi asistență pentru modernizarea mediului de învățare și construirea a 3 licee teoretice. Selectarea școlilor va fi transparentă, se va face o cartografiere a instituțiilor de învățământ general.

Mariana Osadța

Cartografierea instituțiilor de învățământ general din întreaga țară este o activitate foarte bună pentru Republica Moldova.

Adriana Cazacu

În cadrul acestui Proiect vor fi depuse multe mini-proiecte, unde și școlile mici vor avea posibilitatea de a participa.

Ala Gherman

Este un Proiect reușit, mai ales remedierea elevilor cu rezultate școlare slabe. Este nevoie de un mecanism concret pentru această activitate (nu poate fi gratuită).

Adriana Cazacu

Pentru această activitate vor fi implicați și alți elevi, în afară de profesorul din clasă.

Daniela Donoagă, director al Liceului Teoretic "A. Russo", Cojușna, Strășeni

Liceul Teoretic "A. Russo", Cojușna, Strășeni este instituția care a beneficiat de Proiectul de Reformă în Educație în Moldova (MERP). Instituția a fost renovată, iar toți actorii sunt mulțumiți de rezultat. Personalul didactic lucrează în instituție în fiecare zi până la orele 16:00 - 17:00.

Proces-verbal al consultărilor publice din 24 martie 2023

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

**Ministry of Education and Research of
the Republic of Moldova**

MD-2033, Chișinău, 1, Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Procesul-verbal al ședinței
Grupul local de țară pentru educație
24 martie, 2023, I 4.30- 16.00.

Întâlnire fizică

Lista participanților și ordinea de zi a ședinței sunt atașate.

Cuvânt de salut

În deschiderea ședinței, ministrul Educației și Cercetării (MER), **Anatolie Topală**, a salutat participanții și și-a exprimat recunoștința partenerilor externi pentru continuitatea oferită sprijin pentru sistemul educațional.

Subiectul 1. Proiectele viitoare de dezvoltare și modernizare a sectorului educațional au fost discutate în cadrul întâlnirii. A prezentat ministrul Educației și Cercetării – Anatolie Topală, principalele obiective ale strategiei de dezvoltare „Educație 2030”, aprobată de către Guvern la 7 martie 2023. Ministrul a menționat că Strategia va contribui la implementarea unei serii de intervenții majore în educație:

- Digitalizarea sistemului educațional;
- Consolidarea capitalului uman în educație prin dezvoltarea profesională a profesorilor;
- Infrastructură rezistentă;
- Creșterea atractivității și relevanței studiilor pentru piața muncii;
- Asigurarea educației incluzive pentru toți copiii și tinerii;
- Stimularea tinerilor pentru participarea activă la viața socială, culturală și economică.

Domnul Topală a menționat că toate reformele și proiectele în curs de desfășurare în educație ar avea nevoie sprijinul continuu ținut al partenerilor.

De asemenea, potrivit Ministrului, în prezent sunt în derulare mai multe proiecte de investiții în sistem de învățământ care urmăresc îmbunătățirea infrastructurii școlilor, colegiilor și universităților. Totodată, prin modificările la Codul Educației, mai multe măsuri sociale și economice vor fi adoptate pentru a-i motiva pe tineri să aleagă o carieră didactică.

În perioada următoare, Guvernul va aproba o serie de documente strategice în diverse domenii gestionate de Ministerul Educației și Cercetării, inclusiv:

- Programul pentru anul 2023-2025 pentru implementarea Strategiei de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova;

- Program de promovare a educației incluzive;
- Strategia în domeniul tineretului pentru 2030.

Subiect 2. Un alt subiect discutat la întâlnire a fost cererea MEC pentru un nou grant din partea Parteneriatul Global pentru Educație (PGE). Viitorul proiect de îmbunătățire a calității educației (PÎCE) finanțat cu sprijinul Băncii Mondiale ar sprijini învățământul preșcolar și secundar, asigurând accesul la educație de calitate pentru toți elevii.

Dna Anna Olefir, Specialist Sr. Educație, Banca Mondială, Task Team Leader a prezentat obiectivele/activitățile din cadrul viitorului PÎCE care ar sprijini cererea pentru un nou Grant pentru Fondul Multiplicator al PGE. Noul proiect în valoare de 40 milioane USD împrumut de la Banca Mondială, 5 milioane USD grant de la Parteneriatul pentru Educație Timpuri (ELP) și noul grant estimat Multiplicare PGE de 5 milioane USD și 10 milioane USD finanțare concesională de la Fondul concesional global (GCF) este să se concentreze pe următoarele:

Componenta 1: Îmbunătățirea practicilor de predare;

Componenta 2: Îmbunătățirea calității mediului de învățare în instituțiile de învățământ selectate;

Componenta 3: Consolidarea capacității pentru managementul sectorului educațional și răspunsul refugiaților;

Componenta 4: Componenta de răspuns la situații de urgență.

Dna Larisa Virtosu (UNICEF) a fost de acord cu prioritățile selectate ale MEC și că este foarte important ca resursele și eforturile să fie direcționate către nevoile specifice și provocările existente. Ea a subliniat, de asemenea, importanța coordonării eforturilor, astfel încât să maximizeze impactul intervențiilor susținute de diferiți parteneri.

Domnul Ministru Topală a subliniat ca chiar dacă bugetul de stat aprobat pentru anul 2023 este cu 25% mai mare decât anul precedent și multe proiecte finanțate de parteneri sunt în derulare, nevoile și provocările sunt atât de mari încât va fi nevoie de un ajutor financiar continuu. De asemenea, ministrul a subliniat că MEC va asigura o coordonare puternică a intervențiilor, iar întâlnirile separate cu partenerii care susțin diverse domenii ar da cele mai bune rezultate, astfel încât să se evite suprapunerile și să maximizeze eforturile.

DI Giuseppe Paglione, Delegația UE în Moldova, a cerut detalii despre condițiile noului grant de Multiplicare PGE și a susținut necesitate de coordonare sectorială puternică între MEC și toți partenerii.

Claudia Melinte, Directorul Biroului Național Erasmus+ a menționat că Proiectele Erasmus+ ar sprijini reforme în învățământul superior, acestea fiind aliniate cu obiectivele Strategiei de Dezvoltare a Educației 2030.

Domnul Ministru Topală a propus votul pentru validarea activităților din cadrul Proiectului pentru aplicarea la noul Grant al Fond Multiplicator al Parteneriatului Global pentru Educație. Toți membrii GLE au votat pentru a susține cererea.

Concluzie:

Deciziile GLE se referă la următoarele:

1. Membrii Grupului Local de Țară pentru educație au luat act de prioritățile strategiei de dezvoltare „Educație 2030” și programul de implementare a acesteia pentru anii 2023-2025 și au validat infrastructura și fortificarea capitalului uman în educație drept priorități;
2. Membrii Grupului Local de Țară pe educație au aprobat prioritățile stabilite în Documentul de Evaluare a Proiectului PÎCE, care va servi drept bază pentru aplicarea la noul Grant Fond Multiplicator al Parteneriatului Global pentru Educație.

Anexa 10 : Lista participanților la consultări publice, 02.02.2023

Nr. crt.	Nume	Instituția
1.	Rusnac Olga	Ministerul Finanțelor
2.		Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
3.	Croitoru Mihail	Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală (ONDRL)
4.	Guțu Ludmila	Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală (ONDRL)
5.	Andros Dorin	Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală (ONDRL)
6.	Gîncu Irina	Reprezentantul UNICEF în Moldova
7.	Mămăligă Daniela	Alianța ONG-urilor active în domeniul protecției sociale a copilului
8.	Isac Oxana	Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală (ONDRL)
9.	Mustea Mihai	Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală (ONDRL)
10.	Cojocari Serghei	Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală (ONDRL)
11.	Gonța Ion	Banca Mondială
12.	Moldovanu Radu	Banca Mondială
13.	Donos Ghenadie	Federația Sindicatelor din Educație și Știință
14.	Rîbac Svetlana	Sindicatul în Educație "Viitorul".
15.	Revenco Ala	ONG-ul "Părinții Solidari"
16.	Diaconu Olga	Asociația pentru o guvernare eficientă și responsabilă
17.	Dandara Viorel	Direcția Educație, Tineret și Sport a Consiliului Raional Rîșcani
18.	Osadța Mariana	Direcția Tineret și Sport a Consiliului Raional Fălești
19.	Tonu Valentina	Direcția Învățământ a Consiliului Raional Hîncești
20.	Baban Valeriu	Direcția Învățământ a Consiliului Raional Cahul
21.	Cristeva Natalia	Direcția generală de învățământ UTA Găgăuzia
22.	Ostaș Lidia	Direcția generală de învățământ UTA Găgăuzia
23.	Scripliu Stela	Liceul Teoretic „Liviu Damian”, Rîșcani
24.	Cristea Nadea	Liceul Teoretic „Pro Succes”, Chișinău
25.	Bălan Vera	Liceul Teoretic „Petre Ștefănuță”, Ialoveni
26.	Tambur Cristina	Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Fălești
27.	Donoagă Daniela	Liceul Teoretic „Alec Russo”, Cojușna, Strășeni
28.	Novic Ana	Liceul Teoretic „Boris Dînga”, Criuleni
29.	Jitari Mariana	Liceul Teoretic „Spiru Haret”, Chișinău
30.	Baltag Valeriu	Liceul Teoretic Republican „Aristotel”, Chișinău
31.	Gherman Ala	Liceul Teoretic „Liviu Deleanu”, Chișinău
32.	Baltag Stela	Liceul de Limbi Moderne și Tehnologii Informaționale „Socrate”, Chișinău
33.	Bragarenco Nicolae	Universitatea de Stat din Moldova
34.	Rotaru Veronica	Liceul Teoretic din Lăpușna, Hîncești

Lista participanților la consultări publice, 24.03.2023

Nume	Funcție
Giuseppe Paglione	Ofițer de Programe, Delegația Uniunii Europene
Daniel Funeriu	Consilier la nivel înalt al MEC, Delegația Uniunii Europene
Ilija Talev	UNICEF Moldova
Larisa Virtosu	UNICEF Moldova
Irina Gincu	UNICEF Moldova
Andrei Stratulat	Ofițer Național de Program, Oficiul Elvețian de Cooperare, Reprezentanța Ambasadei Elveției în Moldova
Daniela Mamaliga	Director, Parteneriat pentru Fiecare Copil
Lina Acalugaritei	Agenția Austriacă de Dezvoltare
Claudia Melinte	Coordonator, Biroul ERASMUS + în Republica Moldova
Domnica Gînu	Manager de Proiect, Lumos Moldova
Zinaida Adam	UNDP Moldova
Ludmila Sirbu	UNFPA Moldova
Oxana Draguta	LED Moldova
Oana Vodita	Manager de Program, GIZ Moldova
Vladimir Fonari	Manager de programe ÎPT, GIZ Moldova
Irina Popușoi	Director adjunct, Alianța ONG-urilor pentru protecția copilului în Moldova

Anexa 11 : Date de referință și informații de bază

➤ Date și informații de context

Cadrul de politici

Acest capitol oferă o scurtă analiză a situației de mediu și socio-economice din Republica Moldova.

În calitate de documente de politici de bază analizate în cadrul domeniului de intervenție al proiectului, ar trebui să fie menționate în primul rând **politicile de dezvoltare durabilă la nivel național**, dezvoltarea economică și inovare, dezvoltarea educației, politicile de dezvoltare a sectorului sănătății și protecției mediului, strategiile anticorupție și de achiziții publice transparente.

La nivel de politici naționale durabile, se vor menționa următoarele documente cheie:

Acordul de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, (ratificat prin Legea nr. 112 din 02 iulie 2014) vizează activitățile legate de transpunerea în legislația națională a legislației Uniunii Europene în domeniul protecției mediului, substanțelor chimice și deșeurilor și asigurarea implementării acesteia.

Politica în domeniul educației este formulată în ***Strategia de dezvoltare a educației 2014-2020 "Educația-2020"*** - aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 944/2014. Educația relevantă și de calitate pentru toți este prioritatea absolută a Strategiei "Moldova Europeană 2030" centrată pe calitatea vieții și a Programului de implementare a Strategiei "Educație 2030".

"Ecologizarea" economiei și promovarea achizițiilor durabile se reflectă în cadrul **aprobării Programului de promovare a economiei "verzi" în Republica Moldova pentru anii 2018-2020** (HG nr. 160 din 21 februarie 2018) și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia. Printre obiectivele specifice ale Programului se numără asigurarea, până în anul 2020, a faptului că **cel puțin 15%** din totalul achizițiilor publice vor respecta criteriile achizițiilor durabile. Programul stabilește măsuri pentru atingerea obiectivului: actualizarea instrucțiunilor de achiziție, ținând cont de lecțiile învățate în cadrul licitațiilor pilot; elaborarea unui sistem de monitorizare și evaluare privind implementarea contractelor încheiate ca urmare a dezvoltării achizițiilor publice durabile. În 2022, a fost publicat cel de-al doilea raport de monitorizare, care utilizează indicatorii de creștere verde pe baza OCDE, pentru a oferi o imagine de ansamblu a progreselor înregistrate de Moldova în ecologizarea economiei în perioada 2015-20 și pentru a sprijini pregătirea noului plan de acțiuni privind economia verde pentru 2022-24 și a Strategiei de mediu 2030.

Documentul cheie de politici în cadrul reglementării sectorului sănătății este ***Strategia Națională de Sănătate Publică pentru anii 2014-2020*** (aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1032 din 20 decembrie 2013), care se bazează pe diverse documente internaționale și naționale, care abordează domeniul sănătății publice, cum ar fi, în special, Politica Cadru a Organizației Mondiale a Sănătății "Sănătate 2020", cu scopul de a susține interacțiunile dintre Guvern și societate în vederea îmbunătățirii semnificative a sănătății și bunăstării populației, reducerii inegalităților în domeniul sănătății, consolidării sănătății publice. Ca o prioritate, Strategia urmărește implementarea Programului de acțiune post-2014 al Conferinței internaționale privind populația și dezvoltarea și a Agendei pentru dezvoltare durabilă post-2015.

La capitolul achiziții publice, principalul document este ***Strategia de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2016-2020*** (HG nr.1332 din 14.12.2016). Strategia prezintă perspectiva privind modul în care sistemul de achiziții publice va deveni mai puternic și cum va încorpora treptat legislația UE privind achizițiile publice în legislația Republicii Moldova. Implementarea efectivă a acesteia și activitățile de consolidare a capacităților instituționale, atât la nivelul instituțiilor centrale, cât și al autorităților contractante, planificate până la sfârșitul

anului 2020.

Programul național de gestionare rațională a substanțelor chimice în Republica Moldova, (HG nr. 973 din 18.10.2010) este principalul document de planificare strategică pe termen lung, care determină obiectivele sistemului de gestionare rațională a substanțelor chimice. Programul a fost aprobat în scopul reducerii și eliminării impactului substanțelor chimice asupra mediului și sănătății umane prin dezvoltarea unui management integrat al substanțelor chimice, eficient din punct de vedere tehnic, economic, social și ecologic și implementarea tratatelor internaționale privind substanțele chimice la care Republica Moldova este parte, precum și în conformitate cu Abordarea strategică pentru managementul internațional al substanțelor chimice (SAICM).

Strategia națională de gestionare a deșeurilor 2013-2027 (HG nr. 248 din 10.04.2013) stabilește viziunea strategică de gestionare a deșeurilor până în 2027 ca un sistem integrat, eficient din punct de vedere economic și care asigură protecția sănătății umane și a mediului. Printre altele, Strategia urmărește promovarea colectării și tratării separate a deșeurilor pentru fiecare tip de deșeurii, în special a deșeurilor toxice și periculoase.

Strategia națională de mediu pentru perioada 2014-2023 (HG nr. 301 din 24.04.2014) este principalul document de planificare strategică pe termen lung care stabilește cadrul strategic privind protecția mediului, inclusiv protecția sănătății umane și a mediului împotriva efectelor negative cauzate de substanțele chimice, stocurile și deșeurile acestora.

Protocolul cu privire la apă și sănătate în Republica Moldova pentru anii 2016-2025 (aprobat prin HG nr.1063 din 20.09.2016) a fost elaborat în conformitate cu prevederile Legii nr. 207-XVI din 29 iulie 2005 pentru ratificarea Protocolului cu privire la apă și sănătate la Convenția din 1992 privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontaliere și a lacurilor internaționale, semnată la 10 martie 2000, Legea nr.10 - XVI sfârșit din 3 februarie 2009 cu privire la supravegherea de stat a sănătății publice, Legea apelor nr. 272 din 23 decembrie 2011 în vederea realizării acțiunilor strategice pe termen mediu și lung pentru atingerea indicatorilor-țintă în conformitate cu obligațiile Republicii Moldova la Protocolul privind apa și sănătatea până în anul 2025 prin stabilirea și realizarea indicatorilor-țintă naționali prin implementarea măsurilor adecvate de prevenire a bolilor legate de apă, prin asigurarea calității apei potabile și a unui management mai eficient și durabil al resurselor de apă.

Strategia de dezvoltare cu emisii reduse a Republicii Moldova până în anul 2030 (Hotărârea Guvernului nr. 1470 din 30 decembrie 2016) este un document strategic care permite Republicii Moldova să se orienteze spre o economie cu emisii reduse de carbon și să atingă țintele menționate în documentul "Contribuția națională determinată intenționat" printr-o dezvoltare durabilă verde, bazată pe prioritățile socio-economice de dezvoltare a țării. De asemenea, această Strategie sprijină realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă, oferind un context strategic național pentru eforturile de atenuare pentru care țara beneficiază de sprijin internațional. Obiectivul specific 1 al Strategiei este de a reduce, până în 2030, emisiile de GES din sectorul energetic cu 74% (necon condiționat) și până la 82% (con condiționat) față de nivelul din 1990.

Strategia națională privind eficiența energetică până în 2030 (HG nr. 102 din 05.02.2013) și **Programul național de eficiență energetică** pentru 2011-2020 (HG nr. 833 din 10.11.2011) sunt documente de politică cheie care analizează măsurile pe care țara le va lua în ceea ce privește aceste viitoare limite de emisii de CO₂. Se preconizează că, în următorul deceniu, 2021-2030, tehnologia de captare și stocare a carbonului va trebui să se dovedească viabilă din punct de vedere economic pentru a i se permite să intre activ pe piață, modificând astfel substanțial structura, valorile, prețurile și costurile combustibilului pentru cele mai recente tehnologii. Între 2021-2030, tehnologiile și echipamentele pentru rețele inteligente se vor dovedi în mod clar viabile din punct de vedere economic și vor deveni un standard de facto pentru industria energiei electrice. Acest tip de structurare a sistemului energetic va schimba în mare măsură abordările existente în ceea ce privește topologiile, echilibrarea, măsurarea, monitorizarea și mixul energetic al sistemului. Toate aceste schimbări vor acționa în favoarea asimilării unor cote

din ce în ce mai mari de energie electrică din surse regenerabile.

Programul de promovare a economiei "verzi" în Republica Moldova pentru anii 2018-2020 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia (HG nr. 160 din 21.02.2018), cu scopul de a promova implementarea principiilor economiei "verzi" în Republica Moldova în armonie cu dezvoltarea economică și bunăstarea socială. Principalii actori implicați sunt IMM-urile, autoritățile și publicul larg.

În cadrul agendei sociale și de egalitate de șanse, Guvernul a elaborat *Strategia națională privind egalitatea de gen 2020* și o *Strategie privind violența împotriva femeilor*. Scopul este de a răspunde la violența bazată pe gen prin îmbunătățirea calității serviciilor pentru supraviețuitoare în adăposturi și centre de zi a fost eficient, dar numărul de facilități rămâne inadecvat, la fel ca și atenția acordată problemelor bărbaților agresori și prevenirea violenței.

Între timp, guvernul a aprobat o *Strategie națională de dezvoltare a tineretului 2020 și un instrument de indexare a decalajelor în materie de tineret* pentru integrarea priorităților în domeniul tineretului, deși există în continuare lacune în ceea ce privește datele și deficiențe în monitorizarea politicilor de tineret.

Date de mediu

Informația generală privind datele de mediu în Republica Moldova este furnizată de rapoartele și buletinele oficiale, emise în mod regulat de către autoritățile competente, împreună cu rapoartele de monitorizare și publicațiile ad-hoc ale diferitelor organizații de cercetare și asociații ale societății civile.

Astfel, printre rapoartele oficiale emise de către agențiile/instituțiile de stat responsabile, disponibile cu privire la **indicatorii de mediu** principali pot fi menționate următoarele:

Actualizarea zilnică privind calitatea aerului, emisă în comun de către Serviciul Hidrometeorologic și laboratoarele Agențiilor de Mediu

Raport lunar privind situația mediului, emis de Agenția de Mediu / Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

Rapoarte trimestriale/semestriale/anuale de bază, elaborate de Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția Apele Moldovei, Moldsilva, Agenția de Mediu, Biroul Național de Statistică.

Astfel, o analiză importantă a stării mediului pe bază anuală este reflectată în cadrul anuarului "Protecția mediului în Republica Moldova", elaborat de Inspectoratul pentru Protecția Mediului. Ultimul raport din 2018 prezintă o serie de realizări, provocări și progrese înregistrate de țară în ceea ce privește elementele-cheie ale mediului.

De asemenea, Biroul Național de Statistică (BNS) oferă anual un raport intitulat "Resursele naturale" care, de asemenea, a servit drept sursă de informații.

Toate datele privind poluarea mediului sunt colectate, prelucrate și diseminate publicului larg și de specialitate de către Laboratoarele de Referință de Mediu din cadrul instituțiilor de stat, care efectuează monitorizarea sistematică a calității componentelor mediului (apă de suprafață, aer, sol, aluviuni acvatică, radioactivitatea mediului) pe teritoriul Republicii Moldova.

Cu toate acestea, există încă unele lacune de date privind starea mediului, înregistrate în prezent din mai multe motive, cum ar fi raportarea insuficientă din partea agenților economici, insuficiența capacităților de analiză și prognoză a datelor în cadrul autorităților de stat, lipsa echipamentului de laborator relevant, etc. Astfel, în viitorul apropiat, țara va depune multe eforturi pentru a crea și dezvolta o bază de date complexă și completă, disponibilă publicului.

➤ Privire de ansamblu asupra stării mediului din țară

Starea generală a mediului este prezentată în cadrul anuarului, elaborat de către Inspectoratul pentru Protecția Mediului. Datele sunt analizate în funcție de mediile ambientale (aer, apă, sol) și de principalii indicatori de performanță de mediu.

Aer

Cele mai recente date privind nivelul de poluare a aerului pe teritoriul Republicii Moldova confirmă, că emisia de poluanți atmosferici este o externalitate negativă de prim rang din cauza impactului direct asupra sănătății unei mari părți a populației țării.

Moldova este o țară agrar-industrială, iar poluarea spațiului aerian din surse fixe și mobile nu este uniformă pe întreg teritoriul. Gradul de poluare a spațiului aerian urban este mai mare decât cel rural datorită existenței marilor întreprinderi industriale în orașe, a obiectivelor termoenergetice și termice și a traficului intens al transportului auto. Poluarea aerului atmosferic este o problemă care necesită activități de determinare a calității aerului atmosferic și de prevenire a efectelor nocive ale activităților economice asupra ecosistemelor naturale. Principalele surse de poluare a aerului atmosferic în Republica Moldova sunt prezentate de producerea energiei electrice la termocentrale, de sistemele de încălzire a locuințelor, de traficul auto, feroviar, aerian și de activitatea industrială. Cei mai importanți poluanți rezultați din aceste procese sunt oxizii de carbon, sulf, azot; particulele în suspensie; formaldehida; benzo (a) piren etc. Totuși, cea mai mare sursă de poluare a aerului rămâne arderea combustibililor. Din cauza impurităților prezente în combustibil, prin fum (ardere incompletă) sau prin oxizi de azot și sulf, aerul este poluat în proporții semnificative. Potrivit Biroului Național de Statistică, începând cu anul 2010, emisiile atmosferice au crescut în Republica Moldova, o tendință care sporește riscurile pentru mediu și sănătatea umană. Această creștere este alimentată de transportul rutier, inclusiv de prezența unui număr mai mare de vehicule pe șosea (913 mii în 2019, sau +54% față de 2010) și de un parc auto învechit.

Poluarea aerului este un fenomen care apare destul de frecvent în Republica Moldova. În acest context, Ministerul Mediului și Agenția de Mediu atenționează că nivelul de poluare a aerului în municipiul Chișinău rămâne ridicat. În primele zile ale noului an 2023, au fost înregistrate concentrații sporite pentru particulele în suspensie PM10mkm, limita fiind depășită de 2,8 ori.

Potrivit autorităților de mediu, motivele care au contribuit la acumularea poluanților în aer ar fi condițiile meteo neobișnuit de calde pentru această perioadă a anului, caracterizate prin influența aerului cald în combinație cu vântul slab și prezența straturilor de retenție. Lipsa unei mișcări intensive a maselor de aer pe direcție orizontală și verticală, a contribuit la menținerea acestor particule în stratul de la suprafața solului, contribuind la depășirea normelor sanitare pentru particulele PM10 microni. De asemenea, această depășire semnificativă este condiționată de nivelul ridicat al traficului rutier în unele sectoare, de fumul și funinginea provenite din încălzirea locuințelor și din zonele industriale.

O altă provocare a poluărilor este legată de criza energetică din cauza situației internaționale. Autoritățile naționale încearcă să identifice și să realizeze în termeni utili măsuri de prevenire și atenuare a impactului unei eventuale crize energetice asupra prețurilor și securității aprovizionării cu energie a Republicii Moldova. Una dintre aceste măsuri se referă la trecerea SA "Termoelectrica" la combustibil alternativ (păcură). Problema constă în faptul că combustibilul alternativ (păcură) generează nivelul ridicat de poluare.

De asemenea, din cauza războiului din Ucraina și a crizei energetice, nivelul de poluare a aerului a crescut semnificativ.

Apa

Potrivit Biroului Național de Statistică și Documentului de politici "Spre o transformare verde a Republicii Moldova: Situația în 2021", elaborat de echipa de experți de la "Expert-Grup" în cadrul Programului "Uniunea Europeană pentru Mediu" (EU4Environment), finanțat de Uniunea Europeană și implementat de OCDE, UNECE, UNEP, UNIDO și Banca Mondială, și sub supravegherea lui Krzysztof Michalak, Manager principal de program, OCDE, Moldova dispune de resurse de apă limitate în comparație cu majoritatea țărilor europene.

În 2020, aproximativ 82,3% din populație era conectată la sistemul public de alimentare cu apă. Cu toate acestea, Moldova se situează aproape de ultimele locuri în comparație cu alte țări europene. Raportul dintre pierderi și consumul de apă este de aproximativ 7-8%, ceea ce depășește valorile din alte țări europene.

Disponibilitatea resurselor de apă din Moldova depinde de poziția geografică a țării în cadrul zonei climatice a Europei Centrale și de Est. În prezent, stocul național de apă, rezerve - consumuri, din Republica Moldova este adecvat în raport cu resursele disponibile. În ciuda acestui echilibru, unele regiuni ale țării se confruntă cu un deficit de apă; acesta fiind resimțit mai ales în ultimii ani (2012-2017).

De asemenea, nivelul de acces al populației la surse îmbunătățite de apă potabilă a crescut substanțial din 2005 și este reflectat în tabelul nr.1 (în%):

Tabelul 1: Ponderea populației care are acces la toate tipurile de surse îmbunătățite de apă potabilă⁵

Anul	2005	2009	2015
Total	45.0	55.0	86.0
Urban	92.0	93.0	96.0
Rural	17.0	27.0	81.0

Sursele de poluare a apei sunt cel mai adesea clasificate ca surse punctiforme sau surse difuze (nepunctuale). Deversările punctiforme de ape uzate municipale și industriale sunt, de obicei, cunoscute și supravegheate, iar încărcăturile de poluare ale acestora pot fi cuantificate. Pe de altă parte, locuințele fără canalizare, câmpurile agricole, precum și deversările ocazionale sau accidentale au un caracter neorganizat și sunt, prin urmare, dificil de monitorizat și controlat. În Republica Moldova, sunt monitorizate principalele deversări din surse punctiforme. Aceasta include în principal evacuările de ape uzate ale marilor utilizatori de apă și ale sistemelor centralizate de canalizare. În același timp, datele furnizate de Inspectoratul Ecologic de Stat au arătat că alte surse pot fi la fel de periculoase sau mai periculoase pentru mediu (de exemplu, scurgerile de apă de la siturile industriale, depozitele de deșuri) decât sursele punctuale. Deversările de ape uzate menajere de la populația fără canalizare (70% din totalul locuințelor din Moldova) reprezintă o altă sursă majoră de poluare.

Alte potențiale surse majore de poluare sunt straturile de filtrare ale fabricilor de zahăr, straturile de decantare a nămolurilor din cadrul stațiilor de epurare, grămezile de gunoi de grajd etc. Din păcate, impactul acestor surse de poluare asupra mediului nu este monitorizat. Lipsa datelor împiedică evaluarea corectă a situației și luarea unor măsuri adecvate de reducere a poluării pentru a preveni degradarea în continuare a apelor de suprafață și subterane.

În prezent, stațiile de epurare a apelor uzate urbane se află într-o stare destul de proastă. Majoritatea instalațiilor existente asigură doar tratarea mecanică, în timp ce instalațiile biologice cu un consum ridicat de energie au fost scoase din funcțiune din cauza costurilor de operare inaccesibile. În cele mai multe cazuri, tehnologia de tratare existentă și chiar amplasarea instalațiilor trebuie regândite, pentru a asigura nivelul necesar de eficiență a sistemului și pentru a acoperi un număr mai mare de consumatori.

De asemenea, din cauza războiului din Ucraina și a crizei energetice, nivelul de poluare a apei în Moldova a crescut semnificativ.

Zgomot

În Republica Moldova lipsesc datele privind nivelul de zgomot în orașe, precum și în unele regiuni specifice (de exemplu, acolo unde traficul este mai intens și au loc construcții, poligoane industriale etc.). Pe pagina web a Agenției Naționale pentru Sănătate Publică se menționează că nivelul de poluare în Republica Moldova este de 54,17 decibeli fiind considerat moderat.

În Moldova, în prezent, normele admisibile care sunt reglementate de legea elaborată în perioada sovietică prevede că în zonele rezidențiale este de 55 de decibeli pe zi. Pentru timpul nopții este mai strictă - norma maximă admisă este de 45 de decibeli. În locuințe, norma admisă este de 40 de decibeli pe zi, iar noaptea cu zece decibeli mai puțin.

Anexa 12 : Activarea componentei de intervenție în caz de urgență în situații neprevăzute

Operațiunea include o componentă de intervenție în caz de urgență în situații neprevăzute (CERC) care, dacă este activată, va permite realocarea resurselor de împrumut neangajate pentru a răspunde unei situații de urgență. De asemenea, chiar dacă Moldova a ieșit din IDA în iulie 2020, i s-a acordat acces excepțional la finanțare IDA în valoare de 63,2 milioane USD din cadrul Crisis Response Window (CRW), doar pentru AF21 și apoi în AF22, în condițiile IDA Blend, cu renunțarea la declanșatoarele de criză economică CRW și la metodologia de alocare a acestora pentru crize economice pentru acest acces, pentru a ajuta țara să răspundă la nevoile urgente legate de COVID-199.

Manualul Operațional al Proiectului (MOP) va include o anexă pentru CERC (Manualul CERC), care va detalia detaliile operaționale, fiduciare și de plată pentru activarea și implementarea CERC. EMP va fi responsabilă pentru gestionarea zilnică a CERC. Pentru a activa CERC, guvernul (a) va determina criza sau urgența eligibilă și va trimite o cerere de sprijin prin intermediul CERC către Banca Mondială și (b) va pregăti și va prezenta Băncii Mondiale, spre aprobare, un plan de acțiune de urgență (PAU) pentru utilizarea fondurilor CERC. La rândul său, Banca Mondială se va asigura că toate instrumentele CMS, capacitatea adecvată a personalului și resursele sunt în vigoare. Odată ce condițiile de plată sunt îndeplinite și Banca Mondială confirmă conformitatea, realocarea fondurilor neangajate de la componentele inițiale ale proiectului către CERC este procesată pe baza PAU, iar plățile pentru activitățile CERC pot începe. Se va deschide un cont separat pentru CERC. CERC va fi auditat ca parte a auditului proiectului.

În cazul în care se ia decizia de a activa CERC, se va pregăti o anexă la CMMS, care va descrie un proces de evaluare a riscurilor sociale și de mediu bazat pe lista pozitivă de activități care ar putea fi finanțate în cadrul componentei CERC și va identifica aranjamentele instituționale pentru supravegherea oricăror măsuri suplimentare necesare de diligență și monitorizare. Addendum-ul la CMMS va descrie obiectivele și domeniul de aplicare al oricăror activități suplimentare finanțate de CERC și va indica dacă acestea sunt activități noi sau o extindere a activităților deja descrise în CMMS. Acesta va examina orice legi și reglementări naționale aplicabile suplimentare care reglementează implementarea activităților finanțate de CERC și va descrie rolurile și responsabilitățile instituționale pentru implementarea acestora și pentru evaluarea de mediu și socială și gestionarea riscurilor asociate cu implementarea lor. Addendum-ul la CMMS va include o listă pozitivă și negativă a activităților care urmează să fie finanțate în cadrul CERC și va indica dacă acestea sunt activități existente sau noi în cadrul proiectului. Acesta va descrie amploarea, domeniul de aplicare și locațiile potențiale ale acestora și va analiza potențialele riscuri și impacturi negative asociate cu implementarea lor. Se va descrie procedura de examinare și de abordare a riscurilor și a impactului asociate fiecărei activități, precum și măsurile de monitorizare și raportare, soluționarea plângerilor, consultări și divulgarea informațiilor, bugetul și resursele necesare. Planul de implicare a părților interesate (PIP) și procedurile de gestionare a forței de muncă (PGFM) din cadrul proiectului pot fi actualizate pentru a descrie analiza suplimentară a părților interesate, programarea implicării și cerințele privind forța de muncă identificate după activarea CERC.

⁹ Evaluarea performanțelor și a învățării în cadrul parteneriatului de țară pentru Republica Moldova pentru perioada AF18-21, 22 Aprilie, 2021.